

CEZA MUHAKEMESİ KANUNU İLE BAZI KANUNLARDA VE 659 SAYILI KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMEDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

KANUN TEKLİFİ	MERİ MEVZUATA İŞLENMİŞ ŞEKLİ
<p>MADDE 1- 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 19 uncu maddesinin ikinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.</p> <p>"Müddet, hafta olarak belirlenmiş ise başladığı güne son hafta içindeki karşılık gelen günde biter."</p>	<p>Başlaması ve bitmesi: Madde 19 – (Değişik: 18/2/1965-538/12 md.) Gün olarak tayin olunan müddetlerde ilk gün hesaba katılmaz. Ay veya sene olarak tayin olunan müddetler ayın veya senenin kaçınıcı günü işlemeye başlamış ise biteceği ay veya senenin aynı gününde ve müddetin biteceği ayın sonunda böyle bir gün yoksa ayın son gününde biter. Müddet, hafta olarak belirlenmiş ise başladığı güne son hafta içindeki karşılık gelen günde biter. Bir müddetin sonuncu günü resmi bir tatil gününe rastlarsa, müddet tatili takibeden günde biter. Müddet, son günün tatil saatinde bitmiş sayılır.</p>
<p>Madde 1 Gerekçesi: Maddeyle, 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 19 uncu maddesinin ikinci fıkrasına cümle eklenmektedir. Teklifte, 2004 sayılı Kanunda kanun yoluna başvuru süreleri hafta olarak belirlendiğinden bu değişikliğe uyum sağlanması amacıyla 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunundaki benzer hükümler de dikkate alınarak düzenleme yapılmaktadır. Buna göre süre, hafta olarak belirlenmiş ise başladığı güne son hafta içindeki karşılık gelen günde bitecektir.</p>	
<p>MADDE 2- 2004 sayılı Kanunun 309/p maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve dördüncü fıkrasına "itirazı" ibaresinden sonra gelmek üzere "ile istinaf" ibaresi eklenmiştir.</p> <p>"Tasdik veya ret kararına karşı borçlu ve tasdik duruşması sırasında itirazda bulunmuş olan alacaklılar; tebliğ tarihinden itibaren iki hafta içinde istinaf yoluna, istinaf incelemesi üzerine verilen karara karşı da tebliğ tarihinden itibaren iki hafta içinde temyiz yoluna başvurabilir."</p>	<p>Başvurunun mahkemece incelenmesi ve kanun yolları: Madde 309/p- (Ek: 12/2/2004-5092/8 md.) Tasdik duruşmasında mahkeme, ara dönem denetçisini, borçlu işletmenin yetkililerini ve duruşmada hazır bulunan alacaklıları dinler. Mahkeme, borçlunun yeniden yapılandırmaya iyiniyetle başvurduğunu, 309/m ilâ 309/o maddelerindeki şartların yerine geldiğini ve projeyi reddetmiş olan her alacaklının projeye eline geçecek miktarın en az iflâs tasfiyesi sonunda eline geçecek miktara eşit olduğunu tespit ettiği takdirde, en geç otuz gün içinde başvurunun tasdikine, aksi halde reddine karar verir. Mahkeme, tasdik kararı ile birlikte, borçlu ile alacaklıların bu konudaki görüşlerini de dikkate alarak, yetkileri sadece projenin yerine getirilmesine ilişkin esasları denetleyip alacaklılara durumu düzenli olarak rapor etmekten ibaret</p>

olan bir veya birkaç proje denetçisi tayin edebilir. Borçlu ve alacaklılar, denetçi seçmedikleri ya da herhangi bir denetçi üzerinde anlaşmaya varamadıkları takdirde, mahkeme, nitelikleri ve görev alanı yönetmelikle belirlenecek olan bir denetçiyi re'sen atayabilir.

~~Tasdik veya ret kararının tebliğinden itibaren on gün içinde borçlu ve tasdik duruşması sırasında itirazda bulunmuş olan alacaklılar kararı temyiz edebilirler. Bu konudaki temyiz incelemesi ivedilikle yapılır ve verilecek karara karşı, karar düzeltme yoluna başvurulamaz.~~

Tasdik veya ret kararma karşı borçlu ve tasdik duruşması sırasında itirazda bulunmuş olan alacaklılar; tebliğ tarihinden itibaren iki hafta içinde istinaf yoluna, istinaf incelemesi üzerine verilen karara karşı da tebliğ tarihinden itibaren iki hafta içinde temyiz yoluna başvurabilir.

Tarafların itirazı **ile istinaf** ve temyiz maktu harca tâbidir.

Madde 2 Gerekçesi: Maddeyle, 2004 sayılı Kanunun 309/p maddesinde değişiklik yapılmaktadır. 6100 sayılı Kanunda, kanun yollarına başvuru süreleri "hafta" olarak belirlenmiş ve bu sürelerin kararın tebliğinden itibaren başlayacağı kabul edilmiştir. Ayrıca 20 Temmuz 2016 tarihinden itibaren istinaf mahkemeleri faaliyete geçirilmiştir. Teklifte, hak arama hürriyetinin daha etkin kullanılması amacıyla 2004 sayılı Kanunda kanun yollarına başvuru bakımından 6100 sayılı Kanuna uyum sağlanmaktadır. Bu çerçevede 2004 sayılı Kanunun 309/p maddesinde gerekli uyum düzenlemesi yapılmaktadır.

MADDE 3- 2004 sayılı Kanunun 364 üncü maddesinin ikinci fıkrasının birinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Birinci fıkrada belirtilen kararlara karşı, tebliğ tarihinden itibaren iki hafta içinde temyiz yoluna başvurulabilir; temyiz yoluna başvurma ve incelemesi Hukuk Muhakemeleri Kanunu hükümlerine göre yapılır."

Temyiz yoluna başvurma ve incelenmesi

Madde 364- (Değişik: 2/3/2005-5311/25 md.)

Bölge adliye mahkemesi hukuk dairelerince verilen ve miktar veya değeri elli sekiz bin sekiz yüz Türk lirasını geçen nihaî kararlara karşı temyiz yoluna başvurulabilir.

Birinci fıkrada belirtilen kararlara karşı, tebliğ tarihinden itibaren iki hafta içinde temyiz yoluna başvurulabilir; temyiz yoluna başvurma ve incelemesi Hukuk Muhakemeleri Kanunu hükümlerine göre yapılır. ~~Yukarıda belirtilen kararlara karşı temyiz yoluna başvurma ve incelemesi Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu hükümlerine göre yapılır.~~ Bu durumda da 363 üncü maddenin ikinci ve üçüncü fıkrası hükümleri uygulanır.

Temyiz yoluna başvurma, satıştan başka icra işlemlerini durdurmaz.

Madde 3 Gerekçesi: Maddeyle, 2004 sayılı Kanunun 364 üncü maddesinin ikinci fıkrasında değişiklik yapılmaktadır. Hükümle, kanun yoluna başvuruya ilişkin sürelerin yeknesak hale getirilmesi amacıyla 2004 sayılı Kanunda temyiz kanun yoluna başvuru süresinin, 6100 sayılı Kanunda olduğu gibi tebliğden itibaren başlayacağı ve iki hafta olacağı düzenlenmektedir.

MADDE 4- 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı **Terörle Mücadele Kanununun** 7 nci maddesinin beşinci fıkrasında yer alan "220 nci maddesinin altıncı" ibaresi "314 üncü maddesinin üçüncü" şeklinde değiştirilmiştir.

Terör örgütleri

Madde 7 – (Değişik: 29/6/2006-5532/6 md.)

Cebir ve şiddet kullanılarak; baskı, korkutma, yıldırma, sindirme veya tehdit yöntemleriyle, 1 inci maddede belirtilen amaçlara yönelik olarak suç işlemek üzere, terör örgütü kuranlar, yönetenler ile bu örgüte üye olanlar Türk Ceza Kanununun 314 üncü maddesi hükümlerine göre cezalandırılır. Örgütün faaliyetini düzenleyenler de örgütün yöneticisi olarak cezalandırılır.

(Değişik ikinci fıkra: 11/4/2013-6459/8 md.) Terör örgütünün; cebir, şiddet veya tehdit içeren yöntemlerini meşru gösterecek veya övecek ya da bu yöntemlere başvurmayı teşvik edecek şekilde propagandasını yapan kişi, bir yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Bu suçun basın ve yayın yolu ile işlenmesi hâlinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır. Ayrıca, basın ve yayın organlarının suçun işlenmesine iştirak etmemiş olan yayın sorumluları hakkında da bin günden beş bin güne kadar adli para cezasına hükmolunur. (Ek cümle:17/10/2019-7188/13 md.) Haber verme sınırlarını aşmayan veya eleştiri amacıyla yapılan düşünce açıklamaları suç oluşturmaz. Aşağıdaki fiil ve davranışlar da bu fıkra hükümlerine göre cezalandırılır:

a) (Mülga: 27/3/2015-6638/10 md.)

b) Toplantı ve gösteri yürüyüşü sırasında gerçekleşme dahi, terör örgütünün üyesi veya destekçisi olduğunu belli edecek şekilde;

1. Örgüte ait amblem, resim veya işaretlerin asılması ya da taşınması,

2. Slogan atılması,

3. Ses cihazları ile yayın yapılması,

4. Terör örgütüne ait amblem, resim veya işaretlerin üzerinde bulunduğu üniformanın giyilmesi.

(Ek fıkra: 27/3/2015-6638/10 md.) Terör örgütünün propagandasına dönüştürülen toplantı ve gösteri yürüyüşlerinde, kimliklerini gizlemek amacıyla yüzünü tamamen veya kısmen kapatanlar üç yıldan beş yıla kadar hapis cezasıyla

cezalandırılır. Bu suçu işleyenlerin cebir ve şiddete başvurmaları ya da her türlü silah, molotof ve benzeri patlayıcı, yakıcı ya da yaralayıcı maddeler bulundurmaları veya kullanmaları hâlinde verilecek cezanın alt sınırı dört yıldan az olamaz.

İkinci fıkrada belirtilen suçların; dernek, vakıf, siyasî parti, işçi ve meslek kuruluşlarına veya bunların yan kuruluşlarına ait bina, lokal, büro veya eklentilerinde veya öğretim kurumlarında veya öğrenci yurtlarında veya bunların eklentilerinde işlenmesi halinde bu fıkradaki cezanın iki katı hükmolunur.

(Ek fıkra: 11/4/2013-6459/8 md.) Terör örgütüne üye olmamakla birlikte örgüt adına;

a) İkinci fıkrada tanımlanan suçu,

b) 6 ncı maddenin ikinci fıkrasında tanımlanan suçu,

c) 6/10/1983 tarihli ve 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun 28 inci maddesinin birinci fıkrasında tanımlanan kanuna aykırı toplantı ve gösteri yürüyüşüne katılma suçunu,

işleyenler hakkında, 5237 sayılı Kanunun 314 üncü maddesinin üçüncü 220 nei maddesinin altıncı fıkrasında tanımlanan suçtan dolayı ayrıca ceza verilmez.

Madde 4 Gerekçesi: Maddeyle, 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 7 nci maddesinin beşinci fıkrasında düzenleme yapılmaktadır.

Teklifle Türk Ceza Kanununun 220 nci ve 314 üncü maddelerinde yapılan değişiklik dikkate alınarak fıkradaki Türk Ceza Kanununun 220 nci maddesinin altıncı fıkrasına yapılan atıf bakımından uyum düzenlemesi yapılmaktadır. Söz konusu altıncı fıkrada yer alan suç, Teklifle 314 üncü maddenin üçüncü fıkrasında düzenlendiğinden bu değişikliğe uyum sağlanmaktadır.

MADDE 5- 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı **Türk Medeni Kanununun** 407 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 407- Kesinleşmiş hapis cezasının infazı amacıyla ceza infaz kurumunda bulunan ergin bir kişi, isteği üzerine kısıtlanır veya kendisine kayyım atanır.

Toplam beş yıl veya daha fazla kesinleşmiş hapis cezasının infazı amacıyla ceza infaz kurumunda bulunan ergin bir kişi, isteği bulunmasa dahi kişiliğinin veya malvarlığının korunması bakımından gerekli görülmesi hâlinde kısıtlanabilir. Cezayı yerine getirmekle görevli makam hapis cezasının infazına başladığını derhâl vesayet makamına bildirir.

Vesayet makamı karar vermeden önce hükümlüyü dinler.

III. Özgürlüğü bağlayıcı ceza

Madde 407- ~~Bir yıl veya daha uzun süreli özgürlüğü bağlayıcı bir cezaya mahkûm olan her ergin kısıtlanır.~~^[25] [25] Anayasa Mahkemesi'nin 22/3/2023 tarihli ve E: 2022/105, K: 2023/54 sayılı Kararı ile bu fıkra iptal edilmiştir. Bu Kararın Resmî Gazete'de yayımlanmasından başlayarak 9 ay sonra yürürlüğe gireceği hüküm altına alınmıştır.

~~Cezayı yerine getirmekle görevli makam, böyle bir hükümlünün cezasını çekmeye başladığını, kendisine vasi atanmak üzere hemen yetkili vesayet makamına bildirmekle yükümlüdür.~~^[26] [26] Anayasa Mahkemesi'nin 22/3/2023 tarihli ve E: 2022/105, K: 2023/54 sayılı Kararı ile bu fıkra iptal edilmiştir. Bu Kararın Resmî Gazete'de yayımlanmasından başlayarak 9 ay sonra yürürlüğe gireceği hüküm altına alınmıştır.

<p>Bu Kanunun kayyımlığa ilişkin hükümleri niteliğine uygun düştüğü ölçüde bu madde için de uygulanır."</p>	<p>Kesinleşmiş hapis cezasının infazı amacıyla ceza infaz kurumunda bulunan ergin bir kişi, isteği üzerine kısıtlanır veya kendisine kayyım atanır.</p> <p>Toplam beş yıl veya daha fazla kesinleşmiş hapis cezasının infazı amacıyla ceza infaz kurumunda bulunan ergin bir kişi, isteği bulunmasa dahi kişiliğinin veya malvarlığının korunması bakımından gerekli görülmesi hâlinde kısıtlanabilir. Cezayı yerine getirmekle görevli makam hapis cezasının infazına başladığını derhâl vesayet makamına bildirir.</p> <p>Vesayet makamı karar vermeden önce hükümlüyü dinler.</p> <p>Bu Kanunun kayyımlığa ilişkin hükümleri niteliğine uygun düştüğü ölçüde bu madde için de uygulanır.</p>
<p>Madde 5 Gerekçesi: Maddeyle, 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun 407 nci maddesi değiştirilmektedir.</p> <p>Madde, Anayasa Mahkemesinin 22/3/2023 tarihli ve E: 2022/105; K: 2023/54 sayılı kararıyla, Anayasanın "Temel hak ve hürriyetlerin sınırlanması" kenar başlıklı 13 üncü, "Özel hayatın gizliliği" kenar başlıklı 20 nci ve "Mülkiyet hakkı" kenar başlıklı 35 inci maddelerine aykırı olduğu gerekçesiyle iptal edilmiş ve iptal kararının Resmî Gazete'de yayımlanmasından başlayarak dokuz ay sonra yürürlüğe girmesine karar verilmiştir. Söz konusu iptal kararı, 23/6/2023 tarihli ve 32230 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır. Anayasa Mahkemesi iptal kararının gerekçesinde, ayırt etme gücünü haiz ve herhangi bir vasi atanmaksızın kendi işlemlerini yürütebilecek durumda bulunan kişilerin haklarında sadece özgürlüğü bağlayıcı ceza verilmiş olmasını, doğrudan doğruya bir kısıtlama nedeni sayan hükmün, Anayasanın mezkûr maddelerine aykırı olduğunu belirtmiştir. Anayasa Mahkemesinin iptal gerekçesi dikkate alınarak bu madde yeniden düzenlenmektedir.</p> <p>Yapılan düzenlemeyle, özgürlüğü bağlayıcı ceza sebebiyle kısıtlanma kurumu değiştirilerek, ceza infaz kurumunda bulunma hali doğrudan doğruya kısıtlama nedeni olmaktan çıkarılmaktadır. Ergin kişilerin fiil ehliyetinin bulunduğu hareketle iradeleri ön plana çıkarılarak kesinleşmiş hapis cezasının infazı amacıyla ceza infaz kurumunda bulunan hükümlünün kısıtlanması esas olarak kendi isteğine bırakılmaktadır. Ancak, toplam beş yıl veya daha fazla kesinleşmiş hapis cezasının infazı bakımından hükümlünün kısıtlanması hususu kişiliğinin veya malvarlığının korunması kriterine bağlanarak, bu konuda vesayet makamına takdir hakkı verilmektedir.</p> <p>Düzenlemeye göre, kesinleşmiş hapis cezasının infazı amacıyla ceza infaz kurumunda bulunan ergin bir kişinin isteği üzerine hakkında kısıtlama kararı verilebilecek veya kendisine kayyım atanabilecektir.</p> <p>Toplam beş yıl veya daha fazla kesinleşmiş hapis cezasının infazı amacıyla ceza infaz kurumunda bulunan ergin bir kişinin bu durumu, vasi atanmasına ilişkin isteği bulunmasa dahi cezayı yerine getirmekle görevli makam tarafından derhal vesayet makamına bildirilecektir. Vesayet makamı, kişiliğinin veya malvarlığının korunması bakımından gerekli görmesi halinde kişiyi kısıtlayabilecektir.</p> <p>Maddenin üçüncü fıkrasına göre vesayet makamı, birinci veya ikinci fıkra uyarınca karar vermeden önce hükümlüyü dinleyecektir.</p>	
<p>MADDE 6- 4721 sayılı Kanunun 409 uncu maddesinin ikinci fıkrasının ikinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.</p>	<p>C. Usul I. İlgilinin dinlenilmesi ve bilirkişi raporu</p>

<p>"Resmî sağlık kurulu raporunun tanzimi için gereklilik bulunması halinde 436 ncı madde hükümleri uygulanır."</p>	<p>Madde 409- Bir kimse dinlenilmeden savurganlığı, alkol veya uyuşturucu madde bağımlılığı, kötü yaşama tarzı, kötü yönetimi veya isteği sebebiyle kısıtlanamaz.</p> <p>Akıl hastalığı veya akıl zayıflığı sebebiyle kısıtlamaya ancak resmî sağlık kurulu raporu üzerine karar verilir. (Ek cümle:6/12/2019-7196/52 md.) Bu raporun tanzimi için gerektiğinde 436 ncı madde hükümleri uygulanır. Resmî sağlık kurulu raporunun tanzimi için gereklilik bulunması halinde 436 ncı madde hükümleri uygulanır. Hâkim, karar vermeden önce, kurul raporunu göz önünde tutarak kısıtlanması istenen kişiyi dinleyebilir.^[28] [28] <i>Anayasa Mahkemesi'nin 25/1/2023 tarihli ve E: 2020/30, K: 2023/12 sayılı Kararı ile bu fıkranın ikinci cümlesi iptal edilmiştir. Bu Kararın Resmî Gazete'de yayımlanmasından başlayarak 9 ay sonra yürürlüğe gireceği hüküm altına alınmıştır.</i></p>
<p>Madde 6 Gerekçesi: Maddeyle, 4721 sayılı Kanunun 409 uncu maddesinde değişiklik yapılmaktadır.</p> <p>Maddenin ikinci fıkrasının ikinci cümlesi, Anayasa Mahkemesinin 25/1/2023 tarihli ve E: 2020/30; K: 2023/12 sayılı kararıyla, bağlantılı olması nedeniyle 436 ncı maddenin birinci fıkrasının (6) numaralı bendiyle birlikte iptal edilmiştir. Teklifte söz konusu 436 ncı madde, iptal gerekçeleri dikkate alınarak yeniden düzenlenmektedir. Bu itibarla, akıl hastalığı veya akıl zayıflığı sebebiyle kısıtlamaya karar verilebilmesi için aranan resmî sağlık kurulu raporunun tanzimi açısından gereklilik bulunması halinde 436 ncı madde hükümlerinin uygulanabileceği belirtilerek maddedeki iptale konu hüküm yeniden düzenlenmektedir. Böylelikle akıl hastalığı veya akıl zayıflığı sebebiyle kısıtlamaya karar verilebilmesi için aranan resmî sağlık kurulu raporunun alınabilmesinin temini amacıyla 436 ncı maddenin birinci fıkrasında belirtilen usule başvurulabilecektir.</p>	
<p>MADDE 7- 4721 sayılı Kanunun 436 ncı maddesinin birinci fıkrasının (6) numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.</p> <p>"6. Resmî sağlık kurulu raporunun alınabilmesini temin amacıyla; kişinin vücudundan kan veya benzeri biyolojik örneklerle kıl, tükürük, tırnak gibi örnekler alınabilir, kişiye gerekli tıbbi müdahaleler yapılabilir ve gerektiğinde kişi, hekim ön raporu üzerine en fazla yirmi gün süreyle sağlık kuruluşuna yerleştirilebilir. Hekim ön raporu üzerine verilen yerleştirme kararı derhal ilgiliye ve yakınlarına bildirilir. İlgili veya yakınları, bu karara karşı bildirimden itibaren on gün içinde denetim makamına itiraz edebilir, yapılan itiraz kararın icrasını durdurmaz. İtiraz denetim makamınca ivedilikle karara bağlanır."</p>	<p>E. Usul</p> <p>I. Genel olarak</p> <p>Madde 436- Koruma amacıyla özgürlüğün kısıtlanması, aşağıdaki kurallar saklı kalmak üzere, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununa tâbidir:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Karar verilirken ilgilinin bunun sebepleri hakkında bilgilendirilmesi ve karara karşı denetim makamına itiraz edebileceğine yazılı olarak dikkatinin çekilmesi zorunludur.2. Bir kuruma yerleştirilen kişiye, alıkonulma kararına veya kurumdan çıkarılma isteminin reddine karşı en geç on gün içinde denetim makamına itiraz edebileceği derhal yazılı olarak bildirilir.3. Mahkeme kararını gerektiren her istem, gecikmeksizin yetkili hâkime ulaştırılır.

4. Yerleştirme kararı veren vesayet makamı veya hâkim durumun özelliklerine göre bu istemin görüşülmesini erteleyebilir.

5. Akıl hastalığı, akıl zayıflığı, alkol veya uyuşturucu madde bağımlılığı, ağır tehlike arzeden bulaşıcı hastalığı olanlar hakkında, ancak resmî sağlık kurulu raporu alındıktan sonra karar verilebilir. (Mülga cümle:6/12/2019-7196/53md.) (...)

6. (Ek:6/12/2019-7196/53md.) ~~Resmî sağlık kurulu raporunun alınabilmesini temin amacıyla; kişinin vücudundan kan veya benzeri biyolojik örneklerle kıl, tükürük, tırnak gibi örnekler alınabilir, kişiye gerekli tıbbi müdahaleler yapılabilir ve gerektiğinde kişi, hekim ön raporu üzerine en fazla yirmi gün süreyle sağlık kuruluşuna yerleştirilebilir.~~^[31] [31] Anayasa Mahkemesi'nin 25/1/2023 tarihli ve E: 2020/30, K: 2023/12 sayılı Kararı ile bu fıkrada yer alan "Resmî sağlık kurulu raporunun alınabilmesini temin amacıyla; kişinin vücudundan kan veya benzeri biyolojik örneklerle kıl, tükürük, tırnak gibi örnekler alınabilir, kişiye gerekli tıbbi müdahaleler yapılabilir..." bölümünün dışında kalan kısım iptal edilmiştir. Bu Kararın Resmî Gazete'de yayımlanmasından başlayarak 9 ay sonra yürürlüğe gireceği hüküm altına alınmıştır.

Resmî sağlık kurulu raporunun alınabilmesini temin amacıyla; kişinin vücudundan kan veya benzeri biyolojik örneklerle kıl, tükürük, tırnak gibi örnekler alınabilir, kişiye gerekli tıbbi müdahaleler yapılabilir ve gerektiğinde kişi, hekim ön raporu üzerine en fazla yirmi gün süreyle sağlık kuruluşuna yerleştirilebilir. Hekim ön raporu üzerine verilen yerleştirme kararı derhal ilgiliye ve yakınlarına bildirilir. İlgili veya yakınları, bu karara karşı bildirimden itibaren on gün içinde denetim makamına itiraz edebilir, yapılan itiraz kararın icrasını durdurmaz. İtiraz denetim makamınca ivedilikle karara bağlanır.

7. (Ek:6/12/2019-7196/53md.) Bu madde kapsamında alınan kararların icrası için gerektiğinde ilgili kişi hakkında zor kullanılabilir ve sağlık görevlilerinden gerekli tıbbi yardım alınabilir.

Madde 7 Gerekçesi: Maddeyle, 4721 sayılı Kanunun 436 ncı maddesinin birinci fıkrasının (6) numaralı bendinde değişiklik yapılmaktadır.

Söz konusu bentte yer alan "ve gerektiğinde kişi, hekim ön raporu üzerine en fazla yirmi gün süreyle sağlık kuruluşuna yerleştirilebilir." ibaresi Anayasa Mahkemesinin 25/1/2023 tarihli ve E: 2020/30; K: 2023/12 sayılı kararıyla iptal edilmiş ve iptal kararının Resmî Gazete'de yayımlanmasından başlayarak dokuz ay sonra yürürlüğe girmesine karar verilmiştir. Söz konusu karar, 27/6/2023 tarihli ve 32234 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

Maddenin birinci fıkrasının (5) numaralı bendinde akıl hastalığı, akıl zayıflığı, alkol veya uyuşturucu madde bağımlılığı ve ağır tehlike arzeden bulaşıcı hastalığı olanlar hakkında ancak resmî sağlık kurulu raporu alındıktan sonra koruma amacıyla özgürlüğün kısıtlanmasına karar verilebileceği düzenlenmiştir. Maddenin aynı fıkrasının (6) numaralı bendinde ise resmî sağlık kurulu raporunun alınabilmesini temin amacıyla gerektiğinde kişinin hekim ön raporu üzerine en fazla yirmi gün süreyle sağlık kuruluşuna yerleştirilebileceği hükmüne yer verilmiştir.

Anayasa Mahkemesinin iptal kararında, hekim ön raporu üzerine sağlık kuruluşuna yerleştirilen kişinin bu yerleştirme kararına karşı başvurulabileceği herhangi bir yol öngörülmediğinden ve bu konuda başvuru imkânı sağlayan başkaca bir yasal düzenleme de bulunmadığından kişi özgürlüğü ve güvenliği hakkı sınırlanan kişiye aşırı külfet yüklediği ve kuralla getirilen sınırlamanın orantılı olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Teklifle, Anayasa Mahkemesinin iptal kararında belirtilen gerekçelere uygun bir şekilde hekim ön raporu üzerine sağlık kuruluşuna yerleştirilen kişinin bu yerleştirme kararına karşı başvurabileceği bir itiraz mekanizması oluşturulmakta ve söz konusu (6) numaralı bent yeniden düzenlenmektedir. Buna göre resmî sağlık kurulu raporunun alınabilmesini temin amacıyla gerektiğinde kişinin, hekim ön raporu üzerine en fazla yirmi gün süreyle sağlık kuruluşuna yerleştirilebileceği, yerleştirme kararının derhal ilgiliye ve yakınlarına bildirileceği, ilgili ve yakınlarının bu karara karşı bildirimden itibaren on gün içinde denetim makamına itiraz edebileceği ve nihayetinde itirazın denetim makamınca ivedilikle karara bağlanacağı hükmüne bağlanmaktadır.

MADDE 8- 4721 sayılı Kanununun 471 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 471- Özgürlüğü bağlayıcı cezaya mahkûmiyet sebebiyle kısıtlı bulunan kişi üzerindeki vesayet, hapis hâlinin hukuka uygun bir şekilde sona ermesiyle kendiliğinden ortadan kalkar.

Hapis hâlinin devamı süresince aşağıdaki şartların varlığı hâlinde vesayet sona erdirilebilir:

1. Toplam beş yıldan az olan hapis cezasının infazına bağlı olarak verilen kısıtlama kararları bakımından kişinin isteminin bulunması,

2. Toplam beş yıl veya daha fazla kesinleşmiş hapis cezasının infazına bağlı olarak verilen kısıtlama kararları bakımından kişinin talebi üzerine kişiliğinin veya malvarlığının korunması sebebinin ortadan kalkması."

B. Hükümlülerde^[33] [33] Anayasa Mahkemesi'nin 22/3/2023 tarihli ve E: 2022/105, K: 2023/54 sayılı Kararı ile bu madde iptal edilmiştir. Bu Kararın Resmî Gazete'de yayımlanmasından başlayarak 9 ay sonra yürürlüğe gireceği hüküm altına alınmıştır.

~~Madde 471- Özgürlüğü bağlayıcı cezaya mahkûmiyet sebebiyle kısıtlı bulunan kişi üzerindeki vesayet, hapis hâlinin sona ermesiyle kendiliğinden ortadan kalkar.~~

Özgürlüğü bağlayıcı cezaya mahkûmiyet sebebiyle kısıtlı bulunan kişi üzerindeki vesayet, hapis hâlinin hukuka uygun bir şekilde sona ermesiyle kendiliğinden ortadan kalkar.

Hapis hâlinin devamı süresince aşağıdaki şartların varlığı hâlinde vesayet sona erdirilebilir:

1. Toplam beş yıldan az olan hapis cezasının infazına bağlı olarak verilen kısıtlama kararları bakımından kişinin isteminin bulunması,

2. Toplam beş yıl veya daha fazla kesinleşmiş hapis cezasının infazına bağlı olarak verilen kısıtlama kararları bakımından kişinin talebi üzerine kişiliğinin veya malvarlığının korunması sebebinin ortadan kalkması.

Madde 8 Gerekçesi: Maddeyle, 4721 sayılı Kanununun 471 inci maddesi değiştirilmektedir.

Madde, Anayasa Mahkemesinin 22/3/2023 tarihli ve E: 2022/105; K: 2023/54 sayılı kararıyla 407 nci maddeyle birlikte iptal edilmiştir. Teklifte söz konusu 407 nci madde, iptal gerekçeleri dikkate alınarak yeniden düzenlenmektedir. 407 nci maddede yapılması öngörülen düzenlemelere bağlı olarak hükümlülerde vesayet sona ermesi halleri bu maddeyle yeniden düzenlenmektedir.

Maddenin birinci fıkrasında, özgürlüğü bağlayıcı cezaya mahkûmiyet sebebiyle kısıtlı bulunan kişi üzerindeki vesayet, hapis hâlinin hukuka uygun bir şekilde sona ermesiyle kendiliğinden ortadan kalkacağı hükme bağlanmaktadır.

Maddenin ikinci fıkrasında ise, hapis hâlinin devamı süresince vesayet sona erdirilebileceği haller düzenlenmiştir. Buna göre, toplam beş yıldan az olan hapis cezasının infazına bağlı olarak verilen kısıtlama kararları bakımından kişinin isteminin bulunması; toplam beş yıl veya daha fazla kesinleşmiş hapis cezasının infazına bağlı olarak verilen kısıtlama kararları bakımından ise kişinin talebi üzerine kişiliğinin veya malvarlığının korunması sebebinin ortadan kalkması hâlinde vesayet sona erdirilebilecektir.

MADDE 9- 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı **Türk Ceza Kanununun** 52 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "En az yirmi ve en fazla yüz Türk Lirası" ibaresi "En az yüz ve en fazla beşyüz Türk Lirası" şeklinde değiştirilmiştir.

Adli para cezası
Madde 52- (1) Adli para cezası, beş günden az ve kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde yediyüzotuz günden fazla olmamak üzere belirlenen tam gün sayısının, bir gün karşılığı olarak takdir edilen miktar ile çarpılması suretiyle hesaplanan meblağın hükümlü tarafından Devlet Hazinesine ödenmesinden ibarettir.
(2) ~~En az yirmi ve en fazla yüz Türk Lirası~~ **En az yüz ve en fazla beşyüz Türk Lirası** olan bir gün karşılığı adli para cezasının miktarı, kişinin ekonomik ve diğer şahsi halleri göz önünde bulundurularak takdir edilir.
(3) Kararda, adli para cezasının belirlenmesinde esas alınan tam gün sayısı ile bir gün karşılığı olarak takdir edilen miktar ayrı ayrı gösterilir.
(4) Hâkim, ekonomik ve şahsi hallerini göz önünde bulundurarak, kişiye adli para cezasını ödemesi için hükmün kesinleşme tarihinden itibaren bir yıldan fazla olmamak üzere mehil verebileceği gibi, bu cezanın belirli taksitler halinde ödenmesine de karar verebilir. Taksit süresi iki yılı geçemez ve taksit miktarı dörtten az olamaz. Kararda, taksitlerden birinin zamanında ödenmemesi halinde geri kalan kısmın tamamının tahsil edileceği ve ödenmeyen adli para cezasının hapse çevrileceği belirtilir.

Madde 9 Gerekçesi: Maddeyle, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun adli para cezalarının düzenlendiği 52 nci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Ceza adalet sistemimizde adli para cezasının belirlenmesinde gün para cezası sistemi kabul edilmiştir. Bu sistem uyarınca kanunlarda belirtilen sınırlar çerçevesinde adli para cezasının gün karşılığı belirlendikten sonra bir güne karşılık gelen adli para cezası miktarına göre hesaplama yapılmaktadır. Düzenlemeyle, suçla daha etkin mücadele edilebilmesi ve caydırıcılığın sağlanması amacıyla bir güne karşılık gelen adli para cezasının alt ve üst miktarında artış yapılmaktadır.

MADDE 10- 5237 sayılı Kanunun 220 nci maddesinin altıncı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"(6) Örgüte üye olmamakla birlikte örgüt adına suç işleyen kişi, ayrıca iki yıl altı aydan altı yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. İşlenen suçun niteliğine göre verilecek ceza yarısına kadar indirilebilir. Bu fıkra hükmü sadece silahlı örgütler hakkında uygulanır."

Suç işlemek amacıyla örgüt kurma

Madde 220- (1) Kanunun suç saydığı fiilleri işlemek amacıyla örgüt kuranlar veya yönetenler, örgütün yapısı, sahip bulunduğu üye sayısı ile araç ve gereç bakımından amaç suçları işlemeye elverişli olması halinde, dört yıldan sekiz yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Ancak, örgütün varlığı için üye sayısının en az üç kişi olması gerekir.^[80]

(2) Suç işlemek amacıyla kurulmuş olan örgüte üye olanlar, iki yıldan dört yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.⁽⁷⁸⁾

(3) Örgütün silahlı olması halinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza dörtte birinden yarısına kadar artırılır.

(4) Örgütün faaliyeti çerçevesinde suç işlenmesi halinde, ayrıca bu suçlardan dolayı da cezaya hükmolunur.

(5) Örgüt yöneticileri, örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenen bütün suçlardan dolayı ayrıca fail olarak cezalandırılır.

(6) (Değişik: 2/7/2012 – 6352/85 md.) ~~Örgüte üye olmamakla birlikte örgüt adına suç işleyen kişi, ayrıca örgüte üye olmak suçundan da cezalandırılır. Örgüte üye olmak suçundan dolayı verilecek ceza yarısına kadar indirilebilir.~~(Ek cümle: 11/4/2013-6459/11 md.) ~~Bu fıkra hükmü sadece silahlı örgütler hakkında uygulanır.~~^[81] [81] Anayasa Mahkemesinin 26/10/2023 tarihli ve E.: 2023/132; K.: 2023/183 sayılı Kararı ile bu fıkranın birinci, ikinci ve üçüncü cümleleri iptal edilmiştir. Kararın Resmî Gazete’de yayımlanmasından başlayarak dört ay sonra (8/4/2024) yürürlüğe gireceği hüküm altına alınmıştır.

Örgüte üye olmamakla birlikte örgüt adına suç işleyen kişi, ayrıca iki yıl altı aydan altı yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. İşlenen suçun niteliğine göre verilecek ceza yarısına kadar indirilebilir. Bu fıkra hükmü sadece silahlı örgütler hakkında uygulanır.

(7) (Değişik: 2/7/2012 – 6352/85 md.) Örgüt içindeki hiyerarşik yapıya dahil olmamakla birlikte, örgüte bilerek ve isteyerek yardım eden kişi, örgüt üyesi olarak cezalandırılır. Örgüt üyeliğinden dolayı verilecek ceza, yapılan yardımın niteliğine göre üçte birine kadar indirilebilir.

(8) Örgütün cebir, şiddet veya tehdit içeren yöntemlerini meşru gösterecek veya övecek ya da bu yöntemlere başvurmayı teşvik edecek şekilde propagandasını

yapan kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Bu suçun basın ve yayın yolu ile işlenmesi halinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır.^[82]

Madde 10 Gerekçesi: Maddeyle, 5237 sayılı Kanununun 220 nci maddesinin altıncı fıkrasında düzenleme yapılmaktadır.

Maddenin altıncı fıkrası, Anayasa Mahkemesinin 26/10/2023 tarihli ve E: 2023/132; K: 2023/183 sayılı kararıyla iptal edilmiş ve iptal kararının Resmî Gazete'de yayımlanmasından başlayarak dört ay sonra yürürlüğe girmesine karar verilmiştir. Söz konusu karar, 8/12/2023 tarihli ve 32393 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

Maddenin altıncı fıkrasında yapılan değişiklikle, Anayasa Mahkemesinin iptal gerekçeleri dikkate alınmak suretiyle örgüte üye olmamakla birlikte örgüt adına suç işleme fiili, müstakil bir suç olarak düzenlenmektedir. Belirtmek gerekir ki, bu fıkra hükmünün sadece silahlı örgütler hakkında uygulanması nedeniyle suçun cezasının belirlenmesinde maddenin üçüncü fıkrası da dikkate alınmıştır. Ayrıca, örgüt adına suç işleyen kişi hem işlediği suçtan hem de bu fıkra düzenlenmiş örgüt adına suç işleme suçundan ayrı ayrı cezalandırılacaktır.

MADDE 11- 5237 sayılı Kanununun 314 üncü maddesine ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve diğer fıkra buna göre teselsül ettirilmiştir.

"(3) Örgüte üye olmamakla birlikte örgüt adına suç işleyen kişi, ayrıca beş yıldan on yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. İşlenen suçun niteliğine göre verilecek ceza yarısına kadar indirilebilir."

Silahlı örgüt

Madde 314- (1) Bu kısmın dördüncü ve beşinci bölümlerinde yer alan suçları işlemek amacıyla, silahlı örgüt kuran veya yöneten kişi, on yıldan onbeş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Birinci fıkra tanımlanan örgüte üye olanlara, beş yıldan on yıla kadar hapis cezası verilir.

(3) Örgüte üye olmamakla birlikte örgüt adına suç işleyen kişi, ayrıca beş yıldan on yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. İşlenen suçun niteliğine göre verilecek ceza yarısına kadar indirilebilir.

(3) (4) Suç işlemek amacıyla örgüt kurma suçuna ilişkin diğer hükümler, bu suç açısından aynen uygulanır.

Madde 11 Gerekçesi: Maddeyle, 5237 sayılı Kanununun 314 üncü maddesine yeni bir fıkra eklenmektedir.

Düzenlemeyle, 314 üncü madde kapsamındaki silahlı örgütler bakımından örgüte üye olmamakla birlikte örgüt adına suç işleme fiili, müstakil bir suç olarak kabul edilmektedir. Teklifte, Anayasa Mahkemesinin iptal kararı gereğince 220 nci maddede yapılan değişikliğe uyum sağlanması ve uygulamada meydana gelebilecek tereddütlerin önlenmesi amacıyla bu fiil, doğrudan 314 üncü maddede düzenlenmektedir. Ayrıca, örgüt adına suç işleyen kişi hem işlediği suçtan hem de bu fıkra düzenlenmiş örgüt adına suç işleme suçundan ayrı ayrı cezalandırılacaktır.

Belirtmek gerekir ki, 314 üncü maddede düzenlenen suç, 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 3 üncü maddesinde terör suçu olarak kabul edildiği için 3713 sayılı Kanunun 5 inci maddesi uygulanacak ve verilen ceza yarı oranında artırılacaktır.

MADDE 12- 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı **Ceza Muhakemesi Kanununun** 141 inci maddesinin birinci fıkrasının (k) bendinde yer alan

Tazminat istemi

Madde 141 – (1) Suç soruşturması veya kovuşturması sırasında;

"Yakalama" ibaresi "Yakalama, adli kontrol" şeklinde değiştirilmiş, birinci fıkrasına (k) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiş ve ikinci fıkrasında yer alan "(e) ve (f) bentlerinde" ibaresi "(e), (f) ve (1) bentlerinde" şeklinde değiştirilmiştir.

"1) Konutunu terk etmemek veya uyuşturucu, uyarıcı veya uçucu maddeler ile alkol bağımlılığından arınmak amacıyla hastaneye yatmak dâhil, tedavi veya muayene tedbirlerine tâbi olmak ve bunları kabul etmek şeklindeki adli kontrol yükümlülükleri uygulandıktan sonra haklarında kovuşturmaya yer olmadığına veya beraatlerine karar verilen,"

a) Kanunlarda belirtilen koşullar dışında yakalanan, tutuklanan veya tutukluluğunun devamına karar verilen,

b) Kanunî gözaltı süresi içinde hâkim önüne çıkarılmayan,

c) Kanunî hakları hatırlatılmadan veya hatırlatılan haklarından yararlandırılma isteği yerine getirilmeden tutuklanan,

d) Kanuna uygun olarak tutuklandığı hâlde makul sürede yargılama mercii huzuruna çıkarılmayan ve bu süre içinde hakkında hüküm verilmeyen,

e) Kanuna uygun olarak yakalandıktan veya tutuklandıktan sonra haklarında kovuşturmaya yer olmadığına veya beraatlerine karar verilen,

f) Mahkûm olup da gözaltı ve tutuklulukta geçirdiği süreleri, hükümlülük sürelerinden fazla olan veya işlediği suç için kanunda öngörülen cezanın sadece para cezası olması nedeniyle zorunlu olarak bu cezayla cezalandırılan,

g) Yakalama veya tutuklama nedenleri ve haklarındaki suçlamalar kendilerine, yazıyla veya bunun hemen olanaklı bulunmadığı hâllerde sözle açıklanmayan,

h) Yakalanmaları veya tutuklanmaları yakınlarına bildirilmeyen,

i) Hakkındaki arama kararı ölçüsüz bir şekilde gerçekleştirilen,

j) Eşyasına veya diğer malvarlığı değerlerine, koşulları oluşmadığı halde elkonulan veya korunması için gerekli tedbirler alınmayan ya da eşyası veya diğer malvarlığı değerleri amaç dışı kullanılan veya zamanında geri verilmeyen,

k) (Ek: 11/4/2013-6459/17 md.) ~~Yakalama~~ **Yakalama, adli kontrol** veya tutuklama işlemine karşı Kanunda öngörülen başvuru imkânlarından yararlandırılmayan,

1) Konutunu terk etmemek veya uyuşturucu, uyarıcı veya uçucu maddeler ile alkol bağımlılığından arınmak amacıyla hastaneye yatmak dâhil, tedavi veya muayene tedbirlerine tâbi olmak ve bunları kabul etmek şeklindeki adli kontrol yükümlülükleri uygulandıktan sonra haklarında kovuşturmaya yer olmadığına veya beraatlerine karar verilen,

Kişiler, maddî ve manevî her türlü zararlarını, Devletten isteyebilirler.

(2) Birinci fıkranın (e) ve (f) bentlerinde (e), (f) ve (1) bentlerinde belirtilen kararları veren merciler, ilgiliye tazminat hakları bulunduğunu bildirirler ve bu husus verilen karara geçirilir.

(3) (Ek:18/6/2014-6545/70 md.) Birinci fıkrada yazan hâller dışında, suç soruşturması veya kovuşturması sırasında kişisel kusur, haksız fiil veya diğer sorumluluk hâlleri de dâhil olmak üzere hâkimler ve Cumhuriyet savcılarının verdikleri kararlar veya yaptıkları işlemler nedeniyle tazminat davaları ancak Devlet aleyhine açılabilir.

(4) (Ek:18/6/2014-6545/70 md.) Devlet, ödediği tazminattan dolayı görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle görevini kötüye kullanan hâkimler ve Cumhuriyet savcılarında bir yıl içinde rücu eder.

Madde 12 Gerekçesi: Maddeyle, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 141 inci maddesinde değişiklik yapmak suretiyle koruma tedbirleri nedeniyle tazminat istemlerinin kapsamı genişletilmektedir. Düzenlemeyle, temel hak ve özgürlüklerin daha güçlü bir şekilde korunması ve muhtemel hak ihlallerinin önlenmesi amaçlanmaktadır.

Maddenin birinci fıkrasının (k) bendinde yapılan düzenlemeyle, yakalama ve tutuklama işlemlerinin yanında "adli kontrol" işlemlerine karşı da kanunda öngörülen başvuru imkânlarından yararlandırılmayan kişilerin tazminat isteminde bulunabilecekleri kabul edilmektedir. Böylelikle, adli kontrol işlemlerinin de başvuru imkânlarından yararlandırılma bakımından yakalama ve tutuklama işlemleriyle aynı güvenceye kavuşturulması öngörülmektedir.

Ceza Muhakemesi Kanununun 109 uncu maddesinin üçüncü fıkrasının (e) bendinde belirtilen "özellikle uyuşturucu, uyarıcı veya uçucu maddeler ile alkol bağımlılığından arınmak amacıyla, hastaneye yatmak dahil, tedavi veya muayene tedbirlerine tâbi olmak ve bunları kabul etmek" adli kontrol yükümlülüğü ile (j) bendinde belirtilen "konutunu terk etmemek" adli kontrol yükümlülüğü altında geçen sürelerin, şahsî hürriyeti sınırlama sebebi sayılarak cezadan mahsup edileceği öngörülmüştür.

Maddenin birinci fıkrasına eklenen (1) bendiyle, konutunu terk etmemek veya uyuşturucu, uyarıcı veya uçucu maddeler ile alkol bağımlılığından arınmak amacıyla hastaneye yatmak dâhil, tedavi veya muayene tedbirlerine tâbi olmak ve bunları kabul etmek şeklindeki adli kontrol yükümlülükleri uygulandıktan sonra haklarında kovuşturmaya yer olmadığına veya beraatlerine karar verilen kişilerin, tazminat isteminde bulunabilmelerine imkân tanınmaktadır.

Diğer yandan, maddenin ikinci fıkrasında yapılan düzenlemeyle, maddeye eklenen (1) bendinde sayılan adli kontrol yükümlülükleri uygulandıktan sonra haklarında kovuşturmaya yer olmadığına veya beraatlerine karar verilen kişilere, ilgili merciler tarafından tazminat haklarının bulunduğu bildirileceği hüküm altına alınmaktadır.

MADDE 13- 5271 sayılı Kanunun 142 nci maddesinin ikinci ve sekizinci fıkralarına sırasıyla aşağıdaki cümleler eklenmiş ve beşinci fıkrasında yer alan "onbeş gün" ibaresi "iki hafta" şeklinde değiştirilmiştir.

Tazminat isteminin koşulları
Madde 142 – (1) Karar veya hükümlerin kesinleştiğinin ilgisine tebliğinden itibaren üç ay ve her hâlde karar veya hükümlerin kesinleşme tarihini izleyen bir yıl içinde tazminat isteminde bulunulabilir.

"Ancak, 141 inci maddenin birinci fıkrasının (e), (f) ve (1) bentleri kapsamındaki istemler bakımından 9/1/2013 tarihli ve 6384 sayılı Tazminat Komisyonunun Görevleri ile Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Kanun hükümleri uygulanır. Bu fıkra uyarınca 6384 sayılı Kanun kapsamında olmasına rağmen ağır ceza mahkemesine yapılan istemler, Komisyona gönderilir. Ağır ceza mahkemesinin görev alanına giren ve girmeyen istemler birlikte yapılmış ise ağır ceza mahkemesi görev alanına girmeyen istemleri ayırmak suretiyle Komisyona gönderir. Bu hallerde ağır ceza mahkemesine yapılan istem tarihi esas alınır."
"Karar yerinde görülmezse bölge adliye mahkemesince işin esası hakkında karar verilir. Bölge adliye mahkemelerince bu fıkra uyarınca verilen kararlar kesindir."

(2) İstem, zarara uğrayanın oturduğu yer ağır ceza mahkemesinde ve eğer o yer ağır ceza mahkemesi tazminat konusu işlemle ilişkili ise ve aynı yerde başka bir ağır ceza dairesi yoksa, en yakın yer ağır ceza mahkemesinde karara bağlanır. **Ancak, 141 inci maddenin birinci fıkrasının (e), (f) ve (1) bentleri kapsamındaki istemler bakımından 9/1/2013 tarihli ve 6384 sayılı Tazminat Komisyonunun Görevleri ile Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Kanun hükümleri uygulanır. Bu fıkra uyarınca 6384 sayılı Kanun kapsamında olmasına rağmen ağır ceza mahkemesine yapılan istemler, Komisyona gönderilir. Ağır ceza mahkemesinin görev alanına giren ve girmeyen istemler birlikte yapılmış ise ağır ceza mahkemesi görev alanına girmeyen istemleri ayırmak suretiyle Komisyona gönderir. Bu hallerde ağır ceza mahkemesine yapılan istem tarihi esas alınır.**

(3) Tazminat isteminde bulunan kişinin dilekçesine, açık kimlik ve adresini, zarara uğradığı işlemin ve zararın nitelik ve niceliğini kaydetmesi ve bunların belgelerini eklemesi gereklidir.

(4) Dilekçesindeki bilgi ve belgelerin yetersizliği durumunda mahkeme, eksikliğin bir ay içinde giderilmesini, aksi hâlde istemin reddedileceğini ilgiliye duyurur. Süresinde eksiği tamamlanmayan dilekçe, mahkemece, itiraz yolu açık olmak üzere reddolunur.

(5) Mahkeme, dosyayı inceledikten sonra yeterliliğini belirlediği dilekçe ve eki belgelerin bir örneğini Devlet Hazinesinin kendi yargı çevresindeki temsilcisine tebliğ ederek, varsa beyan ve itirazlarını ~~onbeş gün~~ **iki hafta** içinde yazılı olarak bildirmesini ister.

(6) İstem ve ispat belgelerinin değerlendirilmesinde ve tazminat hukukunun genel prensiplerine göre verilecek tazminat miktarının saptanmasında mahkeme gerekli gördüğü her türlü araştırmayı yapmaya veya hâkimlerinden birine yaptırmaya yetkilidir.

(7) (Değişik: 25/5/2005 - 5353/20 md.) Mahkeme, kararını duruşmalı olarak verir. İstemde bulunan ile Hazine temsilcisi, açıklamalı çağrı kâğıdı tebliğine rağmen gelmezlerse, yokluklarında karar verilebilir.

(8) Karara karşı, istemde bulunan, Cumhuriyet savcısı veya Hazine temsilcisi, istinaf yoluna başvurabilir; inceleme öncelikle ve ivedilikle yapılır. **Karar yerinde**

görülmezse bölge adliye mahkemesince işin esası hakkında karar verilir. Bölge adliye mahkemelerince bu fıkra uyarınca verilen kararlar kesindir.

(9) (Ek: 15/8/2017-KHK-694/144 md.; Aynen kabul: 1/2/2018-7078/139 md.) Tazminat davaları nedeniyle Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi gereğince hesaplanan nisbî avukatlık ücreti ödenir. Ancak, ödenecek miktar Tarifede sulh ceza hâkimliklerinde takip edilen işler için belirlenen maktu ücretten az, ağır ceza mahkemelerinde takip edilen davalar için belirlenen maktu ücretten fazla olamaz.

(10) (Ek: 15/8/2017-KHK-694/144 md.; Aynen kabul: 1/2/2018-7078/139 md.) Tazminata ilişkin mahkeme kararları, kesinleşmeden ve idari başvuru süreci tamamlanmadan icra takibine konulamaz. Kesinleşen mahkeme kararında hükmedilen tazminat ile vekâlet ücreti, davacı veya vekilinin davalı idareye yazılı şekilde bildireceği banka hesap numarasına, bu bildirim yapıldığı tarihten itibaren otuz gün içinde ödenir. Bu süre içinde ödeme yapılmaması halinde, karar genel hükümler dairesinde infaz ve icra olunur.

Madde 13 Gerekçesi: Maddeyle 5271 sayılı Kanununun 142 nci maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

Maddenin ikinci fıkrasında yapılan düzenlemeyle, Ceza Muhakemesi Kanununun 141 inci maddesinin birinci fıkrasının (e), (f) ve (1) bentleri kapsamındaki istemler bakımından 6384 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanacağı kabul edilmektedir.

Değişiklikle, koruma tedbirleri nedeniyle yapılacak bu tazminat istemlerinin 6384 sayılı Kanunla kurulan Tazminat Komisyonuna yapılması öngörülmekte ve bu istemlerin idari başvuru yoluyla hızlı bir biçimde sonuçlandırılması amaçlanmaktadır. Böylelikle, tespiti herhangi bir yargılama yapılmasını gerektirmeyen tazminat istemleri hakkında kısa sürede karar verilmesi sağlanmış olacaktır.

Belirtmek gerekir ki, 6384 sayılı Kanun kapsamında olmasına rağmen ağır ceza mahkemesine yapılan istemler, ağır ceza mahkemesi tarafından Komisyona gönderilecektir. Ayrıca, ağır ceza mahkemesinin görev alanına giren ve girmeyen istemler birlikte yapılmış ise ağır ceza mahkemesi, görev alanına girmeyen istemleri ayırmak suretiyle Komisyona gönderecek, görev alanına giren istemlere yönelik ise yargılama faaliyetine devam edecektir. Bu gibi durumlarda başvuru süresi bakımından, ağır ceza mahkemesine yapılan istem tarihi esas alınacaktır.

Maddenin beşinci fıkrasında yapılan değişiklikle, Teklifte yer alan sürelerin yeknesaklaştırılmasına ilişkin düzenlemelere uyum sağlanması amaçlanmaktadır.

Ayrıca maddenin sekizinci fıkrasında yapılan düzenlemeyle, ağır ceza mahkemesinin kararına karşı yapılan istinaf başvurusu üzerine karar bölge adliye mahkemesince yerinde görülmezse, bölge adliye mahkemesinin işin esası hakkında karar vereceği ve verilen bu kararın kesin olacağı hükme bağlanmaktadır.

MADDE 14- 5271 sayılı Kanununun 144 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan "yakalanan" ibaresi "yakalanan, adli kontrol altına alınan" şeklinde ve aynı fıkranın (e) bendinde yer alan "gözetilene"

Tazminat isteyemeyecek kişiler
Madde 144 – (1) Kanuna uygun olarak ~~yakalanan~~ yakalanan, adli kontrol altına alınan veya tutuklanan kişilerden aşağıda belirtilenler tazminat isteyemezler:

<p>alınmasına" ibaresi "gözültına alınmasına, adli kontrol altına alınmasına" şeklinde değiştirilmiştir.</p>	<p>a) (Mülga: 11/4/2013-6459/18 md.) b) Tazminata hak kazanmadığı hâlde, sonradan yürürlüğe giren ve lehte düzenlemeler getiren kanun gereği, durumları tazminat istemeye uygun hâlde dönüşenler. c) Genel veya özel af, şikâyetten vazgeçme, uzlaşma gibi nedenlerle hakkında kovuşturmayaya yer olmadığına veya davanın düşmesine karar verilen veya kamu davası geçici olarak durdurulan veya kamu davası ertelenen veya düşürülenler. d) Kusur yeteneğinin bulunmaması nedeniyle hakkında ceza verilmesine yer olmadığına karar verilenler. e) Adlî makamlar huzurunda gerçek dışı beyanla suç işlediğini veya suçta katıldığını bildirerek gözültına alınmasına gözültına alınmasına, adli kontrol altına alınmasına veya tutuklanmasına neden olanlar.</p>
<p>Madde 14 Gerekçesi: Maddeyle, 5271 sayılı Kanunun 144 üncü maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Teklifte 141 inci maddede adli kontrol yükümlülüklerine ilişkin yapılması öngörülen düzenlemeye uyum sağlanmaktadır.</p>	
<p>MADDE 15- 5271 sayılı Kanunun 231 inci maddesinin beş ilâ ondördüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir. "(5) Sanığa yüklenen suçtan dolayı yapılan yargılama sonunda hükmolunan ceza, iki yıl veya daha az süreli hapis veya adlî para cezası ise; mahkemece, hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilebilir. Uzlaşmaya ilişkin hükümler saklıdır. Hükmün açıklanmasının geri bırakılması, müsadereye ilişkin hükümler hariç, kurulan hükmün sanık hakkında bir hukukî sonuç doğurmamasını ifade eder. (6) Hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilebilmesi için; a) Sanığın daha önce kasıtlı bir suçtan mahkûm olmamış bulunması, b) Mahkemece, sanığın kişilik özellikleri ile duruşmadaki tutum ve davranışları göz önünde bulundurularak yeniden suç işlemeyeceği hususunda kanaate varılması,</p>	<p>Hükmün açıklanması ve hükmün açıklanmasının geri bırakılması^[69] [69] Anayasa Mahkemesinin 1/6/2023 tarihli ve E: 2022/120, K: 2023/107 sayılı Kararı ile bu maddenin (5), (6), (7), (8), (9), (10), (11), (12), (13) ve (14) üncü fıkraları iptal edilmiştir. Bu Kararın Resmî Gazete'de yayımlanmasından başlayarak bir yıl sonra (1/8/2024) yürürlüğe gireceği hüküm altına alınmıştır. Madde 231 – (1) Duruşma sonunda, 232 nci maddede belirtilen esaslara göre duruşma tutanağına geçirilen hüküm fıkrası okunarak gerekçesi ana çizgileriyle anlatılır. (2) Hazır bulunan sanığa ayrıca başvurabileceği kanun yolları, mercii ve süresi bildirilir. (3) Beraat eden sanığa, tazminat isteyebileceği bir hâl varsa bu da bildirilir. (4) Hüküm fıkrası herkes tarafından ayakta dinlenir. (5) (Ek: 6/12/2006-5560/23 md.) Sanığa yüklenen suçtan dolayı yapılan yargılama sonunda hükmolunan ceza, iki yıl veya daha az süreli hapis veya adlî para cezası ise; mahkemece, hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilebilir. Uzlaşmaya ilişkin hükümler saklıdır. Hükmün açıklanmasının geri bırakılması, kurulan hükmün sanık hakkında bir hukukî sonuç doğurmamasını ifade eder.^[70] [70]</p>

c) Suçun işlenmesiyle mağdurun veya kamunun uğradığı zararın, aynen iade, suçtan önceki hale getirme veya tazmin suretiyle tamamen giderilmesi,

gerekir.

(7) Açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilen hükümde, mahkûm olunan hapis cezası ertelenemez ve kısa süreli olması halinde seçenek yaptırımlara çevrilemez.

(8) Hükümün açıklanmasının geri bırakılması kararının verilmesi halinde sanık, beş yıl süreyle denetim süresine tâbi tutulur. Denetim süresi içinde, kişi hakkında kasıtlı bir suç nedeniyle bir daha hükümün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilemez. Bu süre içinde bir yıldan fazla olmamak üzere mahkemenin belirleyeceği süreyle, sanığın denetimli serbestlik tedbiri olarak;

a) Bir meslek veya sanat sahibi olmaması halinde, meslek veya sanat sahibi olmasını sağlamak amacıyla bir eğitim programına devam etmesine,

b) Bir meslek veya sanat sahibi olması halinde, bir kamu kurumunda veya özel olarak aynı meslek veya sanatı icra eden bir başkasının gözetimi altında ücret karşılığında çalıştırılmasına,

c) Belli yerlere gitmekten yasaklanmasına, belli yerlere devam etmek hususunda yükümlü kılınmasına ya da takdir edilecek başka yükümlülüğü yerine getirmesine,

karar verilebilir. Denetim süresi içinde dava zamanaşımı durur.

(9) Altıncı fıkranın (c) bendinde belirtilen koşulu derhal yerine getiremediği takdirde; sanık hakkında mağdura veya kamuya verdiği zararı denetim süresince aylık taksitler halinde ödemek suretiyle tamamen gidermesi koşuluyla da hükümün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilebilir.

(10) Denetim süresi içinde kasten yeni bir suç işlenmediği ve denetimli serbestlik tedbirine ilişkin yükümlülüklerle uygun davranıldığı

23/1/2008 tarihli ve 5728 sayılı Kanununun 562 nci maddesiyle bu fıkrafta yer alan "bir yıl" ibaresi "iki yıl" olarak değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

(5) Sanığa yüklenen suçtan dolayı yapılan yargılama sonunda hükmolunan ceza, iki yıl veya daha az süreli hapis veya adli para cezası ise; mahkemece, hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilebilir. Uzlaşmaya ilişkin hükümler saklıdır. Hükümün açıklanmasının geri bırakılması, müsadereye ilişkin hükümler hariç, kurulan hükümün sanık hakkında bir hukukî sonuç doğurmamasını ifade eder.

~~(6) (Ek: 6/12/2006-5560/23 md.) Hükümün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilebilmesi için;~~

~~a) Sanığın daha önce kasıtlı bir suçtan mahkûm olmamış bulunması,~~

~~b) Mahkemece, sanığın kişilik özellikleri ile duruşmadaki tutum ve davranışları göz önünde bulundurularak yeniden suç işlemeyeceği hususunda kanaate varılması,~~

~~e) Suçun işlenmesiyle mağdurun veya kamunun uğradığı zararın, aynen iade, suçtan önceki hale getirme veya tazmin suretiyle tamamen giderilmesi,~~

~~gerekir. (Ek cümle: 22/7/2010 - 6008/7 md.) Sanığın kabul etmemesi hâlinde, hükümün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilmez.~~

(6) Hükümün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilebilmesi için;

a) Sanığın daha önce kasıtlı bir suçtan mahkûm olmamış bulunması,

b) Mahkemece, sanığın kişilik özellikleri ile duruşmadaki tutum ve davranışları göz önünde bulundurularak yeniden suç işlemeyeceği hususunda kanaate varılması,

c) Suçun işlenmesiyle mağdurun veya kamunun uğradığı zararın, aynen iade, suçtan önceki hale getirme veya tazmin suretiyle tamamen giderilmesi, gerekir.

~~(7) (Ek: 6/12/2006-5560/23 md.) Açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilen hükümde, mahkûm olunan hapis cezası ertelenemez ve kısa süreli olması halinde seçenek yaptırımlara çevrilemez.~~

(7) Açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilen hükümde, mahkûm olunan hapis cezası ertelenemez ve kısa süreli olması halinde seçenek yaptırımlara çevrilemez.

takdirde, açıklanması geri bırakılan hüküm ortadan kaldırılarak, davanın düşmesi kararı verilir.

(11) Denetim süresi içinde kasten yeni bir suç işlemesi veya denetimli serbestlik tedbirine ilişkin yükümlülükler aykırı davranması halinde, mahkeme hükmü açıklar. Ancak mahkeme, kendisine yüklenen yükümlülükleri yerine getiremeyen sanığın durumunu değerlendirerek; cezanın yarısına kadar belirleyeceği bir kısmının infaz edilmemesine ya da koşullarının varlığı halinde hükümdeki hapis cezasının ertelenmesine veya seçenek yaptırımlara çevrilmesine karar vererek yeni bir mahkûmiyet hükmü kurabilir. Açıklanan veya yeni kurulan hükme itiraz edilebilir. İtiraz mercii ancak bu fıkradaki koşullarla sınırlı olarak bir değerlendirme yapabilir.

(12) 272 nci maddenin üçüncü fıkrası hükümleri saklı kalmak üzere, hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararına karşı istinaf yoluna başvurulabilir. Bölge adliye mahkemesi tarafından verilen kararlar hakkında 286 ncı madde hükümleri uygulanır. 272 nci maddenin üçüncü fıkrası hükümleri saklı kalmak üzere, hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararının ilk derece mahkemesi sıfatıyla bölge adliye mahkemesi veya Yargıtay tarafından verilmesi halinde temyiz yoluna gidilebilir. İstinaf ve temyiz yolunda karar ve hüküm, usul ve esasa ilişkin hukuka aykırılıklar yönünden incelenir.

(13) Hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı, bunlara mahsus bir sisteme kaydedilir. Bu kayıtlar, ancak bir soruşturma veya kovuşturmayla bağlantılı olarak Cumhuriyet savcısı, hâkim veya mahkeme tarafından istenmesi halinde, bu maddede belirtilen amaç için kullanılabilir.

(14) Bu maddenin hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına ilişkin hükümleri, Anayasanın 174 üncü maddesinde koruma altına alınan inkılâp kanunlarında yer alan suçlarla ilgili olarak uygulanmaz."

~~-(8)-(Ek: 6/12/2006-5560/23 md.)-Hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararının verilmesi halinde sanık, beş yıl süreyle denetim süresine tâbi tutulur.-(Ek cümle: 18/6/2014-6545/72 md.)-Denetim süresi içinde, kişi hakkında kasıtlı bir suç nedeniyle bir daha hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilemez. Bu süre içinde bir yıldan fazla olmamak üzere mahkemenin belirleyeceği süreyle, sanığın denetimli serbestlik tedbiri olarak;~~

~~a) Bir meslek veya sanat sahibi olmaması halinde, meslek veya sanat sahibi olmasını sağlamak amacıyla bir eğitim programına devam etmesine,~~

~~b) Bir meslek veya sanat sahibi olması halinde, bir kamu kurumunda veya özel olarak aynı meslek veya sanatı icra eden bir başkasının gözetimi altında ücret karşılığında çalıştırılmasına,~~

~~e) Belli yerlere gitmekten yasaklanmasına, belli yerlere devam etmek hususunda yükümlü kılınmasına ya da takdir edilecek başka yükümlülüğü yerine getirmesine,~~

~~karar verilebilir. Denetim süresi içinde dava zaman aşımını durur.~~

(8) Hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararının verilmesi halinde sanık, beş yıl süreyle denetim süresine tâbi tutulur. Denetim süresi içinde, kişi hakkında kasıtlı bir suç nedeniyle bir daha hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilemez. Bu süre içinde bir yıldan fazla olmamak üzere mahkemenin belirleyeceği süreyle, sanığın denetimli serbestlik tedbiri olarak;

a) Bir meslek veya sanat sahibi olmaması halinde, meslek veya sanat sahibi olmasını sağlamak amacıyla bir eğitim programına devam etmesine,

b) Bir meslek veya sanat sahibi olması halinde, bir kamu kurumunda veya özel olarak aynı meslek veya sanatı icra eden bir başkasının gözetimi altında ücret karşılığında çalıştırılmasına,

c) Belli yerlere gitmekten yasaklanmasına, belli yerlere devam etmek hususunda yükümlü kılınmasına ya da takdir edilecek başka yükümlülüğü yerine getirmesine,

karar verilebilir. Denetim süresi içinde dava zaman aşımını durur.

~~-(9)-(Ek: 6/12/2006-5560/23 md.)-Altıncı fıkranın (e) bendinde belirtilen koşulu derhal yerine getiremediği takdirde; sanık hakkında mağdura veya kamuya~~

verdiği zararı denetim süresince aylık taksitler halinde ödemek suretiyle tamamen gidermesi koşuluyla da hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilebilir.

(9) Altıncı fıkranın (c) bendinde belirtilen koşulu derhal yerine getiremediği takdirde; sanık hakkında mağdura veya kamuya verdiği zararı denetim süresince aylık taksitler halinde ödemek suretiyle tamamen gidermesi koşuluyla da hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilebilir.

~~(10)-(Ek: 6/12/2006-5560/23 md.) Denetim süresi içinde kasten yeni bir suç işlenmediği ve denetimli serbestlik tedbirine ilişkin yükümlülüklere uygun davranıldığı takdirde, açıklanması geri bırakılan hüküm ortadan kaldırılarak, davanın düşmesi kararı verilir.~~

(10) Denetim süresi içinde kasten yeni bir suç işlenmediği ve denetimli serbestlik tedbirine ilişkin yükümlülüklere uygun davranıldığı takdirde, açıklanması geri bırakılan hüküm ortadan kaldırılarak, davanın düşmesi kararı verilir.

~~(11)-(Ek: 6/12/2006-5560/23 md.) Denetim süresi içinde kasten yeni bir suç işlenmesi veya denetimli serbestlik tedbirine ilişkin yükümlülüklere aykırı davranması halinde, mahkeme hükmü açıklar. Ancak mahkeme, kendisine yüklenen yükümlülükleri yerine getiremeyen sanığın durumunu değerlendirerek; cezanın yarısına kadar belirleyeceği bir kısmının infaz edilmemesine ya da koşullarının varlığı halinde hükümdeki hapis cezasının ertelenmesine veya seçenek yaptırımlara çevrilmesine karar vererek yeni bir mahkûmiyet hükmü kurabilir.~~

(11) Denetim süresi içinde kasten yeni bir suç işlenmesi veya denetimli serbestlik tedbirine ilişkin yükümlülüklere aykırı davranması halinde, mahkeme hükmü açıklar. Ancak mahkeme, kendisine yüklenen yükümlülükleri yerine getiremeyen sanığın durumunu değerlendirerek; cezanın yarısına kadar belirleyeceği bir kısmının infaz edilmemesine ya da koşullarının varlığı halinde hükümdeki hapis cezasının ertelenmesine veya seçenek yaptırımlara çevrilmesine karar vererek yeni bir mahkûmiyet hükmü kurabilir. Açıklanan veya yeni kurulan hükme itiraz edilebilir. İtiraz mercii ancak bu fıkradaki koşullarla sınırlı olarak bir değerlendirme yapabilir.

~~(12)-(Değişik: 28/3/2023-7445/21 md.) Hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararına itiraz edilebilir. İtiraz mercii, karar ve hükmü inceler; usul ve~~

esasa ilişkin hukuka aykırılık tespit ettiği takdirde, gerekçesini göstererek karar ve hükmü kaldırır ve gereğinin yapılması için dosyayı mahkemesine gönderir.

(12) 272 nci maddenin üçüncü fıkrası hükümleri saklı kalmak üzere, hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararına karşı istinaf yoluna başvurulabilir. Bölge adliye mahkemesi tarafından verilen kararlar hakkında 286 ncı madde hükümleri uygulanır. 272 nci maddenin üçüncü fıkrası hükümleri saklı kalmak üzere, hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararının ilk derece mahkemesi sıfatıyla bölge adliye mahkemesi veya Yargıtay tarafından verilmesi halinde temyiz yoluna gidilebilir. İstinaf ve temyiz yolunda karar ve hüküm, usul ve esasa ilişkin hukuka aykırılıklar yönünden incelenir.

~~(13)-(Ek: 6/12/2006-5560/23 md.)-Hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı, bunlara mahsus bir sisteme kaydedilir. Bu kayıtlar, ancak bir soruşturma veya kovuşturmayla bağlantılı olarak Cumhuriyet savcısı, hâkim veya mahkeme tarafından istenmesi halinde, bu maddede belirtilen amaç için kullanılabilir.~~

(13) Hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı, bunlara mahsus bir sisteme kaydedilir. Bu kayıtlar, ancak bir soruşturma veya kovuşturmayla bağlantılı olarak Cumhuriyet savcısı, hâkim veya mahkeme tarafından istenmesi halinde, bu maddede belirtilen amaç için kullanılabilir.

~~(14)-(Değişik: 23/1/2008 - 5728/562 md.)-Bu maddenin hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına ilişkin hükümleri, Anayasanın 174 üncü maddesinde koruma altına alınan inkılâp kanunlarında yer alan suçlarla ilgili olarak uygulanmaz.~~

(14) Bu maddenin hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına ilişkin hükümleri, Anayasanın 174 üncü maddesinde koruma altına alınan inkılâp kanunlarında yer alan suçlarla ilgili olarak uygulanmaz.

Madde 15 Gerekçesi: Maddeyle, 5271 sayılı Kanunun 231 inci maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

Hükmün açıklanmasının geri bırakılması kurumu, 19. yüzyılda onarıcı adalet anlayışının bir sonucu olarak, Anglo-Sakson hukuk sisteminde ortaya çıkmıştır. Bu kurum, Ülkemiz ceza adalet sistemine ise ilk kez 2005 yılında 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu ile yalnızca suça sürüklenen çocuklar hakkında uygulanmak üzere girmiştir. Ardından 2006 yılında Ceza Muhakemesi Kanununda 5560 sayılı Kanunla yapılan değişiklikle birlikte, yetişkinler bakımından da uygulanma imkânına sahip olmuştur.

Hükmün açıklanmasının geri bırakılması, esas itibarıyla bünyesinde iki kararı birden barındıran bir kurumdur. İlk karar teknik anlamda hüküm sayılan ancak açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilmesi nedeniyle hukuken varlık kazanamayan ve bu nedenle hüküm ifade etmeyen, koşullara uyulması hâlinde düşme hükmüne dönüşecek, koşullara uyulmaması hâlinde ise varlık kazanacak olan mahkûmiyet hükmüdür. İkinci karar ise, bu hükmün üzerine inşa edilen ve önceki hükmün varlık kazanmasını engelleyen hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararıdır. Bu ikinci kararın en temel ve belirgin özelliği, varlığı devam ettiği sürece ön hükmün hukuken sonuç doğurma özelliği kazanamamasıdır.

Hükmün açıklanmasının geri bırakılması kurumuna göre kanuni koşulları sağlayan kişiler hakkındaki mahkûmiyet hükmü, denetim süresi içinde, kendine yüklenen yükümlülükleri yerine getirmeleri ve kasıtlı yeni bir suç işlememeleri kaydıyla, kişiler hakkında hukuken bir sonuç doğurmaz. Yargıtay Ceza Genel Kurulu da 19/2/2008 tarihli ve 346-25 sayılı kararı başta olmak üzere birçok kararında bu tespiti yapmıştır.

Hükmün açıklanmasının geri bırakılması kurumu, yaklaşık ondokuz yıllık uygulaması süresince özellikle çocuklar bakımından "lekelenmeme hakkı" başta olmak üzere birçok faydalı görev ifa etmiştir. Nitekim kurumun bu işlevi dikkate alınarak, Anayasa normları başta olmak üzere hukuki güvenlik ve belirlilik ilkesine uygun olarak Devletin suç ve ceza politikasını belirleyen kanun koyucu tarafından kurumun daha etkin ve verimli uygulanabilmesi amacıyla 5560, 5728, 6008, 6545 ve 7445 sayılı kanunlarla 231 inci maddede bazı değişiklikler yapılmıştır.

Bununla birlikte, Anayasa Mahkemesinin 1/6/2023 tarihli ve E: 2022/120; K: 2023/107 sayılı kararıyla 231 inci maddenin beş ilâ ondördüncü fıkralarında düzenlenen hükmün açıklanmasının geri bırakılması kurumuna ilişkin düzenlemeler iptal edilmiş ve iptal kararının Resmî Gazete'de yayımlanmasından başlayarak bir yıl sonra yürürlüğe girmesine karar verilmiştir. Söz konusu iptal kararı, 1/8/2023 tarihli ve 32266 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

Anayasa Mahkemesi iptal kararında, hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararları bakımından itiraz kanun yolunun etkili bir kanun yolu olarak görev ifa etmediğini, yargılamanın başında sanığa hükmün açıklanmasının geri bırakılmasını kabul edip etmediğinin sorulmasının sanık üzerinde baskı oluşturduğunu ve bu baskı altında kabul edilen hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararının istinaf kanun yolundan feragat sonucunu taşıyan bir duruma neden olduğunu, ayrıca hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararlarıyla birlikte verilen müsadere kararlarının infazına ilişkin bir düzenleme olmadığını belirtmiştir.

Maddeyle, Anayasa Mahkemesinin iptal gerekçeleri dikkate alınmak suretiyle hükmün açıklanmasının geri bırakılması kurumu yeniden düzenlenmektedir.

Hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilebilmesi için sanık hakkında yapılan yargılama sonunda iki yıl veya daha az süreli hapis veya adli para cezasına hükmedilmesi gerekmektedir. Hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına konu olabilecek hüküm, sadece mahkûmiyet hükmüdür. Dolayısıyla, mahkemece ancak mahkûmiyet hükmü tesis edildiği takdirde, koşulların varlığı halinde hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilebilecektir. Bu nedenle, hükmün tesisine ilişkin usul kuralları titizlikle uygulanmalı ve 230, 231 ve 232 nci maddelere uygun olarak hüküm kurulmalıdır.

Anayasanın 35 inci maddesinde mülkiyet hakkının ancak kamu yararı amacıyla kanunla sınırlanabileceği ve mülkiyet hakkının kullanılmasının toplum yararına aykırı olamayacağı düzenlenmiştir. Bu kapsamda maddenin beşinci fıkrasında yapılan düzenlemeyle, hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararıyla birlikte verilen müsadere kararlarının hukukî sonuç doğuracağı kabul edilmektedir. Buna göre, hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararlarıyla birlikte verilen müsadere kararları, hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararının kesinleşmesiyle birlikte yerine getirilecektir. Böylelikle, 4458 sayılı Gümrük

Kanunu, 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu ve 6831 sayılı Orman Kanunu kapsamındaki müsadere konusu eşyalar başta olmak üzere halk sağlığını ve güvenliğini etkileyen bu eşyaların müsadere edilebilmesi sağlanmakta ve toplum yararı gözetilmektedir. Esasen mevcut düzenlemeye göre de müsadere kararları infaz edilmekte olup, düzenlemeyle Anayasa Mahkemesinin iptal gerekçesi dikkate alınarak müsadere kararlarının infazı bakımından kanuni belirlilik sağlanmaktadır.

Maddenin altıncı fıkrasında yapılan düzenlemeyle, sanığın kabul etmemesi hâlinde, hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilemeyeceğine ilişkin hüküm yürürlükten kaldırılmaktadır. Maddenin onikinci fıkrasıyla hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararına karşı istinaf yoluna başvurulabileceği kabul edilmektedir. Böylelikle, "lekelenmeme hakkı" başta olmak üzere sanığın lehine bir kurum olma özelliğine sahip bu kurumun uygulanabilirliğinin takdiri tamamen mahkemeye bırakılmaktadır. Buna göre mahkeme, koşulların varlığı halinde hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verebilecek; ilgili taraflar bu karara karşı 223 üncü maddede yer alan hükümlerde olduğu gibi istinaf kanun yoluna başvurabilecek; istinaf mercii tarafından hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı da bu kararlar gibi incelenecektir.

Maddenin onbirinci fıkrasında yapılan düzenlemeyle, maddenin onikinci fıkrasıyla hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararına karşı istinaf yoluna başvurulabileceğinin düzenlenmesi ve istinaf mercii tarafından hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararlarının 223 üncü maddede yer alan hükümler gibi usul ve esasa ilişkin hukuka aykırılıklar yönünden incelenecek olması nedeniyle, denetim süresi içinde kasten yeni bir suç işlenmesi veya yükümlülüklere aykırı davranılması sebebiyle açıklanan ya da yükümlülüklere aykırı davranması sebebiyle yeniden kurulan hükme itiraz edilebileceği kabul edilmektedir. Böylelikle, usul ekonomisi dikkate alınmak suretiyle daha önce her yönüyle istinaf kanun yolu denetiminden geçen bu kararların açıklanması veya yeniden kurulması üzerine verilen hükme karşı itiraz kanun yoluna başvurulabilmesi imkânı getirilmektedir. İtiraz mercii ancak fıkradaki koşullarla sınırlı olarak bir değerlendirme yapabilecektir.

Belirtmek gerekir ki, 28/3/2023 tarihli ve 7445 sayılı Kanunla maddenin onikinci fıkrasında değişiklik yapılarak itiraz merciiinin, hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararını ve hükmü, usul ve esasa ilişkin hukuka aykırılıklar yönünden inceleyeceği kabul edilmiş ve söz konusu değişikliğin uygulamadaki olumlu sonuçları elde edilmeye başlanmıştır. Ancak, Anayasa Mahkemesinin söz konusu düzenlemeyle ilgili verdiği iptal kararı somasında maddenin onikinci fıkrasında düzenleme yapılması zorunluluğu ortaya çıkmıştır.

Maddenin onikinci fıkrasında yapılan düzenlemeyle, 272 nci maddenin üçüncü fıkrası hükümleri saklı kalmak üzere, hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararına karşı istinaf yoluna başvurulabileceği kabul edilmektedir. Buna göre, istinaf yoluna başvurulamayacak hükümler hakkında verilen hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararları hariç olmak üzere diğer hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararlarına karşı istinaf yoluna başvurulabilecektir. Belirtmek gerekir ki, istinaf yolunda karar ve hüküm, istinaf mercii tarafından 223 üncü maddede yer alan hükümler gibi 272 nci ve devamı maddeler de dikkate alınmak suretiyle usul ve esasa ilişkin hukuka aykırılıklar yönünden incelenecektir.

Düzenlemeyle, istinaf incelemesi akabinde bölge adliye mahkemesi tarafından verilen kararlar hakkında 286 ncı madde hükümlerinin uygulanacağı kabul edilmektedir. Buna göre, bölge adliye mahkemesi tarafından verilen hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararları bakımından temyiz edilebilirlik değerlendirmesi 286 ncı madde uyarınca yapılacaktır. Temyiz edilemez nitelikteki hükümlere ilişkin verilen hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararları temyiz edilemeyecek, temyiz edilebilir nitelikteki hükümlere ilişkin verilen hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararları ise ilgililer tarafından temyiz edilebilecektir.

Ayrıca, 272 nci maddenin üçüncü fıkrası hükümleri saklı kalmak üzere, hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararının ilk derece mahkemesi sıfatıyla bölge adliye mahkemesi veya Yargıtay tarafından verilmesi halinde temyiz yoluna gidilebileceği açıkça düzenlenmektedir. Buna göre, 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanununun 47 nci maddesiyle uyumlu olarak temyiz yoluna başvurulamayacak hükümler hakkında verilen hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararları hariç olmak üzere diğer hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararlarına karşı temyiz yoluna başvurulabileceği kabul edilmektedir. Belirtmek gerekir ki, temyiz yolunda da karar ve hüküm, usul ve esasa ilişkin hukuka aykırılıklar yönünden incelenecektir.

Maddeyle, 231 inci maddenin uygulanma imkânı kalmadığı gerekçesiyle Anayasa Mahkemesince iptal edilen bağlantılı diğer fıkraları da yeniden düzenlenmektedir.

MADDE 16- 5271 sayılı Kanununun 247 nci maddesinin Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

"(3) Kaçak sanık hakkında kovuşturma yapılabilir. Ancak, daha önce sorgusu yapılmamış ise, mahkûmiyet ve ceza verilmesine yer olmadığı kararı verilemez."

Kaçığın tanımı

Madde 247 – (1) Hakkındaki soruşturmanın veya kovuşturmanın sonuçsuz kalmasını sağlamak amacıyla yurt içinde saklanan veya yabancı ülkede bulunan ve bu nedenle Cumhuriyet savcısı veya mahkeme tarafından kendisine ulaşamayan kişiye kaçak denir.

(2) (Ek: 25/5/2005 - 5353/31 md.) Hakkında, 248 inci maddenin ikinci fıkrasında belirtilen suçlardan dolayı soruşturma veya kovuşturma başlatılmış olan şüpheli veya sanığın, yetkili Cumhuriyet savcısı veya mahkemece usulüne göre yapılan tebligata uymamasından dolayı verilen zorla getirilme kararı da yerine getirilemez ise, Cumhuriyet savcısı veya mahkeme;

a) Çağrının bir gazete ile şüpheli veya sanığın bilinen konutunun kapısına asılmak suretiyle ilânına karar verir; yapılacak ilânlarda, onbeş gün içinde gelmediği takdirde 248 inci maddede gösterilen tedbirlere hükmedilebileceğini ayrıca açıklar,

b) Bu işlemlerin yerine getirildiğinin bir tutanak ile saptanmasından itibaren onbeş gün içinde başvurmayan şüpheli veya sanığın kaçak olduğuna karar verir.

(3) (İptal fıkra: Anayasa Mahkemesinin 22/3/2023 Tarihli ve E: 2022/145, K: 2023/59 Sayılı Kararı ile.) **Kaçak sanık hakkında kovuşturma yapılabilir. Ancak, daha önce sorgusu yapılmamış ise, mahkûmiyet ve ceza verilmesine yer olmadığı kararı verilemez.**

(4) Duruşma yapılan hâllerde kaçak sanığın müdafii yoksa, mahkeme barodan bir avukat görevlendirilmesini ister.

Madde 16 Gerekçesi: Maddeyle, 5271 sayılı Kanununun 247 nci maddesinin Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen üçüncü fıkrası yeniden düzenlenmektedir.

Maddenin üçüncü fıkrası, Anayasa Mahkemesinin 22/3/2023 tarihli ve E: 2022/145; K: 2023/59 sayılı kararıyla iptal edilmiş ve iptal kararının Resmî Gazete'de yayımlanmasından başlayarak dokuz ay sonra yürürlüğe girmesine karar verilmiştir. Söz konusu karar, 10/5/2023 tarihli ve 32186 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

Anayasa Mahkemesi söz konusu fıkranın iptaline ilişkin kararında, sorgusu yapılmayan kaçak sanık hakkında suçun işlendiğinin sabit görüldüğü ancak ceza verilmesine yer olmadığına hükmedildiği durumlarda sanığın Anayasanın 38 inci maddesinde öngörülen masumiyetinin ortadan kalktığına değinerek, sanığın sorgusu yapılmaksızın davanın bitirilebilmesine imkân tanınmasının adil yargılanma hakkına ölçüsüz bir sınırlama getirdiğine karar vermiştir.

Düzenlemeyle, mahkûmiyet kararının yanı sıra ceza verilmesine yer olmadığı kararı bakımından da kaçak sanığın sorgusu yapılmaksızın karar verilemeyeceği hüküm altına alınarak, hukuki güvenliğin güçlendirilmesi ve adil yargılanma hakkının daha etkin korunması amaçlanmaktadır.

MADDE 17- 5271 sayılı Kanunun 252 nci maddesinin iki ilâ altıncı fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"(2) İtiraz üzerine hükmü veren mahkemece dosya, o yerde birden fazla asliye ceza mahkemesi bulunması halinde tevzi kriterlerine göre belirlenen asliye ceza mahkemesine gönderilir ve bu mahkemece duruşma açılarak genel hükümlere göre yargılamaya devam olunur. Tek asliye ceza mahkemesinin bulunduğu yerlerde ise, aynı mahkemede yetkili başka bir hakim varsa bu hakim tarafından; aksi halde adli yargı ilk derece mahkemesi adalet komisyonu başkanınca görevlendirilen hakim tarafından duruşma açılır ve genel hükümlere göre yargılamaya devam olunur. Taraflar gelmese bile duruşma yapılır ve yokluklarında 223 üncü madde uyarınca hüküm verilebilir. Taraflara gönderilecek davetiyede bu husus yazılır. Duruşmadan önce itirazdan vazgeçilmesi hâlinde duruşma yapılmaz ve itiraz edilmemiş sayılır.

(3) Mahkeme, ikinci fıkra uyarınca hüküm verirken, 251 inci madde kapsamında basit yargılama usulüne göre verilen hükümle bağlı değildir. Ancak, itirazın sanık dışındaki kişiler tarafından yapıldığı hâllerde 251 inci maddenin üçüncü fıkrası uyarınca indirim uygulanır.

(4) İtiraz üzerine verilen hükmün sanık lehine olması hâlinde, bu hususların itiraz etmemiş olan diğer sanıklara da uygulanma olanağı varsa bu sanıklar da itiraz etmiş gibi verilen kararlardan yararlanır.

Basit yargılama usulünde itiraz^[85] [85] Anayasa Mahkemesi'nin 22/6/2023 tarihli ve E.: 2020/79, K.: 2023/113 sayılı Kararı ile bu maddenin 2 nci, 3 üncü, 4 üncü, 5 inci ve 6 ncı fıkraları iptal edilmiştir. Bu Kararın Resmî Gazete'de yayımlanmasından başlayarak dokuz ay sonra (11/7/2024) yürürlüğe gireceği hüküm altına alınmıştır.

Madde 252 – (Mülga: 2/7/2012-6352/105 md.) (Başlığı ile Birlikte Yeniden Düzenleme:17/10/2019-7188/25 md.)

(1) 251 inci madde uyarınca verilen hükümlere karşı itiraz edilebilir. Süresi içinde itiraz edilmeyen hükümler kesinleşir.

~~(2) İtiraz üzerine hükmü veren mahkemece duruşma açılır ve genel hükümlere göre yargılamaya devam olunur. Taraflar gelmese bile duruşma yapılır ve yokluklarında 223 üncü madde uyarınca hüküm verilebilir. Taraflara gönderilecek davetiyede bu husus yazılır. Duruşmadan önce itirazdan vazgeçilmesi hâlinde duruşma yapılmaz ve itiraz edilmemiş sayılır.~~

(2) İtiraz üzerine hükmü veren mahkemece dosya, o yerde birden fazla asliye ceza mahkemesi bulunması halinde tevzi kriterlerine göre belirlenen asliye ceza mahkemesine gönderilir ve bu mahkemece duruşma açılarak genel hükümlere göre yargılamaya devam olunur. Tek asliye ceza mahkemesinin bulunduğu yerlerde ise, aynı mahkemede yetkili başka bir hakim varsa bu hakim tarafından; aksi halde adli yargı ilk derece mahkemesi adalet komisyonu başkanınca görevlendirilen hakim tarafından duruşma açılır ve genel hükümlere göre yargılamaya devam olunur. Taraflar gelmese bile duruşma yapılır ve yokluklarında 223 üncü madde uyarınca hüküm verilebilir. Taraflara gönderilecek davetiyede bu husus yazılır. Duruşmadan önce itirazdan vazgeçilmesi hâlinde duruşma yapılmaz ve itiraz edilmemiş sayılır.

(5) İkinci fıkra uyarınca verilen hükümlere karşı genel hükümlere göre kanun yoluna başvurulabilir.

(6) Birinci fıkradaki itirazın, süresinde yapılmadığı veya kanun yoluna başvuru hakkı bulunmayan tarafından yapıldığı mahkemesince değerlendirildiğinde dosya, 268 inci maddenin ikinci fıkrası uyarınca itirazı incelemeye yetkili olan mercie gönderilir. Mercii bu sebepler yönünden incelemesini yapar ve kararını gereği için mahkemesine gönderir."

"(7) Birinci fıkradaki itirazın, yargılama giderine, vekâlet ücretine veya maddi hataya ilişkin olması halinde 268 inci maddenin ikinci fıkrası hükmü uygulanır. Mercii bu sebepler yönünden incelemesini yapar ve kararını gereği için mahkemesine gönderir."

~~(3) Mahkeme, ikinci fıkra uyarınca hüküm verirken, 251 inci madde kapsamında basit yargılama usulüne göre verdiği hükümle bağlı değildir. Ancak, itirazın sanık dışındaki kişiler tarafından yapıldığı hâllerde 251 inci maddenin üçüncü fıkrası uyarınca yapılan indirim korunur.~~

(3) Mahkeme, ikinci fıkra uyarınca hüküm verirken, 251 inci madde kapsamında basit yargılama usulüne göre verilen hükümle bağlı değildir. Ancak, itirazın sanık dışındaki kişiler tarafından yapıldığı hâllerde 251 inci maddenin üçüncü fıkrası uyarınca indirim uygulanır.

~~(4) İtiraz üzerine verilen hükmün sanık lehine olması hâlinde, bu hususların itiraz etmemiş olan diğer sanıklara da uygulanma olanağı varsa bu sanıklar da itiraz etmiş gibi verilen kararlardan yararlanır.~~

(4) İtiraz üzerine verilen hükmün sanık lehine olması hâlinde, bu hususların itiraz etmemiş olan diğer sanıklara da uygulanma olanağı varsa bu sanıklar da itiraz etmiş gibi verilen kararlardan yararlanır.

~~(5) İkinci fıkra uyarınca verilen hükümlere karşı genel hükümlere göre kanun yoluna başvurulabilir.~~

(5) İkinci fıkra uyarınca verilen hükümlere karşı genel hükümlere göre kanun yoluna başvurulabilir.

~~(6) Birinci fıkradaki itirazın, süresinde yapılmadığı veya kanun yoluna başvuru hakkı bulunmayan tarafından yapıldığı mahkemesince değerlendirildiğinde dosya, 268 inci maddenin ikinci fıkrası uyarınca itirazı incelemeye yetkili olan mercie gönderilir. Mercii bu sebepler yönünden incelemesini yapar ve kararını gereği için mahkemesine gönderir.~~

(6) Birinci fıkradaki itirazın, süresinde yapılmadığı veya kanun yoluna başvuru hakkı bulunmayan tarafından yapıldığı mahkemesince değerlendirildiğinde dosya, 268 inci maddenin ikinci fıkrası uyarınca itirazı incelemeye yetkili olan mercie gönderilir. Mercii bu sebepler yönünden incelemesini yapar ve kararını gereği için mahkemesine gönderir."

(7) Birinci fıkradaki itirazın, yargılama giderine, vekâlet ücretine veya maddi hataya ilişkin olması halinde 268 inci maddenin ikinci fıkrası hükmü uygulanır.

Mercii bu sebepler yönünden incelemesini yapar ve kararını gereği için mahkemesine gönderir.

Madde 17 Gerekçesi: Maddeyle, 5271 sayılı Kanununun 252 nci maddesinde değişiklik yapılmakta ve maddeye yeni bir fıkra eklenmektedir.

Basit yargılama usulü, belirli bir yaptırım ağırlığına kadar olan suçlar bakımından kovuşturma evresinde duruşma açmaksızın dosya üzerinden yargılamanın tamamlanabilmesine, ancak hâkimin gerek görmesi halinde her aşamada ya da bu usule göre karar verildikten sonra itiraz üzerine duruşma açmak suretiyle genel usule göre yargılamaya devam edilmesine imkân tanıyan bir usul olarak ceza muhakemesi sistemimize girmiştir. Böylelikle, önemli veya daha ağır suçların kovuşturulması için yargılama makamlarına yeterli zaman ve imkân sağlanmak suretiyle adalete erişimin de hızlandırılması amaçlanmıştır.

Anayasa Mahkemesinin 22/6/2023 tarihli ve E: 2020/79; K: 2023/113 sayılı kararıyla maddenin ikinci, üçüncü, dördüncü, beşinci ve altıncı fıkraları iptal edilmiş ve iptal kararının Resmî Gazete'de yayımlanmasından başlayarak dokuz ay sonra yürürlüğe girmesine karar verilmiştir. Söz konusu karar, 11/10/2023 tarihli ve 32336 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

Anayasa Mahkemesi iptal kararında, basit yargılama usulünde verilmiş karara yapılan itiraz üzerine hükmü veren mahkemece genel usule göre yargılamaya devam edilerek karar verilmesinin tarafsız mahkemede yargılanma hakkına aykırılık oluşturduğunu ve sanığın; vekâlet ücreti, yargılama giderinin yanlış hesaplanması gibi usule yönelik basit nedenlerle karara itiraz etmesi durumunda dahi indirim oranının korunmamasına ilişkin düzenlemenin, beraat eden sanığın cezalandırılması ya da önceki cezaya göre daha ağır cezaya hükmedilmesi gibi aleyhe sonuçlar doğurabildiğini belirtmiştir. Ayrıca Mahkeme, suçluluk tespiti yapılmayan kararlar (beraat kararı) bakımından, itirazın sanık dışındaki yargılama sùjeleri tarafından ileri sürüldüğü hâllerde ilk aşamada verilen hükümdede dörtte bir oranındaki indirim uygulanmadığı için itiraz üzerine verilen mahkûmiyet kararında da anılan indirimin uygulanamamasının hukuk devleti ilkesine aykırılık oluşturduğunu ifade etmiştir.

Basit yargılama usulüne ilişkin karşılaştırmalı hukuk örnekleri arasında en detaylı düzenlemelere sahip ÷lke Almanya'dır. Alman Ceza Muhakemesi Kanununa göre basit yargılama usulüne karar verip yargılamayı yapan hâkim ile itiraz üzerine genel usulde yargılamayı yapan hâkim aynı hâkimdir. Anayasa Mahkemesince iptal edilen 252 nci madde hükümleri de diğerk ÷lke örnekleriyle uyumlu olarak düzenlenmiştir. Bu düzenleme, basit yargılama usulüne itiraz üzerine genel usule dönülmesi halinde dosyadaki delil durumunun değişiklik gösterecek olması ve bu usule göre verilen hükümlerle hâkimin bağı olmayacağına ilişkin açık hüküm olması nedeniyle her iki usulde görev alan hâkimin aynı olmasının hâkimin tarafsızlığını olumsuz etkilemeyeceği öngörülmüştür. Ancak söz konusu düzenlemelerle ilgili olarak Anayasa Mahkemesinin iptal kararı vermesi nedeniyle basit yargılama usulüne itiraz usulünde kapsamlı değişikliklerin yapılması zorunluluğu ortaya çıkmıştır.

Maddenin ikinci fıkrasında yapılan düzenlemeyle, basit yargılama usulüne göre verilen karara itiraz üzerine hükmü veren mahkemece dosyanın, o yerde birden fazla asliye ceza mahkemesi bulunması halinde tevzi kriterlerine göre karar veren mahkeme dışında belirlenen asliye ceza mahkemesine gönderileceği ve bu mahkemece duruşma açılarak genel hükümlere göre yargılamaya devam olunacağı kabul edilmektedir. Tek asliye ceza mahkemesinin bulunduğu yerlerde ise, aynı mahkemede yetkili başka bir hâkim varsa, bu hâkim tarafından; yetkili hâkimin bulunmaması halinde adli yargı ilk derece mahkemesi adalet komisyonu başkanınca görevlendirilen hâkim tarafından duruşma açılarak genel hükümlere göre yargılamaya devam olunacaktır. Böylelikle basit yargılama usulüne göre karar veren hakim ile genel usule göre yargılama yaparak karar verecek hakim farklı olması sağlanmaktadır.

Maddenin üçüncü fıkrasında, basit yargılama usulü uygulanarak verilen hükümlere itiraz edilmesi üzerine, mahkemenin itirazdan önce verilen kararla bağlı olmaksızın genel hükümlere göre karar verebileceği hükme bağlanmaktadır. Buna göre mahkeme, sanık hakkında daha hafif ceza verebileceği gibi daha ağır ceza da verebilecek ve sanığın itiraz etmesi halinde 251 inci maddenin üçüncü fıkrası uyarınca yapılan dörtte bir oranındaki indirim uygulamayacaktır. Ancak, itirazın mağdur, müşteki veya Cumhuriyet savcısı tarafından yapıldığı hallerde dörtte bir oranındaki bu indirim uygulanacaktır. Böylelikle, basit yargılama usulünün uygulanması suretiyle verilen ve beraat kararı gibi suçluluk tespiti yapılmadığı için dörtte bir oranındaki indirimin uygulanmadığı kararlar bakımından da sanık dışındaki kişilerin itirazı üzerine genel usule geçilmesi halinde verilebilecek mahkûmiyet kararlarında sanığın dörtte bir oranındaki indirimden yararlanması sağlanmaktadır.

Maddeye eklenen yedinci fıkrayla, birinci fıkradaki itirazın, yargılama giderine, vekâlet ücretine veya maddi hataya ilişkin olması halinde 268 inci maddenin ikinci fıkrası hükmünün uygulanacağı düzenlenmektedir. Bu hükme göre mahkeme, itirazı yerinde görürse kararını düzeltecek; yerinde görmezse dosyayı itirazı incelemeye yetkili olan mercie gönderecektir. İtiraz mercii işin esasına girmeksizin sadece bu sebepler yönünden incelemesini yaparak kararını gereği için mahkemesine gönderecektir.

Belirtmek gerekir ki, itirazın, yargılama giderine, vekâlet ücretine veya maddi hataya ilişkin olması durumunda itiraz merci tarafından yapılacak inceleme, genel usule dönülmeden basit yargılama usulü kapsamında gerçekleştirilecek ve inceleme sonucunda duruşma açılmaksızın dosya üzerinden karar verilecektir. Dolayısıyla yedinci fıkraya göre yapılan birinci fıkradaki itirazın, sanık veya diğer kişiler tarafından yapılması bakımından herhangi bir farklı sonuç ortaya çıkmayacak ve sanığın dörtte bir oranındaki indirim hakkı korunacaktır.

Maddeyle, 252 nci maddenin uygulanma imkânı kalmadığı gerekçesiyle iptal edilen bağlantılı diğer fıkraları da yeniden düzenlenmektedir.

MADDE 18- 5271 sayılı Kanununun 273 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan "hükmün açıklanmasından itibaren yedi gün" ibaresi "hükmün gerekçesiyle birlikte tebliğ edildiği tarihten itibaren iki hafta" şeklinde, üçüncü ve beşinci fıkralarında yer alan "yedi gün" ibareleri "iki hafta" şeklinde değiştirilmiş ve maddenin ikinci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

İstinaf istemi ve süresi

Madde 273 – (1) İstinaf istemi, ~~hükmün açıklanmasından itibaren yedi gün~~ **hükmün gerekçesiyle birlikte tebliğ edildiği tarihten itibaren iki hafta** içinde hükmü veren mahkemeye bir dilekçe verilmesi veya zabıt kâtibine bir beyanda bulunulması suretiyle yapılır; beyan tutanağa geçirilir ve tutanak hâkime onaylattırılır. Tutuklu sanık hakkında 263 üncü madde hükmü saklıdır.^[96][96] *Anayasa Mahkemesinin 26/7/2023 tarihli ve E.: 2022/144; K.: 2023/137 sayılı kararı ile bu fıkranın birinci cümlesinde yer alan "...hükmün açıklanmasından itibaren..." ibaresi iptal edilmiştir. Kararın Resmî Gazete’de yayımlanmasından başlayarak dokuz ay sonra (24/7/2024) yürürlüğe gireceği hüküm altına alınmıştır.*

(2) ~~Hüküm, istinaf yoluna başvurma hakkı olanların yokluğunda açıklanmışsa, süre tebliğ tarihinden başlar.~~

(3) (Değişik: 18/6/2014-6545/75 md.) Ağır ceza mahkemelerinde bulunan Cumhuriyet savcılar, mahkemelerinin yargı çevresi içerisindeki asliye

mahkemelerinin hükümlerine karşı, kararın o yer Cumhuriyet başsavcılığına geliş tarihinden itibaren ~~yedi gün~~ **iki hafta** içinde istinaf yoluna başvurabilirler.

(4) Sanık ve bu Kanuna göre katılan sıfatını almış olanlar ile katılma isteği karara bağlanmamış, reddedilmiş veya katılan sıfatını alabilecek surette suçtan zarar görmüş bulunanların dilekçe veya beyanında, başvuruya ilişkin nedenlerin gösterilmemesi inceleme yapılmasına engel olmaz.

(5) Cumhuriyet savcısı, istinaf yoluna başvurma nedenlerini gerekçeleriyle birlikte yazılı isteminde açıkça gösterir. Bu istem ilgililere tebliğ edilir. İlgililer, tebliğ tarihinden itibaren ~~yedi gün~~ **iki hafta** içinde bu husustaki cevaplarını bildirebilirler.

Madde 18 Gerekçesi: Maddeyle, 5271 sayılı Kanununun 273 üncü maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

Muhakeme hukuku, düzenlediği alan itibarıyla birçok farklı süreyi bünyesinde barındırmaktadır. Soyut bir kavram olan zamanın somut bir kesimini ifade eden süre, hukuki bir olayın meydana gelmesi veya işlemin tesis edilmesi üzerine yapılacak adli işlemler dolayısıyla muhakeme hukuku bakımından önemli bir niteliğe sahiptir.

Ceza ve hukuk yargılamasında, kanun yollarına başvuruda farklı sürelerle yer verilmesi, muhakeme süjelerinin adalete erişimini güçleştirebilmekte, hak arama yollarının kullanılmasında karışıklığa sebebiyet verebilmekte ve hak kayıplarına neden olabilmektedir.

1/10/2011 tarihinde yürürlüğe giren 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunuyla, istinaf ve temyiz kanun yollarına başvuru süresi "iki hafta" olarak belirlenmiştir.

Teklifle, hak arama hürriyetinin daha etkin bir şekilde kullanılabilmesi amacıyla 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu, 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu ile 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun ilgili maddelerinde yapılan düzenlemelerle, kanun yoluna ilişkin olup "gün" olarak belirlenen sürelerin "hafta" ve "ay" şeklinde değiştirilmesi suretiyle 6100 sayılı Kanunla uyum sağlanmaktadır. Sürelerin bu şekilde yeknesaklaştırılması, ceza ve hukuk yargılamaları bakımından muhakeme süjelerinin olası hak kayıplarının önlenmesine katkıda bulunacaktır.

Öte yandan, 5271 sayılı Kanuna göre, istinaf veya temyiz kanun yoluna başvuru süresi, hükmün ilgilinin hazır bulunduğu duruşmada açıklanması, bir başka ifadeyle tefhim edilmesi durumunda bu tarihten, yokluğunda açıklanması durumunda ise ilgiliye tebliğ tarihinden itibaren başlamaktadır.

Ceza muhakemesi uygulamasında hükmün gerekçesi, hüküm açıklandığında değil, gerekçeli kararın yazılmasından sonra taraflara tebliğ edilmektedir. Hükmün açıklandığı duruşmada hazır bulunan taraf bakımından kanun yoluna başvuru süresi, hükmün açıklandığı tarih itibarıyla başlamaktadır. Kanun yoluna başvurmayı düşünen taraf, hükmün gerekçesini öğrenmek suretiyle iddia ve savunmalarını ileri sürebilmek için süre tutum dilekçesi vermekte, bilahare gerekçeli kararın tebliği üzerine de ayrıntılı istinaf veya temyiz dilekçesini vermektedir. Bu uygulama, muhakeme süjeleri bakımından külfet oluşturduğu gibi emek ve zaman israfına da neden olmaktadır.

6100 sayılı Kanunla, kanun yollarına başvuru sürelerinin, kararın tebliğinden itibaren başlayacağı kabul edilmiştir. Teklifle, hak arama hürriyetinin daha etkin bir şekilde kullanılabilmesi amacıyla 2004 sayılı Kanun ile 5271 sayılı Kanunun ilgili maddelerinde yapılan düzenlemelerle, 6100 sayılı Kanunda olduğu

gibi istinaf veya temyiz kanun yoluna başvuru sürelerinin hükmün gerekçesiyle birlikte tebliğ edildiği tarihten itibaren başlayacağı hüküm altına alınmaktadır. Böylelikle, hüküm ilgiliye tefhim edilmiş olsa bile, istinaf veya temyiz süresinin tefhim tarihinden değil, hükmün gerekçesiyle birlikte tebliğ edildiği tarihten itibaren başlaması sağlanmaktadır.

Ayrıca Anayasa Mahkemesi de 26/7/2023 tarihli ve E: 2022/144; K: 2023/137 sayılı kararıyla 5271 sayılı Kanunun 273 üncü maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan "...hükmün açıklanmasından itibaren..." ibaresini iptal etmiştir. Anayasa Mahkemesi söz konusu iptal kararında, kanun yoluna başvuru süresinin hükmün tefhimiyle başladığı durumlarda, hükmün gerekçesini bilmeyen tarafın istinaf kanun yoluna başvuru hakkını gereği gibi kullanamayacağını, kanun yoluna başvuru hakkının kullanılabilmesi için gerekçenin taraflara bildirilmesi gerektiğini vurgulayarak mahkemeye erişim hakkına getirilen sınırlamayla ulaşılmak istenen meşru amaç ve kişilerin mahkemeye erişim hakkından yararlanmasındaki bireysel yarar arasında makul bir orantının kurulamadığına karar vermiştir.

Maddeyle, bu kapsamda 5271 sayılı Kanunun 273 üncü maddesinde gerekli düzenlemeler yapılmaktadır.

MADDE 19- 5271 sayılı Kanunun 291 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "hükmün açıklanmasından itibaren on beş gün" ibaresi "hükmün gerekçesiyle birlikte tebliğ edildiği tarihten itibaren iki hafta" şeklinde değiştirilmiş ve maddenin ikinci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

Temyiz istemi ve süresi
Madde 291 – (1) Temyiz istemi, ~~hükmün açıklanmasından itibaren on beş gün~~ **hükmün gerekçesiyle birlikte tebliğ edildiği tarihten itibaren iki hafta** içinde hükmü veren mahkemeye bir dilekçe verilmesi veya zabıt kâtibine bir beyanda bulunulması suretiyle yapılır; beyan tutanağa geçirilir ve tutanak hâkime onaylattırılır. Tutuklu bulunan sanık hakkında 263 üncü madde hükmü saklıdır.^[112]
[112] 20/7/2017 tarihli ve 7035 sayılı Kanunun 21 inci maddesiyle, bu fıkra da yer alan "yedi" ibaresi "on beş" şeklinde değiştirilmiştir.
(2) ~~Hüküm, temyiz yoluna başvurma hakkı olanların yokluğunda açıklanmışsa, süre tebliğ tarihinden başlar.~~

Madde 19 Gerekçesi: Maddeyle, 5271 sayılı Kanunun 291 inci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Teklifte ceza muhakemesinde istinaf ve temyiz kanun yollarına başvuru süreleri, "iki hafta" olarak belirlenmekte ve sürelerin kararın tebliğiyle başlayacağı kabul edilmektedir. Bu husus 5271 sayılı Kanunun 273 üncü maddesinin değişiklik gerekçesinde ayrıntılı olarak açıklanmaktadır. Aynı gerekçelerle 5271 sayılı Kanunun 291 inci maddesinde gerekli düzenlemeler yapılmaktadır.

MADDE 20- 5271 sayılı Kanunun 294 üncü maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.
"Cumhuriyet savcısı temyiz dilekçesinde, temyiz isteğinin sanığın yararına veya aleyhine olduğunu açıkça belirtir."

Temyiz başvurusunun içeriği
Madde 294 – (1) Temyiz eden, hükmün neden dolayı bozulmasını istediğini temyiz başvurusunda göstermek zorundadır. **Cumhuriyet savcısı temyiz dilekçesinde, temyiz isteğinin sanığın yararına veya aleyhine olduğunu açıkça belirtir.**
(2) Temyiz sebebi, ancak hükmün hukukî yönüne ilişkin olabilir.

Madde 20 Gerekçesi: Maddeyle, 5271 sayılı Kanunun 294 üncü maddesinin birinci fıkrasına cümle eklenmektedir. Teklifte istinaf ve temyiz kanun yollarına başvuru süresinin, kararın tebliğiyle başlayacağı kabul edilmekte ve bunun için gerekli düzenlemeler yapılmaktadır. Bu çerçevede Kanunun 295 inci

maddesi de yürürlükten kaldırılmaktadır. Ancak 295 inci maddede yer alan, Cumhuriyet savcısının temyiz dilekçesinde, temyiz isteğinin sanığın yararına veya aleyhine olduğunu açıkça belirtmesi gerektiğine ilişkin hüküm, ihtiyaç ve bağlantı nedeniyle 294 üncü maddeye taşınmaktadır. Böylelikle, uygulamada oluşabilecek tereddütlerin giderilmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 21- 5271 sayılı Kanunun 275 inci maddesinin ikinci fıkrası, 293 üncü maddesinin ikinci fıkrası ve 295 inci maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

İstinaf başvurusunun etkisi
Madde 275 – (1) Süresi içinde yapılan istinaf başvurusu, hükmün kesinleşmesini engeller.

~~(2) Hüküm, istinaf yoluna başvuran Cumhuriyet savcısına veya ilgililere gerekçesiyle birlikte açıklanmamışsa; hükme karşı istinaf yoluna başvurulduğunun mahkemeye öğrenilmesinden itibaren gerekçe, yedi gün içinde tebliğ edilir.~~

Temyiz başvurusunun etkisi

Madde 293 – (1) Süresi içinde yapılan temyiz başvurusu, hükmün kesinleşmesini engeller.

~~(2) Hüküm, temyiz eden Cumhuriyet savcısına veya ilgililere gerekçesiyle birlikte açıklanmamışsa; hükmün temyiz edildiğinin bölge adliye mahkemesince öğrenilmesinden itibaren gerekçe, yedi gün içinde tebliğ edilir.~~

Temyiz gerekçesi

~~Madde 295 – (1) Temyiz başvurusunda temyiz nedenleri gösterilmemişse temyiz başvurusu için belirlenen sürenin bitmesinden veya gerekçeli kararın tebliğinden itibaren yedi gün içinde hükmü temyiz olunan bölge adliye mahkemesine bu nedenleri içeren bir ek dilekçe verilir. Cumhuriyet savcısı temyiz dilekçesinde, temyiz isteğinin sanığın yararına veya aleyhine olduğunu açıkça belirtir.~~

~~(2) Temyiz, sanık tarafından yapılmış ise, ek dilekçe kendisi veya müdafii tarafından imza edilerek verilir.~~

~~(3) Müdafii yoksa sanık, tutanağa bağlanmak üzere zabıt kâtibine yapacağı bir beyanla gerekçesini açıklayabilir; tutanak hâkime onaylatılır. Sanığın yasal temsilcisi ve eşi hakkında 262 nci madde, tutuklu sanık hakkında ise 263 üncü madde hükümleri saklıdır.~~

Madde 21 Gerekçesi: Teklifle, kanun yollarına başvuru süreleri ve bu sürelerin tebliğle başlamasına dair düzenlemelere uyum sağlanması amacıyla, 5271 sayılı Kanunun 275 inci maddesinin ikinci fıkrası ve 293 üncü maddesinin ikinci fıkrası ile 295 inci maddesi yürürlükten kaldırılmaktadır.

MADDE 22- 5271 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 6- (1) Bu maddeyi ihdas eden Kanunla bu Kanunda yapılan düzenlemeler bakımından aşağıdaki hükümler uygulanır:

a) Eski hale getirme kurumuna ilişkin olarak 41 inci maddenin birinci fıkrasında yapılan değişiklik, 1/6/2024 tarihinde ve sonrasında kalkan engeller bakımından uygulanır. Bu tarihten önce kalkan engeller bakımından bu maddeyi ihdas eden Kanunla yapılan değişiklikten önceki hükümlerin uygulanmasına devam olunur.

b) Kovuşturmaya yer olmadığına dair karara itiraz süresine ilişkin olarak 173 üncü maddenin birinci fıkrasında yapılan değişiklik, 1/6/2024 tarihinde ve sonrasında verilen kararlar hakkında uygulanır. Bu tarihten önce verilen kararlar hakkında bu maddeyi ihdas eden Kanunla yapılan değişiklikten önceki hükümlerin uygulanmasına devam olunur.

c) Kanun yollarına başvuru şekli ve süreleri ile bu sürelerin tebliğden itibaren başlamasına ve cevap sürelerine ilişkin 268, 273, 276, 277, 291, 294, 296, 297, 308, 308/A, 319 ve 320 nci maddelerde yapılan değişiklikler, 1/6/2024 tarihinde ve sonrasında verilen kararlar hakkında uygulanır. Bu tarihten önce verilen kararlar hakkında bu maddeyi ihdas eden Kanunla yapılan değişikliklerden önceki hükümler ile yürürlükten kaldırılan hükümlerin uygulanmasına devam olunur.

d) Temyiz süresi ile bu sürenin kararın tebliğinden itibaren işlemeye başlamasına ve cevap süresine ilişkin 291, 296 ve 297 nci maddelerde yapılan değişiklikler, 23/3/2005 tarihli ve 5320 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanunun 8 inci maddesinin birinci fıkrası kapsamında olup da 1/6/2024 tarihinde ve sonrasında verilen kararlar hakkında da uygulanır.

e) Bu maddeyi ihdas eden Kanunla yürürlükten kaldırılan; 275 inci maddenin ikinci fıkrası, 293 üncü maddenin ikinci fıkrası ve 295 inci

Madde 22 Gerekçesi: Maddenin birinci fıkrasıyla, Teklifle 5271 sayılı Kanunda yapılan düzenlemeler bakımından uygulamada tereddüt yaşanmaması için geçiş hükümleri düzenlenmektedir.

Birinci fıkranın (a) bendiyle, eski hale getirme kurumuna ilişkin olarak 41 inci maddenin birinci fıkrasında süreye ilişkin yapılan değişikliğin, 1/6/2024 tarihinde ve sonrasında kalkan engeller bakımından uygulanacağı, bu tarihten önce kalkan engeller bakımından Teklifle yapılan değişiklikten önceki hükümlerin uygulanmasına devam olunacağı kabul edilmektedir. Böylelikle 1/6/2024 tarihinden önce engelin kalktığı eski hale getirme talepleri bakımından eski hale getirme dilekçesinin mahkemeye verilme süresi, mevcut düzenlemeye göre yedi gün olarak uygulanmaya devam edecektir.

Birinci fıkranın (b) bendiyle, kovuşturmaya yer olmadığına dair karara itiraz süresine ilişkin 173 üncü maddenin birinci fıkrasında yapılan değişikliğin, 1/6/2024 tarihinde ve sonrasında verilen kararlar hakkında uygulanacağı, bu tarihten önce verilen kararlar hakkında Teklifle yapılan değişiklikten önceki hükümlerin uygulanmasına devam olunacağı kabul edilmektedir. Böylelikle 1/6/2024 tarihinden önce verilen kovuşturmaya yer olmadığına dair kararlar hakkında itiraz süresi, mevcut düzenlemeye göre onbeş gün olarak uygulanmaya devam edecektir.

Birinci fıkranın (c) bendiyle, kanun yollarına başvuru şekli ve süreleri ile bu sürelerin tebliğden itibaren başlamasına ve cevap sürelerine ilişkin 268, 273, 276, 277, 291, 294, 296, 297, 308, 308/A, 319 ve 320 nci maddelerde yapılan değişikliklerin, 1/6/2024 tarihinde ve sonrasında verilen kararlar hakkında uygulanacağı, 1/6/2024 tarihinden önce verilen kararlar hakkında Teklifle bu maddelerde yapılan değişikliklerden önceki hükümler ile yürürlükten kaldırılan hükümlerin uygulanmasına devam edileceği kabul edilmektedir. Buna göre örneğin, 1/6/2024 tarihinden önce verilen ve istinaf yoluna başvurma hakkı olanların huzurunda açıklanan kararlar bakımından istinaf süresi, yedi gün olarak uygulanacak ve bu süre hükmün tefhiminden itibaren başlayacaktır.

Birinci fıkranın (d) bendiyle, temyiz süresi ile bu sürenin kararın tebliğinden itibaren işlemeye başlamasına ve cevap süresine ilişkin 291, 296 ve 297 nci maddelerde yapılan değişikliklerin, 5320 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun

maddesi hükümlerinin, 1/6/2024 tarihinden önce verilen kararlar bakımından uygulanmasına devam olunur.

(2) a) Bu maddeyi ihdas eden Kanunla 231 inci maddenin onbirinci ve onikinci fıkrasında yapılan kanun yoluna ilişkin değişiklikler, 1/6/2024 tarihi ve sonrasında verilen hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararları hakkında uygulanır.

b) 1/6/2024 tarihinden önce verilen hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararları hakkında itiraz kanun yolunun uygulanmasına devam olunur. Bu itirazlar, bu maddeyi ihdas eden Kanunla 231 inci maddenin onikinci fıkrasında yapılan değişiklikten önceki hükümlere göre sonuçlandırılır.

c) 1/6/2024 tarihinden önce verilen hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararlarıyla ilgili olarak 231 inci maddenin onbirinci fıkrası gereğince hükmün açıklanması veya yeniden kurulması halinde, bu maddeyi ihdas eden Kanunla 231 inci maddenin onbirinci fıkrasında yapılan değişiklikten önceki kanun yoluna ilişkin hükümler uygulanır.

d) 1/6/2024 tarihinden önce verilen hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararları bakımından sanığın kabul etmesi şartı aranmaya devam olunur.

(3) Bu maddeyi ihdas eden Kanunla 141 inci maddede yapılan düzenlemeler, 1/6/2024 tarihinden sonra kesinleşen karar veya hükümler bakımından uygulanır.

(4) Bu maddeyi ihdas eden Kanunla 142 nci maddede yapılan değişiklikler, 1/6/2024 tarihinde ve sonrasında yapılan istemler bakımından uygulanır. Bu tarihten önce yapılan istemlere, kesinleşinceye kadar bu maddeyi ihdas eden Kanunla 142 nci maddede yapılan değişiklikten önceki hükümlere göre yargı mercilerince bakılmaya devam olunur. Bu fıkra yer alan düzenlemeler ile bu maddeyi ihdas eden Kanunla 142 nci maddede yapılan değişiklikler, mülga 7/5/1964 tarihli ve 466 sayılı Kanun Dışı Yakalanan veya Tutuklanan Kimselere

Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanunun 8 inci maddesinin birinci fıkrası kapsamında olup da 1/6/2024 tarihinde ve sonrasında verilen kararlar hakkında da uygulanacağı kabul edilmektedir.

5320 sayılı Kanunun 8 inci maddesi uyarınca, bölge adliye mahkemelerinin göreve başlama tarihinden önce verilen kararlar hakkında, bu kararlar kesinleşinceye kadar mülga 1412 sayılı Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 322 nci maddesinin dördüncü, beşinci ve altıncı fıkraları hariç olmak üzere, 305 ilâ 326 ncı maddelerinde yer alan temyiz kanun yoluna ilişkin hükümler ve süreler uygulanmaktadır. Teklifle, temyiz kanun yoluyla ilgili olarak Ceza Muhakemesi Kanununun 291, 296 ve 297 nci maddelerinde değişiklik yapmak suretiyle süreler yeknesak hale getirilmektedir. Düzenlemeyle, 5320 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin birinci fıkrası kapsamında olan kararlar bakımından da belirlenen yeni sürelerin uygulanması sağlanmaktadır. Böylelikle, 8 inci maddenin birinci fıkrası kapsamında olup da 1/6/2024 tarihinde ve sonrasında verilen kararlar hakkında yeni süreler uygulanacaktır. Ayrıca temyiz süresi, gerekçeli kararın tebliğinden itibaren başlayacaktır. Bu tarihe kadar verilen kararlar bakımından ise mevcut uygulamaya aynen devam olunacaktır.

Birinci fıkranın (e) bendiyle, Teklifle yürürlükten kaldırılan; 275 inci maddenin ikinci fıkrası, 293 üncü maddenin ikinci fıkrası ve 295 inci maddesi hükümlerinin, 1/6/2024 tarihinden önce verilen kararlar bakımından uygulanmasına devam olunacağı kabul edilmektedir. Teklifle kanun yollarına başvuru sürelerinin gerekçeli kararın tebliğ edildiği tarihten itibaren başlamasına dair yapılan değişikliklerin, 1/6/2024 tarihinde ve sonrasında verilen kararlar hakkında uygulanacağını kabul edilmesi nedeniyle uygulamada tereddüt yaşanmaması için 1/6/2024 tarihinden önce verilen kararlar bakımından 275, 293 ve 295 inci maddelerin yürürlükten kaldırılan hükümlerinin uygulanmasına devam edilmesi sağlanmaktadır.

Maddenin ikinci fıkrasının (a) bendiyle, bu maddeyi ihdas eden Kanunla 231 inci maddenin onbirinci ve onikinci fıkrasında yapılan kanun yoluna ilişkin değişikliklerin, 1/6/2024 tarihi ve sonrasında verilen hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararları hakkında uygulanacağı kabul edilmektedir. Buna göre, hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararlarına karşı istinaf yoluna başvurulabileceğine

Tazminat Verilmesi Hakkında Kanun uyarınca yapılan veya yapılacak olan istemler hakkında da kıyasen uygulanır.

(5) 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 282, 314 ve 315 inci maddelerinde veya 7/2/2013 tarihli ve 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanunun 4 üncü maddesinde düzenlenen suçların bir şirketin faaliyeti çerçevesinde işlenmekte olduğu hususunda kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığı halinde 133 üncü madde gereğince kayyım atanmasına karar verildiği takdirde, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren beş yıl süreyle Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu kayyım olarak atanabilir. Bu halde kayyım hak ve yetkilerine ilişkin olarak 5411 sayılı Bankacılık Kanunu ve 10/11/2016 tarihli ve 6758 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabul Edilmesine Dair Kanunun 19 ve 20 nci maddesi hükümleri kıyasen uygulanır."

ve hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararlarıyla ilgili olarak 231 inci maddenin onbirinci fıkrası gereğince açıklanan veya yeni kurulan hükme itiraz edilebileceğine ilişkin düzenlemeler ancak 1/6/2024 tarihi ve sonrasında verilen hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararları bakımından uygulanabilecektir. Dolayısıyla, 1/6/2024 tarihinden önce verilen hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararları ile hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararlarıyla ilgili olarak 231 inci maddenin onbirinci fıkrası gereğince açıklanan veya yeni kurulan hüküm bakımından bu maddeyi ihdas eden Kanunla 231 inci maddenin onbirinci ve onikinci fıkrasında yapılan değişiklikten önceki kanun yoluna ilişkin hükümler uygulanacaktır.

İkinci fıkranın (b) bendiyle, 1/6/2024 tarihinden önce verilen hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararları hakkında itiraz kanun yolunun uygulanmasına devam olunacağı kabul edilmektedir. Dolayısıyla, 1/6/2024 tarihinden önce verilen hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararları hakkında itiraz yoluna başvurulabilecek ve bu itirazlar, bu maddeyi ihdas eden Kanunla 231 inci maddenin onikinci fıkrasında yapılan değişiklikten önceki hükümlere göre sonuçlandırılacaktır.

İkinci fıkranın (c) bendiyle, 1/6/2024 tarihinden önce verilen hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararlarıyla ilgili olarak 231 inci maddenin onbirinci fıkrası gereğince hükmün açıklanması veya yeniden kurulması halinde, bu maddeyi ihdas eden Kanunla 231 inci maddenin onbirinci fıkrasında yapılan değişiklikten önceki kanun yoluna ilişkin hükümler uygulanacağı kabul edilmektedir. Böylelikle, istinaf kanun yolu incelemesinden geçmemiş hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararları bakımından denetim süresi içinde kasten yeni bir suç işlenmesi veya denetimli serbestlik tedbirine ilişkin yükümlülüklerle aykırı davranılması nedeniyle hükmün açıklanması ya da yeniden kurulması halinde açıklanan veya yeni kurulan hükmün tabi olduğu kanun yolu korunmaktadır.

İkinci fıkranın (d) bendiyle, 1/6/2024 tarihinden önce verilen hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararları bakımından sanığın kabul etmesi şartının aranmaya devam olunacağı kabul edilmektedir. Belirtmek gerekir ki, bu maddeyi ihdas eden Kanunla 231 inci maddenin altıncı fıkrasında yapılan düzenlemeyle

"Sanığın kabul etmemesi hâlinde, hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilmez." hükmü yürürlükten kaldırılmaktadır. Dolayısıyla mahkeme, sanığın kabul etmemesi halinde de koşulların varlığı halinde hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verebilecektir. Bununla birlikte, bu maddeyi ihdas eden Kanunla 231 inci maddenin onbirinci ve onikinci fıkrasında yapılan kanun yoluna ilişkin değişikliklerin, 1/6/2024 tarihi ve sonrasında verilen hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararları hakkında uygulanacağı kabul edilmesi nedeniyle bu tarihten önce verilen hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararları bakımından sanığın kabul etmesi şartı aranmaya devam edecek ve sanığın kabul etmemesi hâlinde, hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilemeyecektir.

Maddenin üçüncü fıkrasıyla, 141 inci maddede yapılan düzenlemelerin 1/6/2024 tarihinden sonra kesinleşen karar veya hükümler bakımından uygulanması öngörülmektedir.

Maddenin dördüncü fıkrasıyla, 142 nci maddede yapılan değişikliklerin yürürlüğe girme tarihi ve uygulama koşulları belirlenmektedir. Buna göre 142 nci maddede yapılan değişiklikler, 1/6/2024 tarihinde ve sonrasında yapılan istemler bakımından uygulanacaktır. Bu tarihten önce yapılan istemler; 6384 sayılı Kanun uyarınca kurulan Komisyona gönderilmeyecek, 142 nci maddede yapılan değişiklikten önceki hükümlere göre yargı mercilerince sonuçlandırılacak ve kesinleşecektir. Komisyon, 141 inci maddenin birinci fıkrasının (e), (f) ve (1) bentleri kapsamında 1/6/2024 tarihinden sonra yapılan istemlere bakacaktır. 142 nci maddenin sekizinci fıkrasında yapılan değişiklik de 1/6/2024 tarihinde ve sonrasında yapılan istemler bakımından uygulanacak, bu tarihten önce yapılan istemler koşulları bulunması halinde temyiz kanun yoluna tabi olacak, bu tarihten sonra yapılan istemler ise istinaf kanun yolunda kesinleşecektir. Bu fıkrada yer alan düzenlemeler ile bu maddeyi ihdas eden Kanunla 142 nci maddede yapılan değişiklikler, mülga 466 sayılı Kanun Dışı Yakalanan veya Tutuklanan Kimselere Tazminat Verilmesi Hakkında Kanun uyarınca yapılan veya yapılacak olan istemler hakkında da kıyasen uygulanacaktır.

Maddenin beşinci fıkrasıyla, Türk Ceza Kanununun 282, 314 ve 315 inci maddelerinde veya Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanunun 4 üncü

	<p>maddesinde düzenlenen suçların bir şirketin faaliyeti çerçevesinde işlenmekte olduğu hususunda kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığı halinde 133 üncü madde gereğince yargı mercilerince kayyım atanmasına karar verildiği takdirde, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren beş yıl süreyle Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun kayyım olarak atanabilmesine imkân tanınmaktadır. Belirtmek gerekir ki, Fonun kayyımlık görevi soruşturma ve kovuşturma sürecince devam edecek olup, soruşturma ve kovuşturmanın sonuçlanması halinde ise bu görev sona erecektir. Ayrıca, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun kayyım olarak atanması halinde, kayyımlık hak ve yetkilerine ilişkin olarak Bankacılık Kanunu ve Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabul Edilmesine Dair Kanunun 19 ve 20 nci maddesi hükümlerinin kıyasen uygulanacağı hüküm altına alınmaktadır. Düzenlemeyle, hak kayıplarının önlenmesi ve uygulamada oluşabilecek tereddütlerin giderilmesi amaçlanmaktadır.</p>
<p>MADDE 23- 9/1/2013 tarihli ve 6384 sayılı Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine Yapılmış Bazı Başvuruların Tazminat Ödenmek Suretiyle Çözümüne Dair Kanunun adı "Tazminat Komisyonunun Görevleri ile Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Kanun" şeklinde ve 1 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir. "MADDE 1- (1) Bu Kanunun amacı, Tazminat Komisyonunun görevleri ile çalışma usul ve esaslarını belirlemektir."</p>	<p>Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine Yapılmış Bazı Başvuruların Tazminat Ödenmek Suretiyle Çözümüne Dair Kanun Tazminat Komisyonunun Görevleri ile Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Kanun Amaç MADDE 1 — (1) Bu Kanunun amacı, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine yapılmış bazı başvuruların tazminat ödenmek suretiyle çözümüne dair esas ve usullerin belirlenmesidir. MADDE 1- (1) Bu Kanunun amacı, Tazminat Komisyonunun görevleri ile çalışma usul ve esaslarını belirlemektir.</p>
<p>Madde 23 Gerekçesi: Maddeyle, 6384 sayılı Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine Yapılmış Bazı Başvuruların Tazminat Ödenmek Suretiyle Çözümüne Dair Kanunun adı ile "Amaç" başlıklı 1 inci maddesi değiştirilmektedir. Teklifte, 6384 sayılı Kanunun kapsamı ve buna bağlı olarak Komisyonun görev tanımının genişletilmesi sebebiyle Kanunun adı ile amacında değişiklik yapılmaktadır.</p>	
<p>MADDE 24- 6384 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin ikinci fıkrasına "suretiyle," ibaresinden sonra gelmek üzere "Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine yapılmış başvurulara ilişkin" ibaresi eklenmiş,</p>	<p>Kapsam MADDE 2 – (1) Bu Kanun; a) Ceza hukuku kapsamındaki soruşturma ve kovuşturmalar ile özel hukuk ve idare hukuku kapsamındaki yargılamaların makul sürede sonuçlandırılmadığı,</p>

ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve diğer fıkra buna göre teselsül ettirilmiştir.

"(3) Bu Kanun;

a) Ceza hukuku kapsamındaki soruşturma ve kovuşturmalar ile özel hukuk ve idare hukuku kapsamındaki yargılamaların makul sürede sonuçlandırılmadığı iddiasıyla manevi tazminat,

b) 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 142 nci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca koruma tedbirleri nedeniyle oluşan maddi ve manevi her türlü zararın tazmini,

istemiyle Komisyona yapılan müracaatları da kapsar."

b) Mahkeme kararlarının geç veya eksik icra edildiği ya da hiç icra edilmediği,

iddiasıyla Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine yapılmış başvuruları kapsar.

(2) Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Türkiye'nin taraf olduğu ek protokoller kapsamında korunan haklara ilişkin Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin yerleşik içtihatları doğrultusunda Ülkemiz aleyhine verilen ihlal kararlarının yoğunluğu dikkate alınmak suretiyle, **Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine yapılmış başvurulara ilişkin (...)** diğer ihlal alanları bakımından da Cumhurbaşkanı kararıyla bu Kanun hükümleri uygulanabilir. [2] [2] 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 199 uncu maddesiyle bu fıkroda yer alan "Adalet Bakanlığınca teklif edilecek" ibaresi madde metninden çıkarılmış ve "Bakanlar Kurulu" ibaresi "Cumhurbaşkanı" şeklinde değiştirilmiştir.

(3) Bu Kanun;

a) Ceza hukuku kapsamındaki soruşturma ve kovuşturmalar ile özel hukuk ve idare hukuku kapsamındaki yargılamaların makul sürede sonuçlandırılmadığı iddiasıyla manevi tazminat,

b) 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 142 nci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca koruma tedbirleri nedeniyle oluşan maddi ve manevi her türlü zararın tazmini,

istemiyle Komisyona yapılan müracaatları da kapsar.

(3) (4) İdari nitelikteki soruşturmalardan kaynaklanan başvurular hakkında bu Kanun hükümleri uygulanmaz.

Madde 24 Gerekçesi: Maddeyle, 6384 sayılı Kanunun "Kapsam" başlıklı 2 nci maddesinde değişiklik yapmak suretiyle Komisyonun görev alanı genişletilmektedir.

Anayasanın 148 inci maddesinin üçüncü fıkrası ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanunun 45 inci maddesinin ikinci fıkrasına göre, Anayasa Mahkemesine bireysel başvuruda bulunabilmek için olağan kanun yollarının, başka bir ifadeyle kanunda öngörülmemiş idarî ve adli başvuru yollarının tamamının tüketilmiş olması gerekmektedir. Bu düzenlemeler bireysel başvurunun ikincil olma niteliğinin bir gereğidir. Ancak, makul sürede sonuçlandırılmayan yargı süreçleri sebebiyle oluşan manevi zararların tazminine yönelik idarî veya adli herhangi bir başvuru yolu bulunmadığından, bu tür zararların tazmini için doğrudan Anayasa Mahkemesine başvuru yapılmaktadır.

Bu durumun oluşturduğu iş yükünü azaltmak amacıyla ilk olarak 6384 sayılı Kanuna, 25/7/2018 tarihli ve 7145 sayılı Kanunla eklenen geçici 2 nci maddeyle maddenin yürürlüğe girdiği 31/7/2018 tarihi itibarıyla Anayasa Mahkemesinde derdest olan makul sürede yargılanma hakkının ihlal edilmesi ile

mahkeme kararlarının geç veya eksik icra edilmesi ya da hiç icra edilmemesine yönelik bireysel başvuruların, kabul edilemezlik kararı sonrasında yapılacak müracaat üzerine Komisyon tarafından sonuçlandırılması imkânı getirilmiştir.

Anayasa Mahkemesi, 31/7/2018 tarihinden sonra yapılan aynı mahiyetteki bireysel başvuruları inceleyip sonuçlandırmaya devam etmiş ise de 5/7/2022 tarihli ve 2021/58970 numaralı pilot kararında; yapılan düzenlemeye rağmen makul sürede yargılanma hakkına ilişkin olarak yapısal bir sorun bulunduğunu vurgulamış ve bu yapısal sorunun giderilmesi amacıyla makul sürede yargılanma hakkının ihlali nedeniyle ortaya çıkacak zararların tazmin edilmesi için Anayasanın 40 ncı maddesi gereğince bireysel başvurudan önce etkili bir başvuru yolunun oluşturulması gerektiğini belirtmiştir.

6384 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesinde 28/3/2023 tarihli ve 7445 sayılı Kanunla değişiklik yapılarak, 9/3/2023 tarihi itibarıyla, makul sürede yargılanma hakkının ihlal edilmesi ile mahkeme kararlarının geç veya eksik icra edilmesi ya da hiç icra edilmemesine yönelik bireysel başvuruların da kabul edilemezlik kararı sonrasında yapılacak müracaat üzerine Komisyon tarafından sonuçlandırılmasına imkân tanınmıştır.

Anayasa Mahkemesi 25/7/2023 tarihli ve 2023/18536 numaralı kararında, 7445 sayılı Kanunla makul sürede yargılanma hakkı ihlali iddiaları yönünden müracaat edilebilecek idarî veya adlî bir mekanizma kurulmadığını, bu kapsamdaki başvuruların doğrudan Anayasa Mahkemesine yapılmasına devam edildiğini, dolayısıyla pilot karar olarak verdiği 2021/58970 numaralı kararının gereğinin tam olarak yerine getirilmediğini belirterek, makul sürede yargılanma hakkının ihlali iddiasıyla yapılan başvurunun incelenmesinin sürdürülmesini haklı kılan bir neden görülmediği gerekçesiyle düşme kararı vermiştir. Anayasa Mahkemesi 9/3/2023 tarihinden sonra aynı konuda yapılmış bireysel başvurular bakımından da düşme kararları vermeye devam etmektedir.

Düzenlemeyle uzun yargılamadan kaynaklı ihlal iddiaları bakımından daha kolay erişilebilir, hızlı işleyen ve birincil nitelikte bir başvuru yolu oluşturulmakta ve ilgiliye Komisyona müracaat imkânı tanınmaktadır.

Ayrıca hâlihazırda ağır ceza mahkemelerinin görev alanında bulunan ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 141 inci maddesinin birinci fıkrasının (e) ve (f) bentlerinde yer alan koruma tedbirleri ile Teklifle aynı kapsama dâhil edilen (1) bendindeki koruma tedbirlerinden kaynaklı maddi ve manevi tazminat istemleri bakımından da Komisyona müracaat imkânı getirilmektedir. Böylelikle tespiti herhangi bir yargılama yapılmasını gerektirmeyen bazı tazminat istemlerinin hızlı bir şekilde sonuçlandırılmasına imkân sağlanmaktadır.

MADDE 25- 6384 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendinde yer alan "Komisyonu," ibaresi "Tazminat Komisyonunu," şeklinde değiştirilmiştir.

Tanımlar
MADDE 3 – (1) Bu Kanunun uygulanmasında;
a) Bakanlık: Adalet Bakanlığını,
b) Başvuran: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine başvurmuş olanları,
c) Başvuru: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine yapılmış olan başvuruyu,
ç) Komisyon: Tazminat talebi hakkında karar vermek amacıyla kurulan ~~Komisyonu~~, **Tazminat Komisyonunu**,
d) Müracaat: Komisyona iletilen talebi,
e) Müracaat eden: Komisyondan tazminat talebinde bulunanları, ifade eder.

Madde 25 Gerekçesi: Maddeyle, 6384 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Teklifte Kanunun adı, kapsamı ve amacının değiştirilmesine bağlı olarak uyum düzenlemesi yapılmaktadır.

MADDE 26- 6384 sayılı Kanunun 4 üncü maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

"(6) Müracaatın ve ispat belgelerinin değerlendirilmesinde ve verilecek tazminat miktarının saptanmasında Komisyon, gerekli gördüğü araştırmaları yapmaya veya üyelerden birine yaptırmaya ya da Cumhuriyet başsavcılıklarından bilirkişi incelemesi yapılmasını talep etmeye yetkilidir.

(7) Komisyonun giderleri, Bakanlık bütçesinden karşılanır."

Komisyon ve çalışma esasları
MADDE 4 – (1) (Değişik:28/3/2023-7445/39 md.) Bu Kanun kapsamında yapılacak müracaatlar hakkında karar vermek üzere Bakanlığın merkez teşkilatı ile bağlı ve ilgili kuruluşlarında çalışan hâkim ve savcılar arasından Adalet Bakanı tarafından atanacak dokuz kişiden oluşan bir Komisyon kurulur. Komisyon Başkanı bu üyeler arasından Adalet Bakanı tarafından belirlenir. Komisyon, iş durumuna göre üç üyeden oluşan heyetler halinde de çalışabilir. Heyetlerin başkanları Adalet Bakanı tarafından; heyetlerin oluşumu ve yokluklarında birbirlerinin yerine bakacak üyeler ile iş bölümü Başkan tarafından belirlenir. Başkan, Komisyonun ve heyetlerin verimli ve uyumlu şekilde çalışmasından sorumludur.

(2) 9 uncu madde hükmü saklı kalmak üzere Komisyon üyelerine, müracaatlar sonuçlandırılıncaya kadar başka bir görev verilmez.

(3) (Değişik:28/3/2023-7445/39 md.) Komisyon asgari yedi üyeye, heyetler üye tam sayısı ile toplanır; kararlar üye tam sayılarının salt çoğunluğuyla verilir.

(4) Komisyonun sekretarya hizmetleri Bakanlık tarafından yürütülür.

(5) Kamu kurum ve kuruluşları ile yargı mercileri, Komisyonun görevi kapsamında ihtiyaç duyduğu her türlü bilgi ve belgeyi gecikmeksizin Komisyona göndermek zorundadır.

(6) Müracaatın ve ispat belgelerinin değerlendirilmesinde ve verilecek tazminat miktarının saptanmasında Komisyon, gerekli gördüğü araştırmaları yapmaya veya üyelerden birine yaptırmaya ya da Cumhuriyet başsavcılıklarından bilirkişi incelemesi yapılmasını talep etmeye yetkilidir.

(7) Komisyonun giderleri, Bakanlık bütçesinden karşılanır.

Madde 26 Gerekçesi: Maddeyle, 6384 sayılı Kanunun 4 üncü maddesine yeni fıkralar eklenmektedir. Düzenlemeyle, Komisyonun yaptığı giderlerin Adalet Bakanlığı bütçesinden karşılanması ve Komisyona bilirkişi incelemesi yaptırabilme yetkisinin verilmesi hükme bağlanmaktadır. Bu düzenlemeler heyetler bakımından da geçerli olacaktır.

MADDE 27- 6384 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin başlığı "Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine başvurmuş olanların Komisyona

~~Müracaatın şekli ve süresi~~ **Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine başvurmuş olanların Komisyona yapacağı müracaatın şekli ve süresi**

yapacağı müracaatın şekli ve süresi" şeklinde değiştirilmiş, maddeye dördüncü fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve diğer fıkra buna göre teselsül ettirilmiştir.

"(5) Müracaat, elektronik ortamda da yapılabilir. Müracaatların elektronik ortamda yapılmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlık tarafından belirlenir."

MADDE 5 – (1) Komisyona müracaat, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine başvuru tarihini ve numarasını gösteren resmi kayıt kabul mektubu, başvuru formu ve diğer ilgili bilgi ve belgelerle birlikte, müracaat edenin kimlik bilgilerini içeren imzalı bir dilekçeyle yapılır.

(2) Başvuran, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde Komisyona müracaat edebilir. Bu süre içinde müracaatta bulunmayanlar Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin münhasıran iç hukuk yollarının tüketilmemiş olması gerekçesine dayanan kabul edilemezlik kararının kendilerine tebliğinden itibaren bir ay içinde de Komisyona müracaat edebilirler.

(3) Cumhurbaşkanı kararıyla;

a) 2 nci maddenin ikinci fıkrası uyarınca Kanunun kapsamının genişletilmesi,

b) 9 uncu maddenin ikinci fıkrası uyarınca sürenin uzatılması,

durumunda müracaat hakkı kazananlar, bu haklarını Cumhurbaşkanı kararının Resmî Gazete’de yayımı tarihinden itibaren altı ay içinde kullanabilirler.

(4) Müracaatın Cumhuriyet başsavcılıkları aracılığıyla da yapılması mümkündür. Cumhuriyet başsavcılığı, müracaat evrakını derhal Komisyona gönderir. Bu durumda Cumhuriyet başsavcılığına yapılan müracaat tarihi esas alınır.

(5) Müracaat, elektronik ortamda da yapılabilir. Müracaatların elektronik ortamda yapılmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlık tarafından belirlenir.

~~(5)~~ (6) Müracaatlara ilişkin düzenlenecek kâğıtlar damga vergisinden, yapılacak işlemler harçlardan müstesnadır.

Madde 27 Gerekçesi: Maddeyle, 6384 sayılı Kanunun 5 inci maddesinde düzenleme yapılmaktadır. Teklifte ihdas edilen 5/A ve 5/B maddeleriyle, Tazminat Komisyonuna yapılacak müracaatlarla ilgili yeni usuller belirlendiğinden Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine başvurmuş olanların Komisyona yapacağı müracaatın şekli ve süresine ilişkin olan 5 inci maddenin başlığı buna uygun olarak yeniden düzenlenmektedir.

Maddeye eklenen beşinci fıkrayla, Komisyona elektronik ortamda da müracaat edilebileceği ve müracaatların elektronik ortamda yapılmasına ilişkin usul ve esasların Bakanlık tarafından belirleneceği hükme bağlanmaktadır.

MADDE 28- 6384 sayılı Kanuna 5 inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

"Yargılamaların makul sürede sonuçlandırılmadığı iddiasıyla yapılacak müracaatın şekli ve süresi

Madde 28 Gerekçesi: Maddeyle, 6384 sayılı Kanuna 5/A maddesi eklenmektedir.

Kanunun kapsamının genişletilmesine bağlı olarak, ihdas edilen bu maddeyle yargılamaların makul sürede sonuçlandırılmadığı iddiasıyla Komisyona yapılacak müracaatların şekil ve süresine yönelik düzenleme yapılmaktadır.

<p>MADDE 5/A- (1) 2 nci maddenin üçüncü fıkrasının (a) bendi uyarınca Komisyona müracaat, soruşturma, kovuşturma veya yargılama sürecinde ya da en geç bunların kesin bir kararla sonuçlandırıldığının öğrenilmesinden itibaren bir ay içinde yapılır. Haklı bir mazereti nedeniyle süresi içinde müracaat edemeyenler, mazeretin kalktığı tarihten itibaren onbeş gün içinde ve mazeretlerini belgeleyen delillerle birlikte müracaat edebilirler.</p> <p>(2) Müracaatta bulunan kişinin dilekçesinde, açık kimlik ve adresini, zarara uğradığı işlemi, zararın nitelik ve niceliğini belirtmesi ve bunların belgelerini dilekçesine eklemesi gereklidir.</p> <p>(3) Komisyon, dilekçedeki bilgi ve belgelerin yetersizliği durumunda eksikliğin bir ay içinde giderilmesini, aksi hâlde istemin reddedileceğini ilgiliye bildirir. Dilekçedeki eksikliğin süresinde tamamlanmaması halinde müracaat, Komisyonca reddolunur.</p> <p>(4) Bu madde uyarınca yapılacak müracaatlar hakkında 5 inci maddenin dördüncü, beşinci ve altıncı fıkraları uygulanır."</p>	<p>Maddenin birinci fıkrasıyla, 2 nci maddenin üçüncü fıkrasının (a) bendi kapsamında kalan, ceza hukuku kapsamındaki soruşturma ve kovuşturmalar ile özel hukuk ve idare hukuku kapsamındaki yargılamaların makul sürede sonuçlandırılmadığı iddiasıyla manevi tazminat taleplerine ilişkin müracaatların; soruşturma, kovuşturma veya yargılama sürecinde ya da en geç bunların kesin bir kararla sonuçlandırıldığının öğrenilmesinden itibaren bir ay içinde yapılacağı hükme bağlanmaktadır.</p> <p>Maddenin ikinci fıkrasıyla, müracaatta bulunan kişinin dilekçesinde; açık kimlik ve adresini, zarara uğradığı işlemi, zararın nitelik ve niceliğini belirtmesi ve bunların belgelerini dilekçesine eklemesinin gerekli olduğu düzenlenmektedir.</p> <p>Maddenin üçüncü fıkrasında, müracaat dilekçesindeki bilgi ve belgelerin yetersizliği durumunda eksikliğin bir ay içinde giderilmesinin, aksi hâlde istemin reddedileceğinin Komisyon tarafından ilgiliye bildirileceği ve eksikliğin süresinde tamamlanmaması halinde müracaatın reddolunacağı hüküm altına alınmaktadır.</p> <p>Maddenin dördüncü fıkrasıyla, 5 inci maddenin dördüncü, beşinci ve altıncı fıkralarının, bu madde uyarınca yapılacak müracaatlar hakkında da uygulanacağı belirtilmektedir.</p>
<p>MADDE 29- 6384 sayılı Kanuna 5 inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.</p> <p>"Koruma tedbirleri nedeniyle tazminat istemine ilişkin usul ve esaslar</p> <p>MADDE 5/B- (1) 2 nci maddenin üçüncü fıkrasının (b) bendi uyarınca Komisyona müracaat, karar veya hükümlerin kesinleştiğinin ilgisine tebliğinden itibaren üç ay ve her hâlde karar veya hükümlerin kesinleşme tarihini izleyen bir yıl içinde yapılır.</p> <p>(2) Ceza Muhakemesi Kanununun 142 nci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca ağır ceza mahkemesinin görevi kapsamında olmasına rağmen Komisyona yapılan istemler, ağır ceza mahkemesine gönderilir. Komisyonun görev alanına giren ve girmeyen istemler birlikte yapılmış ise Komisyon görev alanına girmeyen istemleri ayırmak suretiyle ağır ceza mahkemesine gönderir. Bu hallerde Komisyona yapılan istem tarihi</p>	<p>Madde 29 Gerekçesi: Maddeyle, 6384 sayılı Kanuna 5/B maddesi eklenmektedir. Teklifte, Ceza Muhakemesi Kanununun 141 inci maddesinin birinci fıkrasının (e), (f) ve (1) bentlerinde yer alan haller bakımından maddi ve manevi tazminat istemlerinin Komisyona yapılacağı kabul edilmektedir. Kanuna eklenen bu maddeyle Komisyona yapılacak istemlere ilişkin usul ve esaslar düzenlenmektedir.</p> <p>Maddenin birinci fıkrasıyla, koruma tedbirleri nedeniyle tazminat istemleri bakımından Komisyona yapılacak müracaata ilişkin süreler belirlenmektedir. Kişilerin mağduriyet yaşamalarının önlenmesi amacıyla tazminat istemlerine ilişkin müracaat süreleri, Ceza Muhakemesi Kanununun 142 nci maddesiyle uyumlu olacak şekilde düzenlenmektedir.</p> <p>Maddenin ikinci fıkrasında yapılan düzenlemeyle, Ceza Muhakemesi Kanununun 142 nci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca ağır ceza mahkemesinin görevi kapsamında olmasına rağmen Komisyona yapılan istemlerin, Komisyon tarafından ağır ceza mahkemesine gönderileceği hükme bağlanmaktadır. Ayrıca,</p>

esas alınır. Komisyon ile ağır ceza mahkemesi arasında görev konusunda anlaşmazlık çıkması halinde Komisyonun görevine giren işlerin tespiti amacıyla ağır ceza mahkemesi veya Komisyon, kesin olarak karar verilmek üzere Ankara Bölge Adliye Mahkemesine başvurur.

(3) Komisyon, tazminat istemlerine ve tazminatın geri alınmasına ilişkin yapacağı değerlendirmede Ceza Muhakemesi Kanununun 141 inci, 143 üncü ve 144 üncü maddelerini uygular. Komisyon tarafından verilen tazminatlarla ilgili olarak Ceza Muhakemesi Kanununun 143 üncü maddesi uyarınca Cumhuriyet savcısının tazminatın geri alınmasına ilişkin yazılı istemleri Komisyona yapılır.

(4) Bu madde uyarınca yapılacak müracaatlar hakkında 5 inci maddenin dördüncü, beşinci ve altıncı fıkraları ile 5/A maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları uygulanır."

Komisyonun görev alanına giren ve girmeyen istemlerin birlikte yapılması halinde Komisyonun görev alanına girmeyen istemleri ayırmak suretiyle ağır ceza mahkemesine göndermesi, görev alanına giren istemler bakımından ise incelemeye devam etmesi sağlanmaktadır. Bu gibi durumlarda hak kayıplarına neden olunmaması amacıyla başvuru süresi bakımından Komisyona yapılan istem tarihinin esas alınacağı kabul edilmektedir.

Komisyon ile ağır ceza mahkemesi arasında görev konusunda anlaşmazlık çıkması halinde Komisyonun görevine giren işlerin tespiti amacıyla ağır ceza mahkemesi veya Komisyonun, kesin olarak karar verilmek üzere Ankara Bölge Adliye Mahkemesine başvuracağı hükme bağlanmaktadır.

Komisyon, Ceza Muhakemesi Kanununun 141 inci maddesi kapsamında bulunan ve kendi görev alanında olmadığını değerlendirdiği istemler bakımından 6 ncı madde uyarınca müracaatın reddine karar vermeyecek, bu istemleri değerlendirmek üzere ağır ceza mahkemesine gönderecektir.

Maddenin üçüncü fıkrasıyla, Komisyonun tazminat istemlerine ilişkin yapacağı değerlendirmelerde Ceza Muhakemesi Kanununun 141 inci, 143 üncü ve 144 üncü maddelerini de uygulayacağı düzenlenmektedir. Böylelikle Komisyonun, tazminat istemine, tazminatın geri alınmasına ve tazminat isteyemeyecek kişilere yönelik Ceza Muhakemesi Kanunu hükümleri doğrultusunda bir değerlendirme yapması sağlanmaktadır. Ayrıca, Ceza Muhakemesi Kanununun 143 üncü maddesi uyarınca kovuşturmayaya yer olmadığına ilişkin kararı sonradan kaldırılarak veya yargılamanın aleyhte yenilenmesiyle beraat kararı kaldırılarak mahkûm edilenlerden daha önce ödenen tazminatın geri alınmasına ilişkin Komisyona yapılacak istemin, Cumhuriyet savcısı tarafından yapılacağı düzenlenmektedir.

Maddenin dördüncü fıkrasıyla, bu Kanun kapsamında Komisyona yapılacak müracaatlar bakımından dilekçede yer alması gereken hususlar ve müracaatın elektronik ortamda yapılması gibi usul hükümlerine atıf yapılmaktadır.

MADDE 30- 6384 sayılı Kanunun 7 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "müracaat" ibaresi "2 nci maddenin birinci ve ikinci fıkraları kapsamında yapılan müracaatlar" şeklinde değiştirilmiş, ikinci fıkrasına "Komisyon," ibaresinden sonra gelmek üzere "Anayasa

Müracaat hakkında karar ve karara itiraz
MADDE 7 – (1) Komisyon, müracaat **2 nci maddenin birinci ve ikinci fıkraları kapsamında yapılan müracaatlar** hakkında dokuz ay içinde karar vermek zorundadır.

<p>Mahkemesi ve" ibaresi eklenmiş, maddeye ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve diğer fıkralar buna göre teselsül ettirilmiştir.</p> <p>"(3) Komisyon, usul ekonomisini gözeterek benzer nitelikteki müracaatları birleştirerek karar verebilir."</p>	<p>(2) Komisyon, Anayasa Mahkemesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin emsal kararlarını da gözetmek suretiyle müracaat konusunda gerekçeli olarak karar verir.</p> <p>(3) Komisyon, usul ekonomisini gözeterek benzer nitelikteki müracaatları birleştirerek karar verebilir.</p> <p>(3) (4) Komisyon kararlarına karşı tebliğ tarihinden itibaren on beş gün içinde Komisyon aracılığıyla Ankara Bölge İdare Mahkemesine itiraz edilebilir. İtiraz dilekçesi müracaata ilişkin diğer tüm belgelerle birlikte derhal itiraz merciine gönderilir. Bu itiraz öncelikli işlerden sayılarak üç ay içinde karara bağlanır. Mahkeme tarafından Komisyon kararı yerinde görülmezse işin esası hakkında karar verilir. İtiraz üzerine verilen kararlar kesindir.</p> <p>(4) (5) Ödenmesine karar verilen tazminat, kararın kesinleşmesinden itibaren üç ay içinde Bakanlık tarafından ödenir. Ödemeye ilişkin düzenlenecek kâğıtlar damga vergisinden, yapılacak işlemler harçlardan müstesnadır.</p>
<p>Madde 30 Gerekçesi: Maddeyle, 6384 sayılı Kanunun 7 nci maddesinde düzenleme yapılmaktadır. Maddenin birinci fıkrasında yapılan düzenlemeyle, fıkradaki dokuz aylık karar verme süresinin, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine başvurmuş olanların Komisyona yapacağı müracaatlar bakımından uygulanacağı belirtilmektedir.</p> <p>Maddenin ikinci fıkrasında yapılan düzenlemeyle, Komisyon tarafından müracaatlar hakkında karar verilirken, Anayasa Mahkemesi kararlarının da emsal olarak dikkate alınması hüküm altına alınmaktadır.</p> <p>Maddeye eklenen yeni üçüncü fıkrayla Komisyonun usul ekonomisini gözeterek benzer nitelikteki müracaatları birleştirmesine ve bu dosyalar hakkında birlikte karar vermesine imkân tanınmaktadır.</p>	
<p>MADDE 31- 6384 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinin birinci fıkrasına "Bu Kanun," ibaresinden sonra gelmek üzere "2 nci maddenin birinci ve ikinci fıkraları kapsamında yapılan müracaatlar bakımından" ibaresi eklenmiştir.</p>	<p>Süre</p> <p>MADDE 9 – (1) Bu Kanun, 2 nci maddenin birinci ve ikinci fıkraları kapsamında yapılan müracaatlar bakımından 23/9/2012 tarihi itibarıyla Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi nezdinde kaydedilmiş başvurular hakkında uygulanır.</p> <p>(2) Birinci fıkradaki süre Cumhurbaşkanınca uzatılabilir.</p>
<p>Madde 31 Gerekçesi: Maddeyle, 6384 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinde uyum düzenlemesi yapılmaktadır. Böylelikle, 9 uncu madde hükümlerinin mevcut uygulama alanının korunması amaçlanmaktadır.</p>	

MADDE 32- 6384 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 3- (1) 2 nci maddenin üçüncü fıkrasının (a) bendi kapsamında olup;

a) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla Anayasa Mahkemesinde inceleme süreci devam eden bireysel başvuruları, başvuru yollarının tüketilmemesi nedeniyle verilen kabul edilemezlik kararının tebliğinden itibaren,

b) Anayasa Mahkemesinin incelemenin sürdürülmesini haklı kılan bir neden görülmediği gerekçesiyle düşme kararı verdiği bireysel başvuruları, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten veya düşme kararının tebliğinden itibaren,

c) Anayasa Mahkemesinin incelemenin sürdürülmesini haklı kılan bir neden görülmediği gerekçesiyle verdiği düşme kararı üzerine veya 10/10/2023 tarihinden itibaren doğrudan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine yapılan başvuruları, bu Mahkemenin münhasıran iç hukuk yollarının tüketilmemiş olması gerekçesine dayanan kabul edilemezlik kararının tebliğinden itibaren,

üç ay içinde yapılacak müracaat üzerine Komisyon inceler.

(2) Birinci fıkranın (a) ve (b) bentleri kapsamında Komisyona müracaat, müracaatta bulunan kişinin kimlik bilgileri ve adresi ile Anayasa Mahkemesine başvuru tarihi ve numarasını içeren imzalı bir dilekçeyle yapılır. Dilekçeye, Anayasa Mahkemesine yapılan bireysel başvuruya ilişkin form, kabul edilemezlik veya düşme kararı ve bu kararın tebliğine dair belge ile ihlal iddiasına ilişkin diğer bilgi ve belgeler eklenir. Birinci fıkranın (c) bendi kapsamında Komisyona müracaat, 5 inci maddede belirlenen usule göre yapılır.

(3) Komisyon, dilekçedeki bilgi ve belgelerin yetersizliği durumunda eksikliğin bir ay içinde giderilmesini, aksi hâlde istemin reddedileceğini ilgiliye bildirir. Dilekçedeki eksikliğin süresinde tamamlanmaması halinde müracaat, Komisyonca reddolunur.

Madde 32 Gerekçesi: Maddeyle, 6384 sayılı Kanuna geçici bir madde eklenmektedir. Maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleriyle, ceza hukuku kapsamındaki soruşturma ve kovuşturmalar ile özel hukuk ve idare hukuku kapsamındaki yargılamaların makul sürede sonuçlandırılmadığı iddiasıyla Anayasa Mahkemesine yapılmış bireysel başvurulardan, Anayasa Mahkemesince başvuru yollarının tüketilmemesi nedeniyle kabul edilemezlik kararı verilenler ile incelemenin sürdürülmesini haklı kılan bir neden görülmediği gerekçesiyle düşme kararı verilenlerin, ilgililerin belirlenen süre içinde müracaatı üzerine Komisyon tarafından incelenmesine imkân tanınmaktadır.

Anayasa Mahkemesi, 10/10/2023 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan 25/7/2023 tarihli kararında (Başvuru Numarası: 2023/18536) makul sürede yargılanma hakkının ihlali iddiasıyla yapılan başvuruya ilgili olarak, etkili bir başvuru yolu oluşturulduktan sonra inceleyeceği gerekçesiyle düşme kararı vermiştir. Mahkeme bu kararıyla, makul sürede yargılanma hakkının ihlali iddiasıyla yapılmış ve yapılacak bireysel başvurular hakkında düşme kararı vereceğini ifade etmiştir. Bu nedenle Anayasa Mahkemesinin düşme kararı verdiği bireysel başvurular bakımından Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine başvuru imkânı doğmuştur. Ayrıca bu kararın Resmî Gazete'de yayımlandığı 10/10/2023 tarihinden itibaren Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru yapmadan, doğrudan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine başvuru imkânı oluşmuştur.

Birinci fıkranın (c) bendiyle, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine yapılan bu başvuruların, Mahkemenin münhasıran iç hukuk yollarının tüketilmemiş olması gerekçesiyle kabul edilemezlik kararı vermesi neticesinde ilgililerin belirlenen süre içinde müracaatı üzerine Komisyon tarafından incelenmesine imkân tanınmaktadır.

Maddenin ikinci ve üçüncü fıkralarıyla, söz konusu müracaatlar ve bunların incelenmesine ilişkin usul hükümleri düzenlenmektedir.

Maddenin dördüncü fıkrasıyla, Ceza Muhakemesi Kanununun 142 nci maddesinin ikinci fıkrası kapsamındaki istemler bakımından Komisyona 1/6/2024 tarihinden sonra müracaat edilebileceği düzenlenmektedir. Bu tarihten önce yapılacak istemler, yargı mercilerine yapılacak ve Ceza Muhakemesi Kanununun 142 nci maddesinin değişiklikten önceki hükümlerine göre sonuçlandırılacaktır.

<p>(4) Komisyona, Ceza Muhakemesi Kanununun 142 nci maddesinin ikinci fıkrası kapsamındaki istemler bakımından 1/6/2024 tarihinden sonra müracaat edilebilir.</p> <p>(5) Komisyonun iş yoğunluğu dikkate alınarak Adalet Bakanı tarafından, Komisyon bünyesinde ilave heyetler oluşturulması amacıyla üye ataması yapılabilir. Bu üyeler Komisyon üye tam sayısına dâhil değildir. Bu durumda oluşturulacak ilave heyet sayısı beşi geçemez. Bu fıkra hükmü, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç yıl süreyle uygulanır. Adalet Bakanı bu süreyi iki yıl daha uzatabilir."</p>	<p>Maddenin beşinci fıkrasıyla. Komisyonun iş yoğunluğu dikkate alınarak iş yükü dengesini ve Komisyonun verimli bir şekilde çalışmasını sağlamak amacıyla ilave heyetlerin oluşturulabilmesine imkân sağlanmaktadır.</p>
<p>MADDE 33- 24/3/2016 tarihli ve 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanununun 6 ncı maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve üçüncü fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.</p> <p>"(2) Özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesi yasaktır. Ancak bu verilerin işlenmesi;</p> <p>a) İlgili kişinin açık rızasının olması,</p> <p>b) Kanunlarda açıkça öngörülmesi,</p> <p>c) Fiili imkânsızlık nedeniyle rızasını açıklayamayacak durumda bulunan veya rızasına hukuki geçerlilik tanınmayan kişinin, kendisinin ya da bir başkasının hayatı veya beden bütünlüğünün korunması için zorunlu olması,</p> <p>ç) İlgili kişinin alenileştirdiği kişisel verilere ilişkin ve alenileştirme iradesine uygun olması,</p> <p>d) Bir hakkın tesisi, kullanılması veya korunması için zorunlu olması,</p> <p>e) Sır saklama yükümlülüğü altında bulunan kişiler veya yetkili kurum ve kuruluşlarca, kamu sağlığının korunması, koruyucu hekimlik, tıbbi teşhis, tedavi ve bakım hizmetlerinin yürütülmesi ile sağlık hizmetlerinin planlanması, yönetimi ve finansmanı amacıyla gerekli olması,</p>	<p>Özel nitelikli kişisel verilerin işlenme şartları</p> <p>MADDE 6- (1) Kişilerin ırkı, etnik kökeni, siyasi düşüncesi, felsefi inancı, dini, mezhebi veya diğer inançları, kılık ve kıyafeti, dernek, vakıf ya da sendika üyeliği, sağlığı, cinsel hayatı, ceza mahkûmiyeti ve güvenlik tedbirleriyle ilgili verileri ile biyometrik ve genetik verileri özel nitelikli kişisel veridir.</p> <p>(2) Özel nitelikli kişisel verilerin, ilgilinin açık rızası olmaksızın işlenmesi yasaktır.</p> <p>(2) Özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesi yasaktır. Ancak bu verilerin işlenmesi;</p> <p>a) İlgili kişinin açık rızasının olması,</p> <p>b) Kanunlarda açıkça öngörülmesi,</p> <p>c) Fiili imkânsızlık nedeniyle rızasını açıklayamayacak durumda bulunan veya rızasına hukuki geçerlilik tanınmayan kişinin, kendisinin ya da bir başkasının hayatı veya beden bütünlüğünün korunması için zorunlu olması,</p> <p>ç) İlgili kişinin alenileştirdiği kişisel verilere ilişkin ve alenileştirme iradesine uygun olması,</p> <p>d) Bir hakkın tesisi, kullanılması veya korunması için zorunlu olması,</p> <p>e) Sır saklama yükümlülüğü altında bulunan kişiler veya yetkili kurum ve kuruluşlarca, kamu sağlığının korunması, koruyucu hekimlik, tıbbi teşhis, tedavi ve bakım hizmetlerinin yürütülmesi ile sağlık hizmetlerinin planlanması, yönetimi ve finansmanı amacıyla gerekli olması,</p>

f) İstihdam, iş sağlığı ve güvenliği, sosyal güvenlik, sosyal hizmetler ve sosyal yardım alan hukuki yükümlülüklerin yerine getirilmesi için zorunlu olması,

g) Siyasi, felsefi, dini veya sendikal amaçlarla kurulan vakıf, dernek ve diğer kâr amacı gütmeyen kuruluş ya da oluşumların, tâbi oldukları mevzuata ve amaçlarına uygun olmak, faaliyet alanlarıyla sınırlı olmak ve üçüncü kişilere açıklanmamak kaydıyla; mevcut veya eski üyelerine ve mensuplarına veyahut bu kuruluş ve oluşumlarla düzenli olarak temasta olan kişilere yönelik olması,

halinde mümkündür."

f) İstihdam, iş sağlığı ve güvenliği, sosyal güvenlik, sosyal hizmetler ve sosyal yardım alan hukuki yükümlülüklerin yerine getirilmesi için zorunlu olması,

g) Siyasi, felsefi, dini veya sendikal amaçlarla kurulan vakıf, dernek ve diğer kâr amacı gütmeyen kuruluş ya da oluşumların, tâbi oldukları mevzuata ve amaçlarına uygun olmak, faaliyet alanlarıyla sınırlı olmak ve üçüncü kişilere açıklanmamak kaydıyla; mevcut veya eski üyelerine ve mensuplarına veyahut bu kuruluş ve oluşumlarla düzenli olarak temasta olan kişilere yönelik olması, halinde mümkündür.

(3) Birinci fıkrada sayılan sağlık ve cinsel hayat dışındaki kişisel veriler, kanunlarda öngörülen hâllerde ilgili kişinin açık rızası aranmaksızın işlenebilir. Sağlık ve cinsel hayata ilişkin kişisel veriler ise ancak kamu sağlığının korunması, koruyucu hekimlik, tıbbî teşhis, tedavi ve bakım hizmetlerinin yürütülmesi, sağlık hizmetleri ile finansmanının planlanması ve yönetimi amacıyla, sır saklama yükümlülüğü altında bulunan kişiler veya yetkili kurum ve kuruluşlar tarafından ilgilinin açık rızası aranmaksızın işlenebilir.

(4) Özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesinde, ayrıca Kurul tarafından belirlenen yeterli önlemlerin alınması şarttır.

Madde 33 Gerekçesi: Maddeyle, 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanununun 6 ncı maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Mevcut 6 ncı maddeye göre sağlık ve cinsel hayat dışındaki özel nitelikli kişisel verilerin işlenebilmesi, sadece ilgili kişinin açık rızasının bulunması veya kanunlarda öngörülmesi halinde mümkündür. Sağlık ve cinsel hayata ilişkin özel nitelikli kişisel veriler ise açık rızanın dışında sadece kamu sağlığının korunması, koruyucu hekimlik, tıbbî teşhis, tedavi ve bakım hizmetlerinin yürütülmesi, sağlık hizmetlerinin finansmanı, yönetimi ve planlanması amacıyla işlenebilmektedir. Buna göre mevcut düzenleme uyarınca sağlık verisini sadece Sosyal Güvenlik Kurumu ve Sağlık Bakanlığı ile sağlık kuruluşları işleyebilmektedir. Ancak başta sigortacılık sektörü, çalışma mevzuatı, iş sağlığı ve güvenliği ile sosyal hizmetler alanlarında sağlık verisine ihtiyaç bulunmaktadır.

Değişikle, özel nitelikli kişisel verilerin işleme şartları, güncel ihtiyaçlar ve Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü nazara alınarak yeniden düzenlenmektedir. Maddenin ikinci fıkrasında özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesinin yasak olduğuna dair hüküm muhafaza edilmekte ve özel nitelikli kişisel verilerin işlenebileceği haller tahdidi olarak sayılmaktadır. Bu fıkrada sayılan hallerden birinin varlığı halinde özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesi mümkün olacaktır.

İkinci fıkranın (a) bendine göre, ilgili kişinin açık rızasının bulunması halinde özel nitelikli kişisel verileri işlenebilecektir.

Fıkranın (b) bendine göre, kanunlarda açıkça öngörülen hallerde özel nitelikli kişisel veriler işlenebilecektir. Örneğin; 5352 sayılı Adli Sicil Kanunu uyarınca ceza mahkûmiyetine ilişkin verilerin işlenmesi ve 2559 sayılı Polis Vazife ve Salâhiyet Kanununun 5 inci maddesi uyarınca kişilerin parmak izlerinin alınması bu bent kapsamında değerlendirilecektir.

Fıkranın (c) bendinde fiili imkânsızlık nedeniyle rızasını açıklayamayacak durumda bulunan veya rızasına hukuki geçerlilik tanınmayan kişinin kendisinin ya da bir başkasının hayatı veya beden bütünlüğünün korunması için zorunlu olması halinde özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesine imkân tanınmaktadır. Örneğin; herhangi bir sebeple bilinç kaybından ötürü rızasını açıklayamayacak durumda olan kişinin hayatının veya beden bütünlüğünün korunması amacına mahsus olarak kan grubu ve geçirilen hastalıklar gibi özel nitelikli kişisel verileri işlenebilecektir.

Fıkranın (ç) bendi uyarınca, ilgili kişinin özel nitelikli kişisel verilerini alenileştirmesi halinde, bu verilerin alenileştirme iradesine uygun olarak işlenmesine imkân tanınmaktadır. Örneğin; bir kişinin acil durumlarda kullanılması için, herkesçe erişilebilir bir alanda paylaşmış olduğu kan grubu ve alerji bilgileri gibi kişisel verilerinin bu amaca uygun olarak işlenmesi ve kullanılması hukuka uygun olacaktır.

Fıkranın (d) bendine göre özel nitelikli kişisel veriler, bir hakkın tesisi, kullanılması veya korunması için zorunlu olması halinde işlenebilecektir. Örneğin; iş sözleşmesinin sona ermesinden sonra açılması muhtemel davalarda savunma hakkının kullanılması bakımından işverenin eski işçisine ait sağlık verilerini saklamaya devam etmesi bu kapsamda değerlendirilebilecektir. Aynı şekilde, engelli bir kişinin özel tüketim vergisinden istisna olarak araç alma hakkından yararlanabilmesi için bu kişinin engelli raporunun vergi dairesi tarafından işlenmesi de mümkün olacaktır.

Fıkranın (e) bendiyle, özel nitelikli kişisel verilerin; kamu sağlığının korunması, koruyucu hekimlik, tıbbi teşhis, tedavi ve bakım hizmetlerinin yürütülmesi, sağlık hizmetlerinin planlanması, yönetimi ve finansmanı amacıyla, sır saklama yükümlülüğü altında bulunan kişiler veya yetkili kurum ve kuruluşlar tarafından işlenmesinin gerekli olması, başka bir veri işleme şartı olarak düzenlenmektedir. Buna göre, Sağlık Bakanlığı ile her türlü sağlık kuruluşunun ve Sosyal Güvenlik Kurumunun bu bentte yazılı amaçlarla tuttukları veriler ve kayıtlar bu kapsamda değerlendirilecektir.

Fıkranın (f) bendine göre özel nitelikli kişisel veriler, istihdam, iş sağlığı ve güvenliği, sosyal güvenlik veya sosyal hizmetler ile sosyal yardım alanındaki hukuki yükümlülüklerin yerine getirilmesi için zorunlu olması durumlarında da işlenebilecektir. Örneğin; 4857 sayılı İş Kanunuyla işverenlere verilen engelli veya hükümlü çalıştırma yükümlülüğünün yerine getirilebilmesi bakımından kişilerin sağlık verilerinin veya ceza mahkûmiyetine ilişkin verilerinin işverenlerce işlenmesi bu bent kapsamında değerlendirilecektir. Aynı şekilde, diyaliz hastalarına sunulan sağlık kuruluşuna taşıma hizmetinin yerine getirilebilmesi için kişinin sağlık raporunun işlenmesi de mümkün olacaktır.

Fıkranın (g) bendinde, siyasi, felsefi, dini veya sendikal amaçlarla kurulan vakıf, dernek veya diğer kâr amacı gütmeyen kuruluş ya da oluşumlar tarafından, özel nitelikli kişisel verilerden bazılarının işlenebilmesi düzenlenmektedir. Buna göre, bu kuruluş ve oluşumlar, mevcut ve eski üyeleri ile bu kuruluş ve oluşumlarla düzenli olarak temas halinde olan kişilerin özel nitelikli verilerini, kuruluş amaçlarına ve tabi oldukları mevzuata uygun, faaliyet alanlarıyla sınırlı ve üçüncü kişilere açıklanmamak kaydıyla işleyebileceklerdir. Örneğin; bu kuruluş ve oluşumların mevcut üyelerinin yanı sıra eski üyeleri ve düzenli olarak bağış yapmak suretiyle kendisiyle temas halinde olan kişilerin bu durumlarına ilişkin bilgiyi işlemesi bu bent kapsamında değerlendirilecektir. Aynı şekilde bir sendika, kendi faaliyet alanına ve amacına ilişkin olarak sadece sendika üyeliğiyle ilgili verileri işleyebilecektir. Buna karşın sendika üyelerinin sağlık veya dinine yönelik kişisel verileri, faaliyet alanıyla ve amacıyla ilgisi olmaması sebebiyle işlenemeyecektir.

Maddenin mevcut dördüncü fıkrası uyarınca özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesinde Kişisel Verileri Koruma Kurulu (Kurul) tarafından belirlenen yeterli önlemlerin alınması şartı aynen devam edecektir.

MADDE 34- 6698 sayılı Kanunun 9 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Kişisel verilerin yurt dışına aktarılması

"MADDE 9- (1) Kişisel veriler, 5 inci ve 6 ncı maddelerde belirtilen şartlardan birinin varlığı ve aktarımın yapılacağı ülke, uluslararası kuruluş veya ülke içerisindeki sektörler hakkında yeterlilik kararı bulunması halinde, veri sorumluları ve veri işleyenler tarafından yurt dışına aktarılabilir.

(2) Yeterlilik kararı, Kurul tarafından verilir ve Resmî Gazete'de yayımlanır. Kurul, ihtiyaç duyması halinde ilgili kurum ve kuruluşların görüşünü alır. Yeterlilik kararı, en geç dört yılda bir değerlendirilir. Kurul, değerlendirme sonucunda veya gerekli gördüğü diğer hallerde, yeterlilik kararını ileriye etkili olmak üzere değiştirebilir, askıya alabilir veya kaldırabilir.

(3) Yeterlilik kararı verilirken öncelikle aşağıdaki hususlar dikkate alınır:

a) Kişisel verilerin aktarılacağı ülke, ülke içerisindeki sektörler veya uluslararası kuruluşlar ile Türkiye arasında kişisel veri aktarımına ilişkin karşılıklılık durumu.

b) Kişisel verilerin aktarılacağı ülkenin ilgili mevzuatı ve uygulaması ile kişisel verilerin aktarılacağı uluslararası kuruluşun tâbi olduğu kurallar.

c) Kişisel verilerin aktarılacağı ülkede veya uluslararası kuruluşun tâbi olduğu bağımsız ve etkin bir veri koruma kurumunun varlığı ile idari ve adli başvuru yollarının bulunması.

ç) Kişisel verilerin aktarılacağı ülkenin veya uluslararası kuruluşun, kişisel verilerin korunmasıyla ilgili uluslararası sözleşmelere taraf veya uluslararası kuruluşlara üye olma durumu.

d) Kişisel verilerin aktarılacağı ülkenin veya uluslararası kuruluşun, Türkiye'nin üye olduğu küresel veya bölgesel kuruluşlara üye olma durumu.

e) Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler.

(4) Kişisel veriler, yeterlilik kararının bulunmaması durumunda, 5 inci ve 6 ncı maddelerde belirtilen şartlardan birinin varlığı, ilgili

~~MADDE 9- (1) Kişisel veriler, ilgili kişinin açık rızası olmaksızın yurt dışına aktarılamaz.~~

~~(2) Kişisel veriler, 5 inci maddenin ikinci fıkrası ile 6 ncı maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen şartlardan birinin varlığı ve kişisel verinin aktarılacağı yabancı ülkede;~~

~~a) Yeterli korumanın bulunması;~~

~~b) Yeterli korumanın bulunmaması durumunda Türkiye'deki ve ilgili yabancı ülkedeki veri sorumlularının yeterli bir korumayı yazılı olarak taahhüt etmeleri ve Kurulun izninin bulunması;~~

~~kaydıyla ilgili kişinin açık rızası aranmaksızın yurt dışına aktarılabilir.~~

~~(3) Yeterli korumanın bulunduğu ülkeler Kurulca belirlenerek ilan edilir.~~

~~(4) Kurul yabancı ülkede yeterli koruma bulunup bulunmadığına ve ikinci fıkranın (b) bendi uyarınca izin verilip verilmeyeceğine;~~

~~a) Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeleri;~~

~~b) Kişisel veri talep eden ülke ile Türkiye arasında veri aktarımına ilişkin karşılıklılık durumunu;~~

~~e) Her somut kişisel veri aktarımına ilişkin olarak, kişisel verinin niteliği ile işleme amaç ve süresini;~~

~~ç) Kişisel verinin aktarılacağı ülkenin konuyla ilgili mevzuatı ve uygulamasını;~~

~~d) Kişisel verinin aktarılacağı ülkede bulunan veri sorumlusu tarafından taahhüt edilen önlemleri;~~

~~değerlendirmek ve ihtiyaç duyması hâlinde, ilgili kurum ve kuruluşların görüşünü de almak suretiyle karar verir.~~

~~(5) Kişisel veriler, uluslararası sözleşme hükümleri saklı kalmak üzere, Türkiye'nin veya ilgili kişinin menfaatinin ciddi bir şekilde zarar göreceği durumlarda, ancak ilgili kamu kurum veya kuruluşunun görüşü alınarak Kurulun izniyle yurt dışına aktarılabilir.~~

~~(6) Kişisel verilerin yurt dışına aktarılmasına ilişkin diğer kanunlarda yer alan hükümler saklıdır.~~

kişinin aktarımın yapılacağı ülkede de haklarını kullanma ve etkili kanun yollarına başvurma imkânının bulunması kaydıyla, aşağıda belirtilen uygun güvencelerden birinin taraflarca sağlanması halinde veri sorumluları ve veri işleyenler tarafından yurt dışına aktarılabilir:

a) Yurt dışındaki kamu kurum ve kuruluşları veya uluslararası kuruluşlar ile Türkiye'deki kamu kurum ve kuruluşları veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları arasında yapılan uluslararası sözleşme niteliğinde olmayan anlaşmanın varlığı ve Kurul tarafından aktarıma izin verilmesi.

b) Ortak ekonomik faaliyette bulunan teşebbüs grubu bünyesindeki şirketlerin uymakla yükümlü oldukları, kişisel verilerin korunmasına ilişkin hükümler ihtiva eden ve Kurul tarafından onaylanan bağlayıcı şirket kurallarının varlığı.

c) Kurul tarafından ilan edilen, veri kategorileri, veri aktarımının amaçları, alıcı ve alıcı grupları, veri alıcısı tarafından alınacak teknik ve idari tedbirler, özel nitelikli kişisel veriler için alınan ek önlemler gibi hususları ihtiva eden standart sözleşmenin varlığı.

ç) Yeterli korumayı sağlayacak hükümlerin yer aldığı yazılı bir taahhütnamenin varlığı ve Kurul tarafından aktarıma izin verilmesi.

(5) Standart sözleşme, imzalanmasından itibaren beş iş günü içinde veri sorumlusu veya veri işleyen tarafından Kuruma bildirilir.

(6) Veri sorumluları ve veri işleyenler, yeterlilik kararının bulunmaması ve dördüncü fıkrada öngörülen uygun güvencelerden herhangi birinin sağlanamaması durumunda, arızı olmak kaydıyla sadece aşağıdaki hallerden birinin varlığı halinde yurt dışına kişisel veri aktarabilir:

a) İlgili kişinin, muhtemel riskler hakkında bilgilendirilmesi kaydıyla, aktarıma açık rıza vermesi.

b) Aktarımın, ilgili kişi ile veri sorumlusu arasındaki bir sözleşmenin ifası veya ilgili kişinin talebi üzerine alınan sözleşme öncesi tedbirlerin uygulanması için zorunlu olması.

MADDE 9- (1) Kişisel veriler, 5 inci ve 6 ncı maddelerde belirtilen şartlardan birinin varlığı ve aktarımın yapılacağı ülke, uluslararası kuruluş veya ülke içerisindeki sektörler hakkında yeterlilik kararı bulunması halinde, veri sorumluları ve veri işleyenler tarafından yurt dışına aktarılabilir.

(2) Yeterlilik kararı, Kurul tarafından verilir ve Resmî Gazete'de yayımlanır. Kurul, ihtiyaç duyması halinde ilgili kurum ve kuruluşların görüşünü alır. Yeterlilik kararın, en geç dört yılda bir değerlendirilir. Kurul, değerlendirme sonucunda veya gerekli gördüğü diğer hallerde, yeterlilik kararını ileriye etkili olmak üzere değiştirebilir, askıya alabilir veya kaldırabilir.

(3) Yeterlilik kararı verilirken öncelikle aşağıdaki hususlar dikkate alınır:

a) Kişisel verilerin aktarılacağı ülke, ülke içerisindeki sektörler veya uluslararası kuruluşlar ile Türkiye arasında kişisel veri aktarımına ilişkin karşılıklılık durumu.

b) Kişisel verilerin aktarılacağı ülkenin ilgili mevzuatı ve uygulaması ile kişisel verilerin aktarılacağı uluslararası kuruluşun tâbi olduğu kurallar.

c) Kişisel verilerin aktarılacağı ülkede veya uluslararası kuruluşun tâbi olduğu bağımsız ve etkin bir veri koruma kurumunun varlığı ile idari ve adli başvuru yollarının bulunması.

ç) Kişisel verilerin aktarılacağı ülkenin veya uluslararası kuruluşun, kişisel verilerin korunmasıyla ilgili uluslararası sözleşmelere taraf veya uluslararası kuruluşlara üye olma durumu.

d) Kişisel verilerin aktarılacağı ülkenin veya uluslararası kuruluşun, Türkiye'nin üye olduğu küresel veya bölgesel kuruluşlara üye olma durumu.

e) Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler.

(4) Kişisel veriler, yeterlilik kararının bulunmaması durumunda, 5 inci ve 6 ncı maddelerde belirtilen şartlardan birinin varlığı, ilgili kişinin aktarımın yapılacağı ülkede de haklarını kullanma ve etkili kanun yollarına başvurma imkânının bulunması kaydıyla, aşağıda belirtilen uygun güvencelerden birinin taraflarca sağlanması halinde veri sorumluları ve veri işleyenler tarafından yurt dışına aktarılabilir:

c) Aktarımın, ilgili kişi yararına veri sorumlusu ve diğer bir gerçek veya tüzel kişi arasında yapılacak bir sözleşmenin kurulması veya ifası için zorunlu olması.

ç) Aktarımın üstün bir kamu yararı için zorunlu olması.

d) Bir hakkın tesisi, kullanılması veya korunması için kişisel verilerin aktarılmasının zorunlu olması.

e) Fiili imkânsızlık nedeniyle rızasını açıklayamayacak durumda bulunan veya rızasına hukuki geçerlilik tanınmayan kişinin kendisinin ya da bir başkasının hayatı veya beden bütünlüğünün korunması için kişisel verilerin aktarılmasının zorunlu olması.

f) Kamuya veya meşru menfaati bulunan kişilere açık olan bir sicilden, ilgili mevzuatta sicile erişmek için gereken şartların sağlanması ve meşru menfaati olan kişinin talep etmesi kaydıyla aktarım yapılması.

(7) Altıncı fıkranın (a), (b) ve (c) bentleri, kamu kurum ve kuruluşlarının kamu hukukuna tâbi faaliyetlerine uygulanmaz.

(8) Veri sorumlusu ve veri işleyenler tarafından, yurt dışına aktarılan kişisel verilerin sonraki aktarımları ve uluslararası kuruluşlara aktarımlar bakımından da bu Kanunda yer alan güvenceler sağlanır ve bu madde hükümleri uygulanır.

(9) Kişisel veriler, uluslararası sözleşme hükümleri saklı kalmak üzere, Türkiye'nin veya ilgili kişinin menfaatinin ciddi bir şekilde zarar göreceği durumlarda, ancak ilgili kamu kurum veya kuruluşunun görüşü alınarak Kurulun izniyle yurt dışına aktarılabilir.

(10) Kişisel verilerin yurt dışına aktarılmasına ilişkin diğer kanunlarda yer alan hükümler saklıdır.

(11) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir."

a) Yurt dışındaki kamu kurum ve kuruluşları veya uluslararası kuruluşlar ile Türkiye'deki kamu kurum ve kuruluşları veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları arasında yapılan uluslararası sözleşme niteliğinde olmayan anlaşmanın varlığı ve Kurul tarafından aktarıma izin verilmesi.

b) Ortak ekonomik faaliyette bulunan teşebbüs grubu bünyesindeki şirketlerin uymakla yükümlü oldukları, kişisel verilerin korunmasına ilişkin hükümler ihtiva eden ve Kurul tarafından onaylanan bağlayıcı şirket kurallarının varlığı.

c) Kurul tarafından ilan edilen, veri kategorileri, veri aktarımının amaçları, alıcı ve alıcı grupları, veri alıcısı tarafından alınacak teknik ve idari tedbirler, özel nitelikli kişisel veriler için alınan ek önlemler gibi hususları ihtiva eden standart sözleşmenin varlığı.

ç) Yeterli korumayı sağlayacak hükümlerin yer aldığı yazılı bir taahhütnamenin varlığı ve Kurul tarafından aktarıma izin verilmesi.

(5) Standart sözleşme, imzalanmasından itibaren beş iş günü içinde veri sorumlusu veya veri işleyen tarafından Kuruma bildirilir.

(6) Veri sorumluları ve veri işleyenler, yeterlilik kararının bulunmaması ve dördüncü fıkrafta öngörülen uygun güvencelerden herhangi birinin sağlanamaması durumunda, arızı olmak kaydıyla sadece aşağıdaki hallerden birinin varlığı halinde yurt dışına kişisel veri aktarabilir:

a) İlgili kişinin, muhtemel riskler hakkında bilgilendirilmesi kaydıyla, aktarıma açık rıza vermesi.

b) Aktarımın, ilgili kişi ile veri sorumlusu arasındaki bir sözleşmenin ifası veya ilgili kişinin talebi üzerine alınan sözleşme öncesi tedbirlerin uygulanması için zorunlu olması.

c) Aktarımın, ilgili kişi yararına veri sorumlusu ve diğer bir gerçek veya tüzel kişi arasında yapılacak bir sözleşmenin kurulması veya ifası için zorunlu olması.

ç) Aktarımın üstün bir kamu yararı için zorunlu olması.

d) Bir hakkın tesisi, kullanılması veya korunması için kişisel verilerin aktarılmasının zorunlu olması.

e) Fiili imkânsızlık nedeniyle rızasını açıklayamayacak durumda bulunan veya rızasına hukuki geçerlilik tanınmayan kişinin kendisinin ya da bir başkasının hayatı veya beden bütünlüğünün korunması için kişisel verilerin aktarılmasının zorunlu olması.

f) Kamuya veya meşru menfaati bulunan kişilere açık olan bir sicilden, ilgili mevzuatta sicile erişmek için gereken şartların sağlanması ve meşru menfaati olan kişinin talep etmesi kaydıyla aktarım yapılması.

(7) Altıncı fıkranın (a), (b) ve (c) bentleri, kamu kurum ve kuruluşlarının kamu hukukuna tâbi faaliyetlerine uygulanmaz.

(8) Veri sorumlusu ve veri işleyenler tarafından, yurt dışına aktarılan kişisel verilerin sonraki aktarımları ve uluslararası kuruluşlara aktarımlar bakımından da bu Kanunda yer alan güvenceler sağlanır ve bu madde hükümleri uygulanır.

(9) Kişisel veriler, uluslararası sözleşme hükümleri saklı kalmak üzere, Türkiye'nin veya ilgili kişinin menfaatinin ciddi bir şekilde zarar göreceği durumlarda, ancak ilgili kamu kurum veya kuruluşunun görüşü alınarak Kurulun izniyle yurt dışına aktarılabilir.

(10) Kişisel verilerin yurt dışına aktarılmasına ilişkin diğer kanunlarda yer alan hükümler saklıdır.

(11) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

Madde 34 Gerekçesi: Maddeyle, 6698 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinin değiştirilmesi öngörülmektedir. Kanunun 9 uncu maddesinde kişisel verilerin yurt dışına aktarılması usulü düzenlenmiştir. Maddenin mevcut birinci fıkrasına göre kişisel veriler ilgili kişinin açık rızasıyla yurt dışına aktarılabilir. Maddenin mevcut ikinci fıkrasına göre, ilgili kişinin açık rızası aranmaksızın kişisel verilerin yurt dışına aktarılabilmesi için Kanunun 5 inci maddesinin ikinci fıkrası ile 6 ncı maddesinin üçüncü fıkrasında belirtilen şartlardan birinin bulunması ve Kurul tarafından kişisel verilerin aktarılacağı ülke bakımından yeterli korumanın bulunduğu karar verilmiş olması (yeterlilik kararı) gerekmektedir. Bununla birlikte hakkında yeterli korumayı sağladığı yönünde karar bulunmayan ülkelere, ilgili kişinin açık rızası aranmaksızın kişisel verilerin aktarılması, veri işleme şartlarından birinin bulunması şartıyla sadece Türkiye'deki ve ilgili ülkedeki veri sorumlularının yeterli bir korumayı yazılı olarak taahhüt etmeleri ve Kurulun izin vermesi durumunda mümkündür.

Kanunun uygulanmasına bakıldığında, Ülkemizden yabancı ülkelere kişisel veri aktarılması, ilgili kişilerin tek tek açık rızasının alınması dışında sadece Türkiye'deki ve ilgili ülkedeki veri sorumlularının yeterli bir korumayı yazılı olarak taahhüt etmeleri ve Kurulun izin vermesiyle yapılabilmektedir. Günümüze kadar Kurula sekseni aşkın taahhütname başvurusu yapılmış olup, bunlardan çok azına izin verilmiştir. Bu nedenle yurt dışına veri aktarılması uygulamada sadece ilgili kişilerin açık rızalarının alınmasına bağlı hale gelmiştir. Bu durum, ticari hayatta hemen hemen her şirket ve gerçek kişi tarafından sıklıkla kullanılan

ve sunucuları yurt dışında bulunan ve çoğu bulut tabanlı yazılım ve uygulamaların hukuka uygun olarak kullanılabilmesini neredeyse imkânsız hale getirdiği gibi, Ülkemize yapılacak yatırımları da engelleyici bir hal almıştır.

Avrupa Birliği, 2018 yılında yürürlüğe koyduğu Genel Veri Koruma Tüzüğüyle her geçen gün gelişen teknoloji ve dijitalleşme ile ticari hayatın dinamikliğinin doğurduğu ihtiyaçları nazara alarak, ilgili kişilerin haklarını da koruyacak şekilde Avrupa Birliği dışına veri aktarılması bakımından yeni yöntemler öngörmüştür. Maddeyle Kanununun 9 uncu maddesi Tüzüğün ilgili hükümleri esas alınarak değiştirilmektedir.

Maddenin birinci fıkrasına göre kişisel verilerin yurt dışına aktarılabilmesi için kural olarak, Kanununun 5 inci ve 6 ncı maddelerindeki veri işleme şartlarından birinin varlığı ve kişisel verilerin aktarılacağı ülke, uluslararası kuruluş veya ülke içerisindeki sektörler hakkında yeterlilik kararı verilmiş olması gerekmektedir. Mevcut hükümden farklı olarak yabancı ülkenin tamamı yerine o ülke içerisindeki bir sektör veya uluslararası kuruluş özelinde de yeterlilik kararı verilmesine imkân tanınmaktadır. Örneğin; Ülkemizdeki otomotiv sektörünün yoğun ticari ilişki kurduğu bir yabancı ülkenin tamamı yerine, o ülkedeki otomotiv sektörü bakımından yeterlilik kararı verilmesi mümkün hale gelmektedir.

Maddenin ikinci fıkrasında yeterlilik kararının alınma usulü düzenlenmektedir. Buna göre, Kurul ihtiyaç duyması halinde ilgili kurum ve kuruluşlardan görüş almak suretiyle yeterlilik kararını en geç dört yılda bir değerlendirecektir. Bu süre zarfında Kurul tarafından verilen yeterlilik kararının değerlendirilmemesi durumunda yeterlilik kararı geçerliliğini korumaya devam edecektir. Aynı fıkra gereğince Kurul, değerlendirme sonucunda veya gerekli gördüğü diğer hallerde yeterlilik kararını ileriye etkili olmak üzere değiştirebilecek, askıya alabileceği veya kaldırabilecektir. Fıkroda düzenlenen dört yıllık süre düzenleyici süre olup, Kurul bu süre dolmadan da yeterlilik kararını gözden geçirebilecektir.

Maddenin üçüncü fıkrasında yeterlilik kararı verilirken Kurulun öncelikle dikkate alacağı ölçütler düzenlenmektedir. Fıkroda sayılan bu ölçütler tahdidi nitelikte olmayıp, Kurul yeterlilik kararı verirken gerekli gördüğü başkaca hususları da dikkate alabilecektir.

Dördüncü fıkrada, hakkında yeterlilik kararı bulunmayan ülkelere kişisel veri aktarılması bakımından Tüzüğün ilgili hükümleri nazara alınarak yeni yöntemler getirilmektedir. Buna göre hakkında yeterlilik kararı bulunmayan ülke, uluslararası kuruluş veya ülke içerisindeki sektörler, 5 inci ve 6 ncı maddelerdeki veri işleme şartlarından birinin varlığı halinde, aktarımın yapılacağı ülkede de ilgili kişinin haklarını kullanma ve etkili kanun yollarına başvurma imkânının bulunması şartıyla, fıkroda bentler halinde sayılan "uygun güvencelerden" birinin sağlanması durumunda kişisel veri aktarılması mümkün olacaktır.

Dördüncü fıkranın (a) bendine göre yurt dışındaki kamu kurum ve kuruluşları veya uluslararası kuruluşlar ile Türkiye'deki kamu kurum ve kuruluşları veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları arasında uluslararası sözleşme niteliğinde olmayan anlaşmanın varlığı ve Kurulun aktarıma izin vermesiyle yurtdışına veri aktarılması mümkün olabilecektir. Buna göre, Ülkemizdeki bir kamu kurumunun yabancı ülkedeki ilgili kamu kurumuyla belli alanda yapacağı işbirliği protokolü çerçevesinde, Kurulun izin vermesi şartıyla, karşılıklı yapılacak faaliyetlerin gerektirdiği kişisel verilerin yurt dışındaki kamu kurumuna aktarılması mümkün olacaktır.

Dördüncü fıkranın (b) bendine göre, aynı teşebbüs grubundaki şirketlerin uymakla yükümlü oldukları ve kişisel verilerin korunmasına ilişkin hükümler ihtiva eden Kurulun onayladığı bağlayıcı şirket kurallarının varlığı halinde, 5 inci ve 6 ncı maddedeki veri işleme şartlarından birinin bulunması kaydıyla, Kuruldan ayrıca izin almaya gerek olmadan bu şirketler arasında veri aktarımı yapılabilecektir. Böylece Kurulca onaylanmış bağlayıcı şirket kurallarını haiz bir teşebbüs grubunun Ülkemizdeki şirketinden, aynı grubun yabancı ülkedeki şirketine Kuruldan ayrıca izin alınmaksızın veri aktarılması mümkün olacaktır.

Dördüncü fıkranın (c) bendi uyarınca, Kurul tarafından ilan edilen standart sözleşmenin imzalanması suretiyle ayrıca bir izne ihtiyaç olmaksızın veri aktarılması mümkün olabilecektir. Standart sözleşme; veri kategorileri, veri aktarımının amaçları, alıcı ve alıcı grupları, veri alıcısı tarafından alınacak teknik ve idari tedbirler, özel nitelikli kişisel veriler için alınan ek önlemler gibi hususları ihtiva edecektir.

Dördüncü fıkranın (ç) bendine göre yeterli korumayı sağlayacak hükümlerin yer aldığı yazılı bir taahhütnamenin varlığı ve Kurul tarafından aktarıma izin verilmesi durumunda da yeterlilik kararı bulunmayan bir ülkeye kişisel veri aktarılabilir.

Maddenin beşinci fıkrasında, standart sözleşmenin, imzalanmasından itibaren beş iş günü içinde veri sorumlusu veya veri işleyen tarafından Kişisel Verileri Koruma Kurumuna bildirilmesi düzenlenmektedir.

Maddenin altıncı fıkrasındaki düzenlemeyle, yeterlilik kararı bulunmayıp ve dördüncü fıkrada öngörülen uygun güvencelerden birinin sağlanmadığı bazı istisnai durumlarda; arızı olmak kaydıyla, diğer bir ifadeyle tek veya birkaç sefer ve süreklilik taşımayacak şekilde, yurt dışına veri aktarılmasına imkân sağlanmaktadır. Örneğin; Türkiye'deki bir şirketin yurt dışında bulunan bir şirketle arızı olarak gerçekleştirmeyi düşündüğü ticari faaliyet bakımından muhatap şirketle irtibat halinde olacak çalışanlarına ilişkin bilgileri paylaşması bu fıkranın (c) bendi kapsamında değerlendirilecektir.

Yedinci fıkrayla özel statüleri nazara alınarak, kamu kurum ve kuruluşlarının kamu hukukuna tabi faaliyetlerine altıncı fıkranın (a), (b) ve (c) bentlerinin uygulanmayacağı hüküm altına alınmaktadır.

Sekizinci fıkrada, kişisel verilerin yurtdışına aktarılmasından sonraki aktarımlar bakımından da bu Kanundaki güvencelerin sağlanacağı ve bu madde hükümlerinin uygulanacağı düzenlenmektedir.

Maddenin mevcut beşinci ve altıncı fıkraları dokuzuncu ve onuncu fıkra olarak aynen korunmakta ve onbirinci fıkrayla maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasların yönetmelikle düzenlenmesi hüküm altına alınmaktadır.

MADDE 35- 6698 sayılı Kanunun 18 inci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiş, ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve diğer fıkra buna göre teselsül ettirilmiştir.

"d) 9 uncu maddenin beşinci fıkrasında öngörülen bildirim yükümlülüğünü yerine getirmeyenler hakkında 50.000 Türk lirasından 1.000.000 Türk lirasına kadar,"

"(2) Birinci fıkranın (a), (b), (c) ve (ç) bentlerinde öngörülen idari para cezaları veri sorumlusu, (d) bendinde öngörülen idari para cezası veri sorumlusu veya veri işleyen gerçek kişiler ile özel hukuk tüzel kişileri hakkında uygulanır."

"(3) Kurulca verilen idari para cezalarına karşı, idare mahkemelerinde dava açılabilir."

Kabahatler

MADDE 18- (1) Bu Kanunun;

a) 10 uncu maddesinde öngörülen aydınlatma yükümlülüğünü yerine getirmeyenler hakkında 5.000 Türk lirasından 100.000 Türk lirasına kadar,

b) 12 nci maddesinde öngörülen veri güvenliğine ilişkin yükümlülükleri yerine getirmeyenler hakkında 15.000 Türk lirasından 1.000.000 Türk lirasına kadar,

c) 15 inci maddesi uyarınca Kurul tarafından verilen kararları yerine getirmeyenler hakkında 25.000 Türk lirasından 1.000.000 Türk lirasına kadar,

ç) 16 ncı maddesinde öngörülen Veri Sorumluları Siciline kayıt ve bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket edenler hakkında 20.000 Türk lirasından 1.000.000 Türk lirasına kadar,

d) 9 uncu maddenin beşinci fıkrasında öngörülen bildirim yükümlülüğünü yerine getirmeyenler hakkında 50.000 Türk lirasından 1.000.000 Türk lirasına kadar, idari para cezası verilir.

(2) Bu maddede öngörülen idari para cezaları veri sorumlusu olan gerçek kişiler ile özel hukuk tüzel kişileri hakkında uygulanır.

(2) Birinci fıkranın (a), (b), (c) ve (ç) bentlerinde öngörülen idari para cezaları veri sorumlusu, (d) bendinde öngörülen idari para cezası veri sorumlusu veya veri işleyen gerçek kişiler ile özel hukuk tüzel kişileri hakkında uygulanır.

(3) Kurulca verilen idari para cezalarına karşı, idare mahkemelerinde dava açılabilir.

(3) (4) Birinci fıkrada sayılan eylemlerin kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları bünyesinde işlenmesi hâlinde, Kurulun yapacağı bildirim üzerine, ilgili kamu kurum ve kuruluşunda görev yapan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarında görev yapanlar hakkında disiplin hükümlerine göre işlem yapılır ve sonucu Kurula bildirilir.

Madde 35 Gerekçesi: Maddeyle, 6698 sayılı Kanunun 18 inci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Teklifte değiştirilen 9 uncu maddenin beşinci fıkrasına göre veri sorumluları veya veri işleyenler, imzalanan standart sözleşmeyi Kuruma bildirmekle yükümlüdür. Bu bildirim yükümlülüğünün yerine getirilmemesi idari yaptırıma bağlanmaktadır.

Maddenin ikinci fıkrasında yapılan değişiklikle, birinci fıkranın (a), (b), (c) ve (ç) bentlerinde öngörülen idari para cezaları, veri sorumlusu olan gerçek kişiler ile özel hukuk tüzel kişileri hakkında, (d) bendinde öngörülen idari para cezası ise veri sorumlusu veya veri işleyen gerçek kişiler ile özel hukuk tüzel kişileri hakkında uygulanacaktır. Veri işleyenlere standart sözleşmenin bildirilmesi bakımından ilk kez sorumluluk yüklenmiş olması sebebiyle, fıkranın (d) bendindeki yaptırımın veri sorumlusunun yanı sıra veri işleyene de tatbik edilmesi hükme bağlanmaktadır.

Ayrıca, Kurulca verilen idari yaptırım kararlarının mahiyeti dikkate alınarak, bu kararlara karşı sulh ceza hâkimliğine başvuru yerine idare mahkemelerine dava açılması imkânı tanınmaktadır.

MADDE 36- 6698 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 3- (1) 9 uncu maddenin bu maddeyi ihdas eden Kanunla değiştirilmeden önceki birinci fıkrası, maddenin yürürlüğe giren değişik haliyle birlikte 1/9/2024 tarihine kadar uygulanmaya devam olunur.

(2) 1/6/2024 tarihi itibarıyla sulh ceza hâkimliklerinde görülmekte olan başvurular, bu hâkimliklerce görülmeye devam olunur."

Madde 36 Gerekçesi: Maddeyle, 6698 sayılı Kanuna geçici madde eklenmektedir. Maddenin birinci fıkrasıyla, 9 uncu maddede yapılan değişikliklerin yürürlüğe girmesinden sonra yaşanabilecek aksaklıklar dikkate alınarak, maddenin birinci fıkrasının değişiklikten önceki hükümlerinin maddede yapılan değişiklikle beraber üç ay daha uygulanması öngörülmektedir. Böylelikle Kanun değişikliğinin yürürlüğe girmesinden önce alınmış veya sonra alınacak açık rızaya dayalı olarak Kanun değişikliğinin yürürlüğe girmesinden itibaren üç ay daha yurt dışına veri aktarılmasına imkân tanınmaktadır.

	<p>Teklifle, Kurulca verilen idari para cezalarına karşı sulh ceza hâkimliklerine başvuru ve itiraz yerine idare mahkemelerinde dava açılması öngörüldüğünden, maddenin ikinci fıkrasıyla bu hükme ilişkin geçiş düzenlemesi yapılmaktadır. Buna göre, 1/6/2024 tarihi itibarıyla sulh ceza hâkimlikleri önünde bulunan dosyalar, bu hâkimliklerce nihai karara bağlanacaktır.</p>
<p>MADDE 37- (1) 2004 sayılı Kanunun; a) 164 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "on gün" ibareleri "iki hafta" şeklinde değiştirilmiştir. b) 182 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "on gün" ibareleri "iki hafta" şeklinde değiştirilmiştir. c) 254 üncü maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan "on gün" ibareleri "iki hafta" şeklinde değiştirilmiştir. ç) 293 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "on gün" ibaresi "iki hafta" şeklinde değiştirilmiştir. d) 308/a maddesinin birinci fıkrasında yer alan "on gün" ibareleri "iki hafta" şeklinde değiştirilmiştir. e) 308/e maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "on gün" ibareleri "iki hafta" şeklinde değiştirilmiştir. f) 320 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "on gün" ibaresi "iki hafta" şeklinde değiştirilmiştir. g) 353 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan "tefhim veya" ibaresi madde metninden çıkarılmış ve "yedi gün" ibaresi "iki hafta" şeklinde değiştirilmiştir. ğ) 363 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan "tefhim veya" ibaresi madde metninden çıkarılmış ve "on gündür." ibaresi "iki haftadır." şeklinde değiştirilmiştir. (2) 16/5/2001 tarihli ve 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanununun 6 ncı maddesinin beşinci fıkrasında yer alan "yedi gün" ibaresi "iki hafta" şeklinde değiştirilmiştir. (3) 5237 sayılı Kanunun;</p>	<p>Madde 37 Gereçesi: Teklifte kanun yollarına başvuru süreleri, hafta veya ay olarak belirlenmekte ve bu sürelerin kararın tebliğiyle başlayacağı kabul edilmektedir. Bu kapsamda 2004, 4675, 5271, 5326, 5395, 6100 ve 6502 sayılı Kanunların muhtelif maddelerinde uyum düzenlemesi yapılmaktadır.</p> <p>Teklifle, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun adli para cezalarının düzenlendiği 52 nci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Bu kapsamda maddeyle, 5237 sayılı Kanunun 63 üncü ve 75 inci maddeleri ile 5252 sayılı Türk Ceza Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanunun 5 inci maddesinde ve 5275 sayılı Kanunun geçici 1 inci maddesinde değişiklik yapmak suretiyle Türk Ceza Kanununun 52 nci maddesinde yapılması öngörülen değişikliğe uyum sağlanması amaçlanmaktadır.</p> <p>Maddeyle, 5271 sayılı Kanunun 272 nci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Düzenlemeyle, hapis cezalarından çevrilen adli para cezaları hariç olmak üzere, ilk derece mahkemelerince verilen adli para cezasına mahkûmiyet hükümleri bakımından belirlenen kesinlik sınırı yükseltilmektedir. Ayrıca, 5320 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanunun geçici 2 nci maddesinde değişiklik yapılarak bu maddedeki kesinlik sınırı da yükseltilmektedir. Böylelikle, Türk Ceza Kanununun 52 nci maddesinde yapılan bir gün karşılığı adli para cezası miktarının artırılmasına ilişkin değişikliğe uyum sağlanmaktadır.</p> <p>Diğer yandan, 5326 sayılı Kanunun 28 inci maddesinde değişiklik yapmak suretiyle idarî para cezalarına karşı başvuru üzerine sulh ceza hakimliklerince verilen kararların kesinlik sınırı, üçbin Türk Lirasından onbeşbin Türk Lirasına çıkarılmaktadır.</p>

a) 63 üncü maddesinde yer alan "yüz" ibaresi "beşyüz" şeklinde değiştirilmiştir.

b) 75 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde yer alan "otuz" ibaresi "yüz" şeklinde değiştirilmiştir.

(4) 4/11/2004 tarihli ve 5252 sayılı Türk Ceza Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanunun 5 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "alt sınırı dörtyüzellimilyon, üst sınırı yüzmilyar Türk Lirası" ibaresi "alt sınırı ikibinbeşyüz, üst sınırı beşyüzbin Türk Lirası" ve üçüncü fıkrasında yer alan "yüzmilyon" ibaresi "beşyüz" şeklinde değiştirilmiştir.

(5) 5271 sayılı Kanunun;

a) 41 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "yedi gün" ibaresi "iki hafta" şeklinde değiştirilmiştir.

b) 173 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan "onbeş gün" ibaresi "iki hafta" şeklinde değiştirilmiştir.

c) 251 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "on beş gün" ibaresi "iki hafta" şeklinde değiştirilmiştir.

ç) 268 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "yedi gün" ibaresi "iki hafta" şeklinde değiştirilmiştir.

d) 272 nci maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendinde yer alan "üçbin" ibaresi "onbeşbin" şeklinde değiştirilmiştir.

e) 276 ncı maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "yedi gün" ibaresi "iki hafta" şeklinde değiştirilmiştir.

f) 277 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "yedi gün" ibaresi "iki hafta" şeklinde değiştirilmiştir.

g) 296 ncı maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "yedi gün" ibaresi "iki hafta" şeklinde değiştirilmiştir.

ğ) 297 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "yedi gün" ibaresi "iki hafta" ve üçüncü fıkrasında yer alan "bir hafta" ibaresi "iki hafta" şeklinde değiştirilmiştir.

h) 308 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "otuz gün" ibaresi "bir ay" şeklinde değiştirilmiştir.

ı) 308/A maddesinin birinci fıkrasında yer alan "otuz gün" ibaresi "bir ay" ve "yedi gün" ibaresi "iki hafta" şeklinde değiştirilmiştir.

i) 319 uncu maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "yedi gün" ibaresi "iki hafta" şeklinde değiştirilmiştir.

j) 320 nci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan "yedi günlük" ibaresi "iki haftalık" şeklinde değiştirilmiştir.

(6) 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun geçici 1 inci maddesinde yer alan "yüz" ibaresi "beşyüz" şeklinde değiştirilmiştir.

(7) 23/3/2005 tarihli ve 5320 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanunun geçici 2 nci maddesinde yer alan "üçbin" ibaresi "onbeşbin" şeklinde değiştirilmiştir.

(8) 30/3/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanununun;
a) 28 inci maddesinin onuncu fıkrasında yer alan "Üçbin" ibaresi "Onbeşbin" şeklinde değiştirilmiştir.

b) 29 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan "yedi gün" ibaresi "iki hafta" şeklinde değiştirilmiştir.

(9) 3/7/2005 tarihli ve 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununun 41/E maddesinin üçüncü fıkrasının birinci cümlesinde yer alan "bir hafta" ibaresi "iki hafta" şeklinde değiştirilmiştir.

(10) 12/1/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun;

a) 43 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "tefhim veya" ibaresi madde metninden çıkarılmış ve "bir hafta" ibaresi "iki hafta" şeklinde değiştirilmiştir.

b) 44 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "tefhim veya" ibaresi madde metninden çıkarılmış ve "bir hafta" ibaresi "iki hafta" şeklinde değiştirilmiştir.

<p>c) 337 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "bir hafta" ibaresi "iki hafta" şeklinde değiştirilmiştir.</p> <p>ç) 346 ncı maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "bir hafta" ibaresi "iki hafta" şeklinde değiştirilmiştir.</p> <p>d) 398 inci maddesinin beşinci fıkrasında yer alan "tefhim veya" ibaresi madde metninden çıkarılmış ve "bir hafta" ibaresi "iki hafta" şeklinde değiştirilmiştir.</p> <p>(11) 7/11/2013 tarihli ve 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanununun 70 inci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan "on beş gün" ibaresi "iki hafta" şeklinde değiştirilmiştir.</p>	
<p>MADDE 38- 12/4/2000 tarihli ve 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanununun geçici 17 nci maddesinin birinci, yedinci ve onbirinci fıkralarında yer alan "bir yıl" ibareleri "iki yıl" şeklinde değiştirilmiştir.</p>	<p>Afet bölgelerinde sanayi alanları ve işyerleri Geçici Madde 17- (Ek: 14/7/2023-7456/10 md.) 6/2/2023 tarihinde yaşanan depremler dolayısıyla genel hayata etkili afet bölgesi olarak kabul edilen yerlerde, afet bölgesi ilan tarihinden itibaren bir yıl iki yıl süreyle sanayi alanı olabilecek yerler, fay hattına mesafesi, zeminin elverişliliği ve yerleşim merkezine yakınlığı gibi kriterler gözetilerek, alanın durumuna göre ilgili kurumların görüşü alınarak Bakanlıkça tespit edilir. Tespit edilen yerler Cumhurbaşkanlığı kararıyla sanayi alanı olarak belirlenir.</p> <p>Birinci fıkra kapsamında görüş sorulan alanlar için, ilgili mevzuatta kurul, komisyon ve benzerlerine verilen yetkiler ilgili bakanlar tarafından kullanılır. İlgili bakanlar bu yetkilerini devredebilir. İlgili kurumlarca verilmesi gereken görüşler bir hafta içinde verilmediği takdirde olumlu görüş verilmiş sayılır. Belirlenen sanayi alanlarında ilgili kurumlarca izinlendirme ve vasıf değişikliği bir hafta içinde yapılır. Bu işlemlerde Bakanlıktan herhangi bir ücret talep edilmez. İmar ve parselasyon planları ile değişiklikleri Bakanlıkça hazırlanır veya hazırlattırılır ve onaylanır. Bakanlıkça hazırlanacak imar planlarına ilişkin ilgili kurumlardan talep edilen görüşler bir hafta içinde bildirilmek zorundadır. Bakanlıkça onaylanan plan ve parselasyon planlarında 3/5/1985 tarihli ve 3194 sayılı İmar Kanununun plan ve parselasyon ile ilgili işlemlerindeki askı, ilan, itirazlara ilişkin hükümleri uygulanmaz.</p>

Belirlenen sanayi alanlarında, dava süreci devam edenler ile kesinleşen ancak henüz tapuya tescil edilmemiş olanlar hariç olmak üzere, tespit dışı bırakılan yerlerin 21/6/1987 tarihli ve 3402 sayılı Kadastro Kanununun 22 nci maddesi kapsamında Bakanlığın talebine istinaden ilgili kurumların görüşleri alınmaksızın Hazine adına idari yoldan tescili yapılır.

Birinci fıkraya göre tespit yapılırken 4/6/1985 tarihli ve 3213 sayılı Maden Kanununun 30 uncu maddesinin üçüncü fıkrası kapsamında düzenlenen ara ve uç ürün üretme şartlı ihalelere ilişkin ruhsatlar hariç tutulur. Birinci fıkra kapsamında belirlenen sanayi alanlarına denk gelen maden ruhsat sahalalarının girişimli kısmı maden ruhsat sahasından Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığınca taksir edilir. Sanayi alanının ruhsatın tamamını kapsamaması halinde ise maden ruhsatı Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığınca iptal edilir. Bu fıkra kapsamında tesis edilen taksir veya iptal işlemlerine ilişkin, 3213 sayılı Kanunun ilgili maddeleri doğrultusunda Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü tarafından hesaplanan yatırım giderleri, taksir veya iptal işleminin tesis edildiği tarihten itibaren altı ay içinde Bakanlıkça ilgili ruhsat sahibine ödenir.

Belirlenen sanayi alanlarında kamu kurum ve kuruluşlarına ait taşınmazlardan uygulamaya dâhil edilecek olanlar ile özel mülkiyete tabi diğer bütün taşınmazlar için Bakanlıkça ilgisine göre devir veya acele kamulaştırma kararı alınabilir. Kamulaştırma işlemleri Bakanlıkça yürütülür. Kamulaştırılan taşınmazlar Bakanlığın talebine istinaden Hazine adına tescil olunur.

Belirlenen sanayi alanlarında altyapı ve üstyapı dâhil yeni işyerlerinin her türlü inşaatını yapmaya veya yaptırmaya, arsa paylarını belirlemeye, cins değişikliği yapmaya, kat irtifakı, kat mülkiyeti kurmaya Bakanlık yetkilidir. İnşası tamamlanan sanayi işyerleri Bakanlıkça belirlenen talep sahiplerine borçlandırılarak verilir.

Malikleri tarafından bölgenin afet bölgesi ilan edilmesine dair kararın yayımından itibaren ~~bir yıl~~ **iki yıl** içerisinde talep edilmesi halinde, 6/2/2023 tarihinde meydana gelen depremler nedeniyle yıkılan veya kullanılamayacak kadar hasarlı durumda olan sanayi işyerlerinin borçlandırılmak suretiyle, yerinde yeniden inşası veya güçlendirilmesi Bakanlıkça yapılabilir/yaptırılabilir.

Bu madde kapsamındaki sanayi işyerlerinin altyapı ve üstyapı projelerinin yapımı ve arazi kontrolü Bakanlıkça yapılır veya yaptırılır. 6/2/2023 tarihinden önce OSB içinde doğal gaz dağıtım yetkisini doğal gaz dağıtım şirketine devretmiş OSB'ler için doğal gaz dağıtım şirketlerinin hakları korunur.

Yapım işleri ve altyapı ile ilgili her türlü işlemde katılma payı ve teknik altyapı bedeli alınmaz. Bu alanlarda doğal gaz, elektrik, su, atık su ve arıtma tesisleri ile atık işleme tesisleri, iletişim ve diğer her türlü altyapı yatırımları, üstyapı imalatları tamamlanıncaya kadar ilgili kurum, kuruluş ve ilgili OSB dağıtım lisansı sahibi tüzel kişiler veya dağıtım şirketlerince ilgili mevzuatındaki hükümlere uygun olarak öncelikle tamamlanır. Doğal gaz dağıtım şirketlerince yapılacak yatırımlar için doğal gaz tüketimine ilişkin tüketim kapasite bilgisi yatırım öncesi ilgili dağıtım şirketine bildirilir. Belirlenen sanayi alanları, alanın büyüklüğü veya sanayi işyerlerinin niteliğine göre bu Kanun veya 9/1/2002 tarihli ve 4737 sayılı Endüstri Bölgeleri Kanunu kapsamına Bakanlıkça alınabilir.

Bu madde kapsamında, plan, parselasyon, yapı ruhsatı, taşınmaz mülkiyeti veya imar haklarının aktarılması, takas ve trampa işlemleri ve bu işlemler nedeniyle düzenlenen kâğıtlar damga vergisi, resim, harç ve harcamalara katılma paylarından müstesnadır. Bu işlemler nedeniyle ücret, döner sermaye ücreti ve herhangi bir ad altında bedel alınmaz.

6/2/2023 tarihinde meydana gelen depremler nedeniyle genel hayata etkili afet bölgesi olarak kabul edilen yerlerde, afet bölgesi ilan tarihinde yatırım programında olan veya ilan tarihine müteakip ~~bir yıl~~ **iki yıl** içerisinde yatırım programına dahil edilen sanayi sitelerinin altyapı ve üstyapı inşasının tamamına kadarı, mimarlık/mühendislik hizmetleri dâhil proje tamamlanana kadar Bakanlıkça kredi ile desteklenebilir.

12/3/2023 tarihli ve 136 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Sanayi İşyerlerine İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi kapsamında daha önce belirlenen sanayi alanları da bu madde kapsamında değerlendirilir.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelik ile belirlenir.

Madde 38 Gerekçesi: Maddeyle, 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanununun geçici 17 nci maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

59/64

Bu tablo, Türkiye Barolar Birliği Yasa İzleme Merkezi çalışmaları kapsamında hazırlanmıştır.

6/2/2023 tarihinde yaşanan depremlerin oluşturduğu yıkımın telafisinin hızlı ve etkili bir şekilde sağlanması için 4562 sayılı Kanuna eklenen geçici 17 nci maddeyle; sanayi alanı olabilecek yerler, fay hattına mesafesi, zeminin elverişliliği ve yerleşim merkezine yakınlığı gibi kriterler gözetilerek, alanın durumuna göre ilgili kurumların görüşü alınarak Sanayi ve Teknoloji Bakanlığınca tespit edilmekte, malikleri tarafından depremler nedeniyle yıkılan veya kullanılamayacak kadar hasarlı durumda olan sanayi işyerlerinin borçlandırılmak suretiyle, yerinde yeniden inşası veya güçlendirilmesi Sanayi ve Teknoloji Bakanlığınca yapılmakta, yatırım programında olan veya sonradan programa dâhil edilen sanayi sitelerinin altyapı ve üstyapı inşasının tamamına kadarı, mimarlık/mühendislik hizmetleri dâhil proje tamamlanana kadar Sanayi ve Teknoloji Bakanlığınca krediyle desteklenmektedir.

Maddeyle anılan geçici maddede yer alan bu hükümlerin süresinin bir yıl daha uzatılarak deprem bölgesinde sanayi altyapısının güçlendirilmesine yönelik destek ve uygulamaların devamı sağlanmaktadır.

MADDE 39- 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı **Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun** ek 18 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "2.000'er TL" ibaresi "3.000'er TL" şeklinde değiştirilmiştir.

EK MADDE 18- (Ek: 11/5/2018-7143/23 md.)

Kurumca bu Kanun ve ilgili mevzuat uyarınca gelir ve aylık ödemesi yapılanlara, bayramın içinde bulunduğu ayda gelir ve aylık alma şartıyla, Ramazan Bayramı ve Kurban Bayramında ~~2.000'er TL~~ **3.000'er TL** tutarında bayram ikramiyesi ödenir. ⁽¹⁷⁸⁾⁽¹⁷⁹⁾⁽¹⁸⁰⁾ (178) 25/3/2020 tarihli ve 7226 sayılı Kanunun 46 ncı maddesiyle bu fıkra da yer alan "ödemelerin yapılacağı tarihte" ibaresi "bayramın içinde bulunduğu ayda" şeklinde değiştirilmiştir. (179) 29/4/2021 tarihli ve 7318 sayılı Kanunun 14 üncü maddesiyle, bu fıkra da yer alan "1.000" ibaresi "1.100" şeklinde değiştirilmiştir. (180) 30/3/2023 tarihli ve 7447 sayılı Kanunun 11 inci maddesiyle, bu fıkra da yer alan "1.100'er TL" ibaresi "2.000'er TL" şeklinde değiştirilmiştir.

Birinci fıkrada belirtilen ödemenin yapılmasında;

- a) İş kazaları ve meslek hastalıkları sigortasından sürekli iş göremezlik geliri almakta olanlara, gelir bağlanmasına esas olan sürekli iş göremezlik derecesi oranı,
- b) Hak sahiplerinin hisseleri oranı,
- c) İş kazası veya meslek hastalığı sonucu meslekte kazanma gücünü %50 oranının altında kaybetmesi nedeniyle sürekli iş göremezlik geliri bağlanmış iken ölenlerden, ölümü iş kazası veya meslek hastalığına bağlı olmayanların hak sahiplerine, sigortalıya gelir bağlanmasına esas olan sürekli iş göremezlik derecesi üzerinden hak sahiplerinin hisseleri oranı,
- ç) Yabancı ülkelerle akdedilen sosyal güvenlik sözleşmeleri uyarınca kısmi gelir veya aylık alanlara, ülkemiz mevzuatına tabi olarak geçen prim ödeme gün sayılarının, sosyal güvenlik sözleşmesine göre nazara alınan toplam prim ödeme gün sayısına olan oranı,

esas alınır.
Birden fazla dosyadan gelir ve aylık alanlara en fazla ödemeye imkân veren bir dosya üzerinden ödeme yapılır.
Bu madde kapsamında yapılan ödemeler evlenme ödeneği hesabında dikkate alınmaz.
Bu madde kapsamında yapılan ödemelerden kesinti yapılamaz ve bu ödemeler haczedilemez.
Yersiz yapıldığı anlaşılan ödemeler, ilgilinin varsa almakta olduğu gelir veya aylıklarından %25 oranında kesilmek suretiyle, yoksa genel hükümlere göre geri alınır.
Bu madde kapsamında yapılacak ödemeleri karşılamak amacıyla gerekli olan tutar, yazılı talebe istinaden ayrıca fatura aranmaksızın Hazinece Kuruma ödenir.
Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar ile ödeme tarihlerini belirlemeye Kurum yetkilidir.

Madde 39 Gerekçesi: Maddeyle, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun ek 18 inci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Bu kapsamda Sosyal Güvenlik Kurumunca 5510 sayılı Kanun ve ilgili mevzuat uyarınca gelir ve aylık ödemesi yapılanlara, bayramın içinde bulunduğu ayda gelir ve aylık alma şartıyla, Ramazan Bayramı ve Kurban Bayramında 2.000 TL olarak ödenen bayram ikramiyesinin 3.000 TL'ye yükseltilmesi öngörülmektedir.

MADDE 40- 26/9/2011 tarihli ve 659 sayılı **Genel Bütçe Kapsamındaki Kamu İdareleri ve Özel Bütçeli İdarelerde Hukuk Hizmetlerinin Yürütülmesine İlişkin Kanun Hükmünde Kararnamenin** 14 üncü maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, bu fıkradan sonra gelmek üzere maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiş ve mevcut üçüncü fıkra buna göre teselsül ettirilmiştir.

"(2) İdareler lehine karara bağlanan ve tahsil olunan vekalet ücretleri, emanet hesaplarda takip edilerek hukuk biriminde görev yapan ve 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 10 uncu maddesi kapsamında yer almayan, dava ve icra dosyasını idarelerin vekili sıfatıyla takip eden ve avukatlık ruhsatnamesi bulunan; hukuk birimi amirleri, hukuk müşavirleri, muhakemat müdürleri ile avukatlar arasında aşağıdaki usul ve esaslar dâhilinde dağıtılır.

Davalardaki temsilin niteliği ve vekalet ücretine hükmedilmesi ve dağıtımı
MADDE 14 – (1) Tahkim usulüne tabi olanlar dahil adli ve idari davalar ile icra dairelerinde idarelerin vekili sıfatıyla hukuk birimi amirleri, muhakemat müdürleri, hukuk müşavirleri ve avukatlar tarafından yapılan takip ve duruşmalar için, bu davaların idareler lehine neticelenmesi halinde, bunlar tarafından temsil ve takip edilen dava ve işlerde ilgili mevzuata göre hükmedilmesi gereken tutar üzerinden idareler lehine vekalet ücreti takdir edilir.

~~(2) İdareler lehine karara bağlanan ve tahsil olunan vekalet ücretleri, hukuk biriminin bağlı olduğu idarenin merkez teşkilatında bir emanet hesabında toplanarak idare hukuk biriminde fiilen görev yapan personele aşağıdaki usul ve sınırlar dahilinde ödenir.~~

~~a) Vekalet ücretinin; dava ve icra dosyasını takip eden hukuk birimi amiri, hukuk müşaviri, muhakemat müdürü veya avukata %55'i, dağıtımın yapıldığı yıl~~

a) Tek personelin görev yaptığı hukuk birimlerinde tahsil olunan vekâlet ücretinin % 60'ı ilgili personele ödenir.

b) Birden fazla personelin görev yaptığı hukuk birimlerinde tahsil olunan vekâlet ücretinin % 45'i dava ve icra dosyasını takip edene ödenir ve % 20'si dava ve icra dosyasını takip edenler de dâhil olmak üzere hukuk biriminde görev yapan ve bu fıkra kapsamında yer alan personel arasında limit dâhilinde eşit olarak dağıtılır.

c) (a) ve (b) bentlerine göre yapılacak dağıtımdan artan miktar taşra teşkilatı bulunan idarelerde idarelerin merkez muhasebe birimlerinin emanet hesaplarına gönderilir, taşra teşkilatı bulunmayan idarelerde ise merkez muhasebe birimlerinin emanet hesaplarında takip edilir. Bu tutar idarenin merkez ve taşra teşkilatı hukuk biriminde görev yapan ve bu fıkra kapsamında yer alan personele limit dâhilinde dağıtılır. Bu dağıtım sonunda arta kalan tutar üçüncü bütçe yılı sonunda ilgili idarenin bütçesine gelir kaydedilir.

ç) Ödenecek vekâlet ücretinin yıllık tutarı; (20.000) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak aylık brüt tutarın oniki katını geçemez, yıllık tutarın tespitinde tahakkukun yapıldığı tarihteki katsayı dikkate alınır."

"(3) Hukuk biriminde ilk defa göreve başlayanlara ikinci fıkra uyarınca vekâlet ücreti ödenmesinde söz konusu birimde altı ay görev yapma şartı aranır.

(4) Hukuk biriminde görev yapanlardan herhangi bir sebeple bu görevlerinden ayrılanlara, takip ettikleri ve vekâlet ücreti tahsil edilen dosyalar sebebiyle, ayrılış tarihi itibarıyla en fazla üç yıl süreyle vekâlet ücreti ödenir."

~~içerisinde altı aydan fazla süreyle hukuk biriminde fiilen görev yapmış olmak şartıyla, hukuk birimi amiri, hukuk müşaviri, muhakemat müdürü ve avukatlara %40'ı (...)⁽⁴⁾ eşit olarak ödenir.~~

~~b) Ödenecek vekalet ücretinin yıllık tutarı; hukuk birimi amiri, hukuk müşaviri, muhakemat müdürü, avukatlar için (10.000) gösterge (...)⁽⁴⁾ rakamının, memur aylıklarına uygulanan katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak aylık brüt tutarının oniki katını geçemez.~~

~~e) Yapılacak dağıtım sonunda arta kalan tutar, hukuk biriminde görev yapan ve (b) bendindeki tutarları dolduramayan hukuk birimi amiri, hukuk müşaviri, muhakemat müdürü ve avukatlara ödenir. Bu dağıtım sonunda arta kalan tutar üçüncü bütçe yılı sonunda ilgili idarenin bütçesine gelir kaydedilir.~~

(2) İdareler lehine karara bağlanan ve tahsil olunan vekâlet ücretleri, emanet hesaplarda takip edilerek hukuk biriminde görev yapan ve 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 10 uncu maddesi kapsamında yer almayan, dava ve icra dosyasını idarelerin vekili sıfatıyla takip eden ve avukatlık ruhsatnamesi bulunan; hukuk birimi amirleri, hukuk müşavirleri, muhakemat müdürleri ile avukatlar arasında aşağıdaki usul ve esaslar dâhilinde dağıtılır.

a) Tek personelin görev yaptığı hukuk birimlerinde tahsil olunan vekâlet ücretinin % 60'ı ilgili personele ödenir.

b) Birden fazla personelin görev yaptığı hukuk birimlerinde tahsil olunan vekâlet ücretinin % 45'i dava ve icra dosyasını takip edene ödenir ve % 20'si dava ve icra dosyasını takip edenler de dâhil olmak üzere hukuk biriminde görev yapan ve bu fıkra kapsamında yer alan personel arasında limit dâhilinde eşit olarak dağıtılır.

c) (a) ve (b) bentlerine göre yapılacak dağıtımdan artan miktar taşra teşkilatı bulunan idarelerde idarelerin merkez muhasebe birimlerinin emanet hesaplarına gönderilir, taşra teşkilatı bulunmayan idarelerde ise merkez muhasebe birimlerinin emanet hesaplarında takip edilir. Bu tutar idarenin merkez ve taşra teşkilatı hukuk biriminde görev yapan ve bu fıkra kapsamında yer alan personele limit dâhilinde dağıtılır. Bu dağıtım sonunda arta kalan tutar üçüncü bütçe yılı sonunda ilgili idarenin bütçesine gelir kaydedilir.

ç) Ödenecek vekâlet ücretinin yıllık tutarı; (20.000) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak aylık brüt tutarın oniki katını geçemez, yıllık tutarın tespitinde tahakkukun yapıldığı tarihteki katsayı dikkate alınır.

(3) Hukuk biriminde ilk defa göreve başlayanlara ikinci fıkra uyarınca vekâlet ücreti ödenmesinde söz konusu birimde altı ay görev yapma şartı aranır.

(4) Hukuk biriminde görev yapanlardan herhangi bir sebeple bu görevlerinden ayrılanlara, takip ettikleri ve vekâlet ücreti tahsil edilen dosyalar sebebiyle, ayrılış tarihi itibarıyla en fazla üç yıl süreyle vekâlet ücreti ödenir.

(3) (5) Hizmet satın alınan avukatlara yapılacak ödemeler bu madde kapsamı dışındadır.

Madde 40 Gerekçesi: Maddeyle, 659 sayılı Genel Bütçe Kapsamındaki Kamu İdareleri ve Özel Bütçeli İdarelerde Hukuk Hizmetlerinin Yürütülmesine İlişkin Kanun Hükmünde Kararnamenin 14 üncü maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

Vekâlet ücretlerinin merkezden dağıtımını düzenlemesi nedeniyle dava dosyasına ilişkin bilgiler merkezde toplanmakta ve incelenmesi merkezden yapılmakta olup, bu sürecin vekâlet ücretinin taşra teşkilatına dağıtımında gecikmeye sebebiyet vermesi nedeniyle öncelikle vekâlet ücretinin tahsil edildiği yerde dağıtımının yapılması, kalan tutarın merkez birimlere gönderilmesi suretiyle bu sorunun çözüme kavuşturulması hedeflenmektedir.

İdarelerin hukuk birimlerinde avukatlar dışında çeşitli idari ünvanlarla idareyi temsile yetkili kılınan personelin bulunması nedeniyle, 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 35 inci maddesi dikkate alınarak, vekâlet ücreti dağıtımını yapılacak personel açısından uygulama birliği sağlanmasını temin etmek amacıyla hukuk biriminde görev yapan ve 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 10 uncu maddesi kapsamında maaş almayan ve avukatlık ruhsatı bulunan; hukuk birimi amirleri, hukuk müşavirleri, muhakemat müdürü ile avukatlara vekâlet ücreti dağıtımını yapılabileceği düzenlenmektedir.

Hukuk biriminde fiilen altı ay süreyle çalışma şartının hesabı hakkında ortaya çıkan çeşitli idari yargı kararları nedeniyle altı ay fiili çalışma şartının sadece ilk defa göreve başlayanlarda aranması gerektiği belirtilmektedir.

Hukuk biriminde görev yapan dava takibine yetkili personelin herhangi bir sebeple birimden ayrılmaları sonucunda kendilerine vekâlet ücreti ödenmesine devam edilip edilmeyeceği, devam edilecekse bunun süresinin ne olacağı konularında uygulamada yaşanan ihtilaflar sonucunda; Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun 23/11/2020 tarihli ve E: 2020/162; K: 2020/164 sayılı kararında 659 sayılı Kanun Hükmünde Kararname kapsamındaki kamu kurum ve kuruluşlarının hukuk birimlerinde görev yapmaktayken çeşitli nedenlerle ayrılan personele, görevli oldukları süre içerisinde takip etmiş oldukları dava ve icra takip dosyalarından tahsil edilen vekâlet ücretlerinin ödenmesi gerektiği yönünde hüküm verilmiştir. İdarelerin söz konusu karara göre işlem yapabilmesi için ihtiyaç duyulan düzenlemeye yer verilmektedir.

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Bu Kanunla;

Madde Gerekçesi: Teklifte kanun yollarına başvuru sürelerinin yeknesaklaştırılmasına ve bu sürelerin tebliğden itibaren başlamasına dair değişiklikler yapılmaktadır.

<p>a) 2004 sayılı Kanunda itiraz yolu ile istinaf ve temyiz kanun yollarına başvuru süreleri ve bu sürelerin tebliğ veya ilandan itibaren başlamasına,</p> <p>b) 4675 sayılı Kanununun 6 ncı maddesinde yer alan itiraz yoluna başvuru süresine,</p> <p>c) 5326 sayılı Kanununun 29 uncu maddesinde yer alan itiraz yoluna başvuru süresine,</p> <p>ç) 5395 sayılı Kanununun 41/E maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan itiraz yoluna başvuru süresine,</p> <p>d) 6100 sayılı Kanunda itiraz yolu ile istinaf ve temyiz kanun yollarına başvuru süreleri ve bu sürelerin tebliğden itibaren başlamasına,</p> <p>e) 6502 sayılı Kanununun 70 inci maddesinde yer alan itiraz yoluna başvuru süresine,</p> <p>ilişkin yapılan değişiklikler, 1/6/2024 tarihinde ve sonrasında verilen kararlar hakkında uygulanır. Bu tarihten önce verilen kararlar hakkında bu Kanunla yapılan değişikliklerden önceki hükümlerin uygulanmasına devam olunur.</p>	<p>Düzenlemeyle, uygulamada tereddüt yaşanmaması için geçiş hükmü getirilmekte ve sayılan kanunlarda yapılan değişikliklerin 1/6/2024 tarihinde ve sonrasında verilen kararlar bakımından geçerli olacağı kabul edilmektedir. Maddeyle, hak kayıplarının önlenmesi ve uygulamada oluşabilecek tereddütlerin giderilmesi amaçlanmaktadır.</p>
<p>MADDE 41- (1) Bu Kanunun;</p> <p>a) 1 inci, 2 nci, 3 üncü, 9 uncu, 12 nci, 13 üncü, 14 üncü, 17 nci, 18 inci, 19 uncu, 20 nci, 21 inci, 33 üncü, 34 üncü, 35 inci, 36 ncı maddeleri 1/6/2024 tarihinde,</p> <p>b) 37 nci maddesinin birinci, ikinci, beşinci, yedinci, sekizinci, dokuzuncu, onuncu ve onbirinci fıkraları ile üçüncü fıkrasının (b) bendi 1/6/2024 tarihinde,</p> <p>c) 37 nci maddesinin dördüncü fıkrasıyla 5252 sayılı Kanununun 5 inci maddesinin ikinci fıkrasında yapılan değişiklik 1/6/2024 tarihinde,</p> <p>ç) Diğer hükümleri yayımı tarihinde,</p> <p>yürürlüğe girer.</p>	<p>Madde Gereçesi: Yürürlük maddesidir.</p>
<p>MADDE 42- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.</p>	<p>Madde Gereçesi Yürütme maddesidir.</p>